

ŽELEZAR

JESENICE, 22. MAJA 1986

Številka 20 • XXXV

TEKMOVANJE KOVINARJEV GORENJSKE

V soboto, 17. maja, je potekalo proizvodno delovno tekmovanje kovinarjev Gorenjske, ki ga v sklopu memoriala Franca Leskoška-Luke organizira medobčinski svet ZSS za Gorenjsko v Kranju.

Tekmovanje so organizirale OZD kovinarske stroke v vseh gorenjskih občinah, udeležilo pa se ga je 91 tekmovalcev. Tekmovalci so se preizkušali v poznavanju teorije, kjer so izpolnjevali teste s področja samoupravljanja, varstva pri delu in stroke, in v praktičnem delu, na katerem so izdelali tekmovalni izdelek. Tekmovanje je bilo zahtevno, tekmovalci pa dobro pripravljeni.

Najboljši kovinarji Gorenjske za leto 1986 so:

STRUGARJI (organizator LTH Škofja Loka):

1. Franc Resman, Elan Begunje 758 točk,
2. Simon Klemenčič, Iskra Kibernetika Kranj, 753 točk,
3. Štefan Vučko, Iskra Železniki, 668 točk.

BRUSILCI (organizator Iskra Kibernetika Kranj):

1. Jordan Marn, Iskra, TOZD Mer. naprave, 827 točk,
2. Alojz Stare, Iskra, TOZD Mer. naprave, 759,5 točk,
3. Rafko Kavčič, Iskra Železniki, 746 točk.

REZKALCI (organizator Peko Tržič):

1. Uroš King, Peko Tržič, 617 točk,
2. Franc Nemanič, Peko Tržič, 590 točk,
3. Franc Baloh, Iskra, TOZD Mer. naprave, 587 točk.

ORODJARJI (organizator LTH Škofja Loka):

1. Peter, Bertonec, LTH Škofja Loka, 481 točk,
2. Dragan Dušanović, Železarna Jesenice, 368 točk,
3. Jože Potočnik, Iskra Železniki, 318 točk.

KONSTRUK. KLJUČAVNIČARJI (organizator Železarna Jesenice):

1. Muhamed Ramić, Železarna Jesenice, 756 točk,
2. Zdravko Pajntar, Železarna Jesenice, 728 točk,
3. Anton Koblar, Železarna Jesenice, 719 točk.

STROJNI KOVAČI (organizator Veriga Lesce):

1. Cveto Kemperle, Železarna Jesenice, 628 točk,
2. Bruno Kavčič, Železarna Jesenice, 494 točk.

PLAMENSKI VARILCI (organizator Veriga Lesce):

1. Stane Klinar, Železarna Jesenice, 912 točk,
2. Jože Novak, Veriga Lesce, 892 točk,

3. Dragutin Gvozdič, Železarna Jesenice 885 točk.

VARILCI REO (organizator KOP Kranj):

1. Denis Vezzosi, Železarna Jesenice, 605 točk,
2. Jože Frelih, Iskra Železniki, 585 točk,
3. Vladimir Božič, Železarna Jesenice, 537 točk.

VARILCI TIG (organizator Železarna Jesenice):

1. Jože Gračnar, Železarna Jesenice, 850 točk,
2. Andrej Zorč, Železarna Jesenice, 775 točk,
3. Rasim Numanović, Železarna Jesenice, 745 točk.

VARILCI MAG (organizator KOP Kranj):

1. Janez Praprotnik, TIKO Tržič, 635 točk,
2. Milan Ostreljč, TIKO Tržič, 575 točk,
3. Pavel Žonta, TIKO Tržič, 550 točk.

LIVARJI (organizator Železarna Jesenice):

1. Jernej Kocjančič, Železarna Jesenice, 866 točk,
2. Osman Alić, Železarna Jesenice, 858 točk,
3. Črtomir Mesarič, Železarna Jesenice, 815 točk.

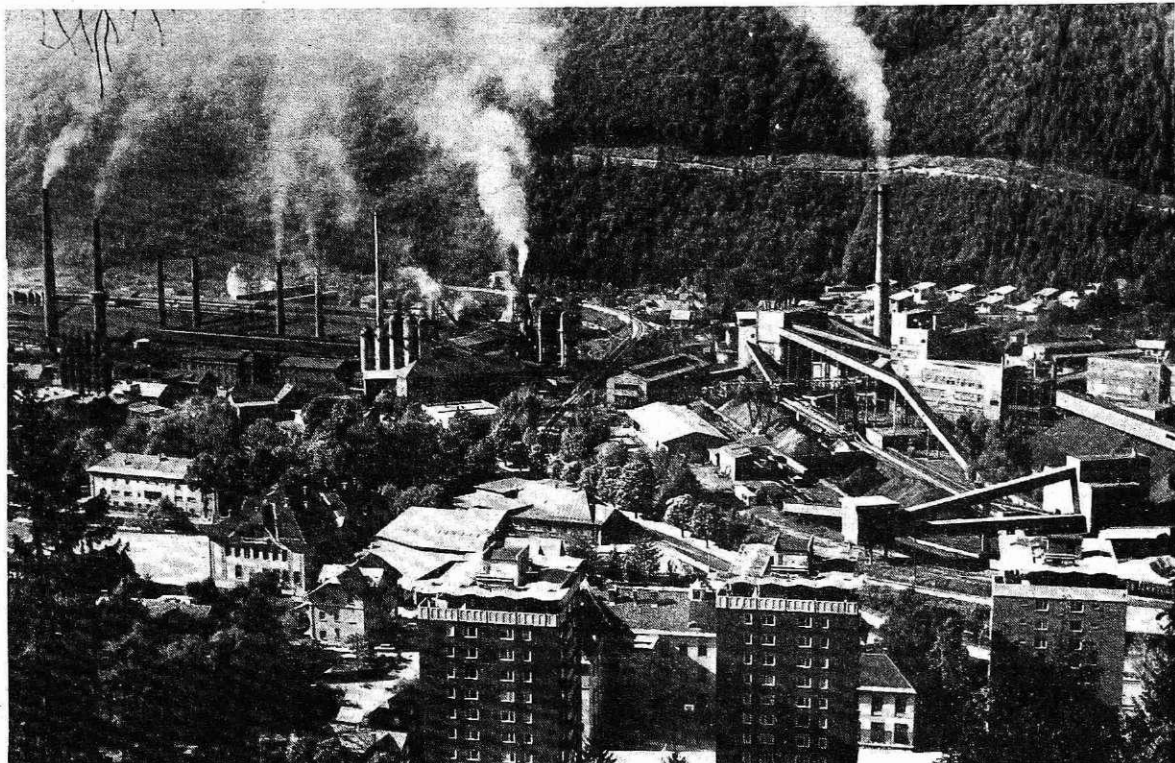
OBRATNI ELEKTRIKARJI (organizator Šolski center Iskra):

1. Franc Morić, Železarna Jesenice, 950 točk,
2. Silvo Ažman, Varnost Kranj, 948 točk,
3. Janez Švegelj, KŽK Kranj, 206 točk.

Regijsko tekmovanje ima obenem tudi značaj kvalifikacij za republiško tekmovanje kovinarjev, ki bo od 5. do 7. junija na Ravnah na Koroškem, zato se bosta prva dva v vsaki panogi udeležila republiškega tekmovanja, v katerem se bodo tekmovalci potegovali za naslove najboljših kovinarjev v Sloveniji, ki se bodo uvrstili na zvezno tekmovanje.

Tekmovanje je bilo v vseh OZD zgledno organizirano, za njegovo izvedbo pa je bilo potrebno veliko truda organizatorjev, ki so vložili precej dela in naporov v pripravo tekmovanja in omogočili tekmovalcem dobre možnosti za delo.

Najboljši kovinarji Gorenjske bodo prejeli priznanja in nagrade na slovesni razglasitvi rezultatov 21. maja v Sindikalnem izobraževalnem centru v Radovljici.

Panorama Železarne (foto I. Kučina)

IZVAJANJE PROJEKTA JEKLARNA 2

Projekt prehaja v zadnjo fazo gradnje: dokončujejo se hale in temelji naprav ter začenja dobava in montaža opreme. Potek del redno spremlja tudi projektni svet jeklarne, ki je ugotovil, da projekt prehaja v kritično stanje.

Zato je sprejel ukrepe, ki se tudi izvajajo.

Rezultat ukrepov kaže, da se je stanje pri gradbenih in konstrukcijskih delih popravilo, vidnih rezultatov pa še ni pri izdelovalcih tehnološke opreme.

V nadaljevanju je pregled izvajanja in stanje projekta po področjih.

OPERATIVNO IZVAJANJE

Tehnična dokumentacija

Stanje tuje dokumentacije je skoraj nespremenjeno. Še vedno ni dobavljena v celoti. Manjkajo še podatki za vpihovanje kisika, delno pa tudi podatki za razdelilne omare in pulte VOD in TN naprave ter pomožne naprave.

Izdelava domače izvedbene dokumentacije je v velikem delu končana in tudi objekti so v izdelavi. Manjkajoča izvedbena dokumentacija pomembnejših objektov je naslednja (v oklepaju je odstotek gotovosti):

— glavna zgradba — glavne konstrukcije (95 %), fasadni parapeti (80

%), fasade (80 %), ključavničarska, steklarska, kleparska dela (80 %), el. instalacije (80%), prezračevanje (90 %), primarni razvod medijev (35 %), pomožni objekt OB 6 (90 %);

— elektropeč — temelji (70 %), — adjustaža — temelji (80 %).

Vsa našeta dokumentacija kasni po osnovnem terminskem planu v glavnem zaradi kasnitev MDH.

Temu stanju so prilagojeni delni terminski plani za izvajanje del, ki pa so zaradi upoštevanja končnih rokov zelo tesni in zato kritični.

Gradbena dela

Izvajalec del Gradis je od februarja močno povečal aktivnosti. Vpeljal je sobotno delo kot v delavnikih in nedeljsko delo s približno 30-odstotno aktivnostjo. Podaljšal je tudi delovni čas glede na možnosti in vrsto del. Na ta način so se začela dela na vseh objektih, za katere je bila na razpolago izvedbena dokumentacija. Nekaj težav je še s podizvajalci Gradisa, predvsem IMKO, ki ne izvaja jeklenih vgradb, kot zahtevajo gradbena dela, pa tudi kakovost dela je slaba.

Kljub večjim aktivnostim pa so na nekaterih objektih zamude po delnih terminskih planih zaradi različnih vzrokov: — **Temelji kontiliva** in TP 2 zamujajo, ker so bila dela ovirana oz. prekinjena zaradi počasne montaže jeklenih konstrukcij Rudisa — Iskre. Zamuda bo lahko povzročila poznejši začetek montaže naprav.

— **Jama za škajo:** zamuda je 30-dnevna zaradi počasne dobave pločevine za obloge.

— **Jama za škajo:** zamuda je 30-dnevna zaradi počasne dobave pločevine za obloge.

— **Skladišče maziv in olj:** zamuda je 90-dnevna, ker zaradi začetnih zamud Gradisa — Trimo pozimi ni bilo mogoče izvajati zidarskih del.

— **RTP 110/35/5 kV:** Kasnitev je narasla na 120 dni, saj bi objekt moral biti gotov v decembru. Zamuda je povzročila, da bo potrebno provizorično napajanje naprav v času montaže preko TP 3.

V sklop gradbenih del sodi tudi glavna zgradba z betonskimi deli, jeklenimi konstrukcijami, krovskimi in fasadnimi deli ter instalacijami.

Izdelava zgradbe po osnovnem planu kot tudi po delnem planu kasni. Največja je na halah adjustaže, delno pa tudi na hali vložka. Glavni vzrok je zamuda pri izdelavi, transportu in montaži konstrukcij.

Rudis s podizvajalcem je v zadnjih dveh mesecih intenzivnost dela močno povečal v skladu s sprejetimi ukrepi, kar je tudi pripomoglo, da bodo glavne konstrukcije in potrebe končane v rokih, ki bodo omogočili nemoteno montažo opreme.

Ostala dela na glavni zgradbi, ki jih izvaja Gradis s podizvajalci Termiko, IMP in drugimi, sledijo izdelavi dokumentacije in montaži jeklenih konstrukcij. Dodatnih zamud na teh področjih trenutno ni.

Gradbena dela so se začela izvajati mnogo bolj intenzivno na celotnem področju. Pri tem se je pojavil že pričakovani problem izvajanja različnih del na različnih višinah na istem mestu. To povzroča poleg medsebojnega oviranja izvajalcev tudi povečano nevarnost pri delu. Zato so uvedli dnevne sestanke med izvajalci za usklajevanje in varno opravljanje dela.

Posebej je potrebno pohvaliti izvajalce gradbenih del in konstrukcij, ki so za prvomajske praznike delali in nadomestili del zamud pri najpomembnejših objektih.

(Nadaljevanje na 2. strani)

LE TRI TOZD PRESEGAJO PLAN

Do 19. maja smo po podatkih statistične službe izdelali 64.6500 ton skupne proizvodnje. Družbeni plan dosegamo 92,8 odstotka, precej nižji operativni program pa presegamo za 4,4 odstotka. Plan skupne proizvodnje presegajo le tri TOZD: Valjarna bluming-štel, Valjarna žice in Elektrode.

V TOZD Plavž so izdelali 6.745 ton grodlja. Družbeni plan izpolnjujejo 79,2-odstotno, zmanjšan operativni program pa 84,7-odstotno.

V TOZD Jeklarne so z 20.772 tonami vlitega jekla 1,3 odstotka pod planom. Elektro-jeklarne je presegla planirano količino za 0,7 odstotka, SM jeklarne pa zaostaja za planom 2,2 odstotka.

V enajstih odpremnih dneh smo prodali 15.549 ton končnih izdelkov in storitev, kar je 96,4 odstotka družbenega plana in 99,6 odstotka operativnega programa. Plan prodaje izpolnjujejo le štiri TOZD: Li-varna, Valjarna bluming-štel, Valjarna žice in Elektrode.

V OSPREDJU DRUGIH SEJ VSEH TREH ZBOROV URESNIČEVANJE PLANA V LETU 1985 IN PROBLEMATIKA SPLOŠNE PORABE

Predsedniki Zdénko Cund, Janez Jelinčič in Angelca Vidic sklicujejo v četrtek, 29. maja, ob 16. uri ločene seje zbora združenega dela, zbora krajevnih skupnosti in družbenopolitičnega zbora skupščine občine Jesenice. Poleg potrjevanja zapisnikov zadnjih dveh sej zborov in delegatskih vprašanj in pobud so delegatom v razpravo in sprejemanje predložena še naslednja vprašanja:

POROČILO O URESNIČEVANJU SREDNJEROČNEGA PLANA OBČINE ZA OBDOBJE 1981—1985 V LETU 1985

Poročilo dosežene finančne rezultate gospodarjenja v letu 1985 ocenjuje, kljub zaostrenim pogojem gospodarjenja, kot dobre. Ob tem ugotavljajo, da se je fizični obseg industrijske proizvodnje v primerjavi z letom 1984 zmanjšal za 4,8 %, presežila pa je rast dohodka precejše regije za 13 indeksnih točk in rast primerljivega dohodka za 12 indeksnih točk. Rast družbenega proizvoda je

bila za 118 % višja od doseženega v letu 1984 in višja od poprečja Gorenjske za 15 indeksnih točk. Celotni dohodek je bil za 89 % višji, na kar so vplivali prihodki, ustvarjeni s prodajo na domačem in tujem trgu.

Posebno pozornost, navajajo v poročilu, v strukturi sredstev zaslužijo materialni stroški in nabavna vrednost prodanega blaga, ki so delovali v smeri zmanjševanja porabljenih sredstev. Razveseljivo je to, da so se sredstva amortizacije povečala za 120 %, kar pomeni, da se je realna vrednost teh sredstev močno dvignila. Med porabljenimi sredstvi velja omeniti tudi negativni saldo obresti iz kratkoročnih kreditov in še 1.441

milijonov din negativnih tečajnih razlik, ki so v 95 % te vrednosti obremenile Železarno Jesenice.

Rast primerljivega dohodka, ugotavljajo, je ugodno vplivala na njegovo razporeditev. Sredstva za osebne dohodke in skupno porabo so v letu 1985 narasla za 107 % in je bil tudi zato čisti osebni dohodek na delavca 55.964 din, kar je nad poprečjem Gorenjske (55.152 din) in SR Slovenije (53.986 din). Rast sredstev za osebne dohodke je v globalu nekoliko presežila dovoljeno mejo, ki je bila z resolucijo dovoljena 105 %.

Za akumulacijo so organizacije združenega dela v lanskem letu namenile 2.642 milijonov dinarjev, kar je za eno indeksno točko manj od rasti primerljivega dohodka, to pomeni izpolnitev resolucijskih usmeritev. Kljub temu da se je povečala akumulacijska sposobnost gospodar-

(Nadaljevanje na 6. strani)

IZVAJANJE PROJEKTA JEKLARNA 2

(Nadaljevanje s 1. strani)

Uvozna oprema

Dobava MDH ne teče po terminskem planu, saj bi moralo biti letos od 14. februarja dobavljeno za 31 mio DM opreme. V prvem četrtletju pa je bilo dobavljeno opreme le za 2 mio DM. Vzroka za zastoj MDH ne sporoče.

Te zamude trenutno še ne vplivajo na domače proizvajalce, zaradi višanja tečaja dinarja pa se povečuje dinarska vrednost opreme.

Domača oprema

V celotnem projektu je izdelava in montaža domače opreme najbolj kritična. Zaradi tega so bili v zadnjem obdobju organizirani razni razgovori, od obiska najvišjih predstavnikov SR Slovenije do sestankov s predstavniki posameznih izvajalcev. Povsod so bile ugotovljene težave, vendar so vodilni delavci izvajalcev zagotovili, da bodo končni roki doseženi.

Kot investitor pa ugotavljamo, da nekateri objekti že kasnije po planih, da se še ne, ali v prejšnji meri, opravljajo tehnološke priprave na proizvodnjo, da so prepozno naročeni ali nezagotovljeni domači, predvsem pa uvozni materiali, da bo montaža natrpna v kratko obdobje, da bo potrebno več monterjev, za katere bo težko priskrbiti ustrezna stanovanja, da bo montaža ovirana zaradi nepravilno dobavljenih mostnih žerjavov, da bosta montaža in preizkušanje naprav opravljena pozimi in ob nizkih temperaturah itd.

Vse to dokazuje, da je stanje na področju domače opreme še naprej zelo kritično in da dosedanje obnašanje nekaterih izvajalcev ne daje potrebnega jamstva, da bodo svoje obveznosti in obljube izpolnili.

Zato bo potrebna še večja intenzivnost nosilca del Rudisa in investitorja, in to pri kontroli stanja, spremanju dodatnih ukrepov, operativnem spreminjanju programov in pomoči pri izvrševanju obveznosti.

Od naštetih ugotovljenih problemov investitor intenzivno pomaga pri dobavi materialov iz lastne proizvodnje in proizvodnje železarnice Ravne. Tako je Železarna Jesenice prevzela dodatne dobave pločevin v kratkih rokih, kar je povzročilo tudi velike motnje v proizvodnji in realizaciji redne prodaje. Tudi Železarna Ravne se je obvezala prioritarno dobaviti materiale za projekt Jeklarna. Investitor pomaga tudi reševati lani zamujene in dodatne potrebne uvozne materiale, s tem da jih deloma uvaža sam in da skupaj z Rudisom poskuša dobiti dodatne uvozne pravice pri republiških in zveznih organih.

V nadaljevanju posredujemo pregled stanja najbolj kritičnih naprav, ki lahko vplivajo na rok začetka obratovanja Jeklarna 2.

Elektropeč: stopnja gotovosti je 50 %, predvsem na račun projektov in dobave materialov. Po podrobnem terminskem planu bi se morala izdelave peči začeti 1.12.1985, kar pa se je glavno lansiranje v proizvodnjo zaradi notranjih vzrokov v Metalni začelo v aprilu, ocenjujemo trenutno zamudo na 90 dni. Vodstvo Metalne zagotavlja, da bo končni rok izpolnjen.

Kontiliv: stopnja gotovosti je 50 %, predvsem na račun projektov in nabave materialov. Po osnovnem terminskem planu ocenjujemo kasnitve za glavne dele kontiliva (segmenti, vrtiljivi stolp po delnem planu, ki za končni rok obratovanja določa februar 1987, pa jih trenutno še ni. Pričakujemo pa jih že v naslednjem mesecu, ker ne bo pravočasno uvožen potreben material.

Žerjavi Metalne: stopnja gotovosti je od nič do 50 %. Po delnih terminskih planih je za 12,5/12,5 t kasnitve 150 dni, za 80/32 t je 180 dni in za 160/63 t 210 dni. Vzroki so notranji, v Metalni. Kasnitve bodo povzročile motnje pri montaži tehnoloških naprav.

Tudi z nekaterimi drugimi napravami kasnije, na primer s črpalnico, odprševalno napravo, montažo elektroenergetskih naprav (vzrok projektiranja in izdelava gr. del), vendar še ne vplivajo na skupni končni rok.

Nekatera dela zamujajo pri operativnem izvajanju projekta. Najbolj kritična je izdelava glavne tehnološke opreme. Kljub temu menimo, da se je mogoče držati predvidenih rokov izdelave opreme in z intenzivno montažo doseči končni rok dograditve jeklarna.

KOMERCIALA — FINANCE

Še vedno poteka sklepanje delnih pogodb.

To delo z Rudisom je dovolj tekoče, glede na izdelavo izvedbene dokumentacije, ki je osnova za izdelavo predračunov in delnih terminskih planov. Problemi nastajajo pri nekaterih pozicijah, kjer izvajalci ugotavljajo večjo stopnjo obdelav, kot je bilo planirano, in zato uveljavljajo dodatne stroške.

Z Gradisom se je sklepanje delnih pogodb skoraj ustavilo. Za to so krivi predloženi izvedbeni predračuni, v katerih Gradis zaradi novih nazivov posameznih del le-te zaračunava po dnevnih cenah, namesto po baznih z upoštevanjem indeksov podražitev. Poleg tega Gradis zahteva že tretjo korekcijo osnovne pogodbe, tako da se indeksi od oktobra 1985 povišajo za 42 %. Tako stanje trenutno še ne vpliva na operativno izvajanje gradbenih del, zelo kmalu pa bodo nastali zastoji, ker ne bo skupnih osnov za obračunavanje del.

Od začetka marca je ponovno možno carinjenje uvozne opreme MDH. Potrjena je bila reklamacija uvozne

ga zaključka, zaradi novega deviznega zakona.

Problematičen je uvoz raznih re-promaterialov Rudisa in njegovih izvajalcev. Začeta je akcija preko republiških in zveznih organov za odobritev dodatnega DPRP. Kljub temu morajo izvajalci odpreti akreditivne in začasno koristiti svoje DPRP.

Kompensacijski posli so s sprejetjem deviznega zakona izgubili svoj prvotni namen, to je zbiranje deviz za odplačilo anuitet. Tudi DPRP se prizna izvozniku in ne Železarni, razen za jeklo. Tako je mogoče imeti korist le od skupnega izvoza in z delitvijo DPRP. Kljub takemu stanju smo zaprosili za podaljšanje kompenzacijskih dovoljenj, da ne bi izgubili poslovnega stika z MDH.

Sklepajo se kreditne pogodbe za kredite konzorcija. V času do 30. junija, ko se bodo krediti pričeli koristiti, se uporabljajo lastna sredstva. To povzroča občasne likvidnostne probleme pri tekočem poslovanju Železarnice.

PROIZVODNJA IN VZDRŽEVANJE

Glavne aktivnosti potekajo pri pripravi kadra, učnih materialov in pripravi na proizvodnjo.

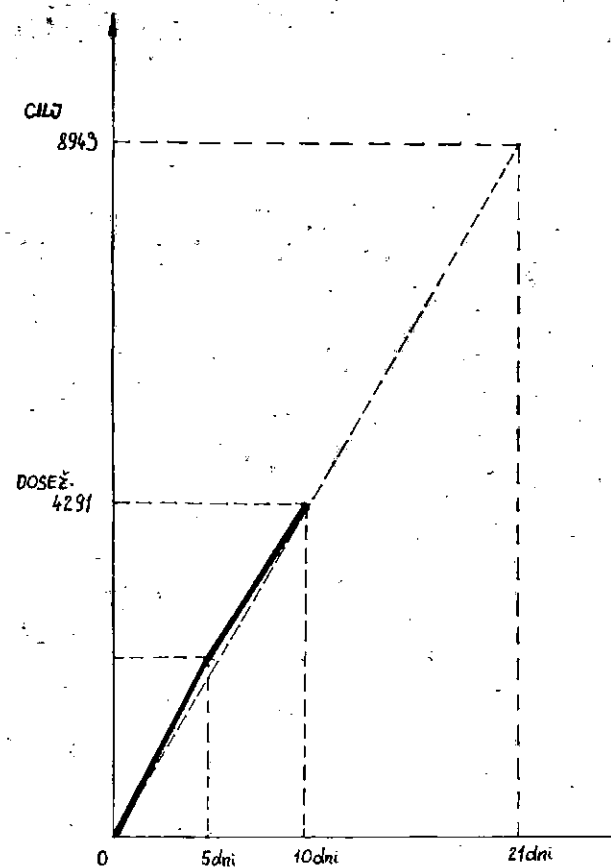
Razporejenih je 149 delavcev za proizvodnjo, kar je 63 % staleža, za vzdrževanje pa 10 delavcev ali 11 %. Vzdrževalci bodo v prihodnje razporejeni, kot bosta zahtevala montaža in preizkušanje naprav.

Težave so pri razporejanju proizvodnih delavcev, saj je stalež v TOZD Jeklarna in Plavž, od koder se razporejajo kadri za Jeklarno 2, prenizek. Poleg tega je treba obdržati sedanjo raven redne proizvodnje.

Usposabljanje kadrov poteka s praktičnim delom v stari elektrojeklarni. Izvedeni so bili tudi različni tečaji nemščine. Učni pripomočki so v glavnem pripravljeni in v aprilu se začne domače šolanje. Poleg domačega poteka tudi šolanje v tujini, po pogodbi z MDH. Do sedaj je bilo na šolanju 13 delavcev, ki so izkoristili 18 % pogodbeno dogovorjenega šolanja. Del novega vodstvenega kadra, 11 delavcev, pripravlja orodja, zapenjala, pomožne naprave, ognjevarne materiale, surovine, šifrirane rezervne dele, pripravljajo organizacijo itd. Glede na stanje proizvodno-vzdrževalnih aktivnosti lahko sklenemo, da te potekajo po programu in da glavne probleme lahko pričakujemo pri pravočasnem razporejanju delavcev iz sedanje proizvodnje v Jeklarno 2. Na proizvodnjo se pripravljamo tudi z uvajanjem procesnega računalnika v stari jeklarni. V teku je preizkušanje kemijske programske opreme in prenos kemijskih analiz preko terminala na peči.

Vodja projekta: E. Ažman
Poročilo o izvajanju projekta Jeklarna 2 bodo obravnavali na seji delavskega sveta Železarnice v sredo, 28. maja.

DOSEGANJE SKUPNEGA CILJA POSLOVANJA V MAJU

V desetih dneh maja smo dosegli 4291 milijonov dinarjev realizacije in presegamo cilj komaj za odstotek. Rezultati aprila se ponavljajo tudi v maju. Sredina meseca obeta komaj dobro polovico stimulacije, ki je bila izplačana za april.

Cilj v maju je nižji kot aprilski, vendar pa je dnevna obveznost nekoliko višja, zato bo večje preseganje cilja težje dosegljivo.

Oddelek za nagrajevanje

Seja delavskega sveta Železarnice Jesenice

Delegati delavskega sveta Železarnice Jesenice se bodo v sredo, 28. maja, zbrali na sedmi seji in obravnavali naslednje točke dnevnega reda:

- Pregled sklepov prejšnje seje
- Uresničevanje usmeritev za nadaljnje delo na področju nagrajevanja
- Pobuda za spremembo organiziranosti Železarnice Jesenice
- Poslovno poročilo delovne organizacije za prvi kvartal 1986
- Predlog dogovora o temeljnih družbenega plana občine Jesenice za obdobje 1986—1990
- Predlog sprememb pogodb za blagovne kredite
- Dopolnitve sprememb pogodb za blagovne kredite
- Dopolnitve in spremembe Pravilnika o jubilejnih in drugih nagradah Železarnice Jesenice
- Volitve in imenovanja

CPSI

OPOZORILO!

Zaradi dotrajanosti visokotlačnega vodnega omrežja v obratih na Javorniku bodo obnovitvena dela na celotnem področju od TOZD Vratni podboji do strugarne valjev oziroma dela gradbenega oddelka. Zato opozarjamo vse delavce, naj posvetijo večjo skrb požarni varnosti, da bodo v primeru začetnega požara lahko takoj ukrepali (gasili z gasilnimi ročnimi aparati itd.) ter o požaru obvestili Poklicno gasilsko in reševalno službo Železarnice (tel. št. 2212 ali 2213).

S požarno vodo sta oskrbljeni le TOZD Valjarna debele pločevine in Vratni podboji. Obnova vodnega omrežja (visoki tlak) bo trajala predvidoma do letošnje jeseni.

Prosimo vse izvajalce raznih del v Železarni Jesenice, da vsako spremembo, ki jo bodo naredili na vodovodnem omrežju ali dovoznih cestah v Železarni, sporočijo Poklicni gasilski in reševalni službi Železarnice (nujno v primeru požara ali druge nesreče — dovoz gasilskih vozil oziroma rešilnega avtomobila).

Z boljšim posluhom za požarno preventivo bomo sebi in družbi kot celoti zagotovili boljšo varnost in nemoten proces proizvodnje, s tem pa normalne ekonomske in življenjske razmere.

Vodstvo PGRS in PIV

OBVESTILO NOVATORJEM

Obveščamo vas, da smo izdelali nove obrazce prijave tehničnih izboljšav, koristnih predlogov in idej. Dobite jih lahko na oddelku za zaščito industrijske lastnine (tel. 3220). Hkrati vas opozarjamo, da stari obrazci niso več veljavni.

Oddelek za zaščito industrijske lastnine

Počitniško delo

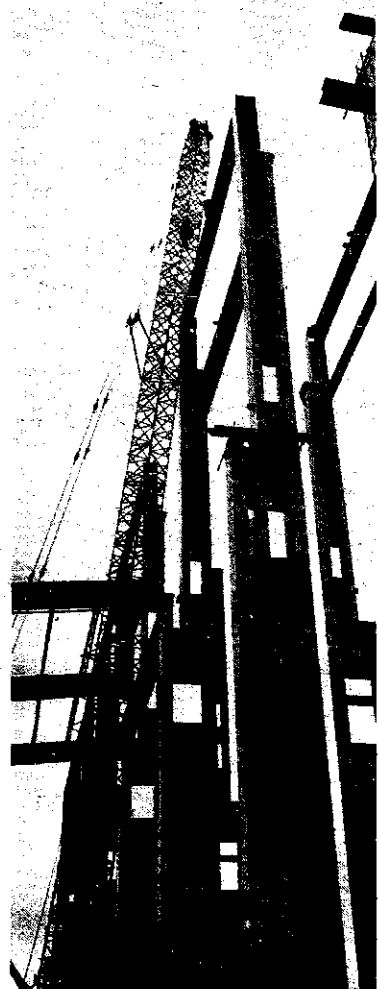
Vse učence in študente, ki želijo med počitnicami zaslužiti, obveščamo, da bo tudi letos organizirano delo v proizvodnih in storitvenih TOZD Železarnice Jesenice.

— Delo bo potekalo preko Mladinskega servisa ali pa kot zaposlitev za določen čas. Če se boste odločili za prvo možnost (Mladinski servis), si boste pridobili večji zaslužek, po drugi možnosti pa ob rednem plačilu tudi delovno dobo.

— Delo bo potekalo neprekinjeno najmanj en mesec.

— Sprejemni postopek bo 7., 14. in 21. junija od 6. ure dalje, v sprejemni pisarni kadrovskega sektorja.

— Vsi moški, stari nad 18 let, se lahko vključijo v sprejemni postopek tudi vsak torek, od 6. ure dalje, v sprejemni pisarni kadrovskega sektorja.

Jeklarna 2 (foto I. Kučina)

DRUŽBENE OBVEZNOSTI V PRVEM ČETRTLETJU

Družbene obveznosti Železarne Jesenice so znašale 1.917,8 milijonov din, kar je za 128 % več kot v prvem četrtletju 1985. Prispevki iz osebnega dohodka so znašali 600,5 milijonov din, obveznosti iz dohodka 865,8 milijonov din, obveznosti, ki smo jih financirali iz akumulacije oz. lastnih sredstev, pa so znašale 451,5 milijonov din.

ANALIZA POSAMEZNIH SKUPIN PRISPEVKOV

I. Prispevki iz osebnega dohodka so se glede na prvo četrtletje 1985 povečali za 118 % oziroma za 324,8 mio din.

Nespremenjene prispevne stopnje so ostale pri prispevkih za republiško skupnost otroškega varstva, republiško kulturno skupnost ter pri posebnem občinskem prispevku (davku) iz OD in pri republiškem davku iz OD za dopolnilno delo.

Prispevni stopnji sta se zmanjšali pri dodatnem prispevku solidarnosti (po delovnem mestu) in skupnosti zdravstvenega varstva. Vse ostale prispevne stopnje so se povečale. Najbolj so se povečale stopnje občinske skupnosti otroškega varstva (po delovnem mestu), občinske kulturne skupnosti, občinske telesnokulturne skupnosti ter posebni republiški prispevki (davek) iz OD.

Manjše povečanje stopenj je bilo pri republiški skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja, občinski skupnosti otroškega varstva (po domicilu), občinski temeljni izobraževalni skupnosti in občinski skupnosti socialnega varstva.

II. Prispevki iz dohodka oziroma čistega dohodka so se povečali za 133 % oziroma za 753,1 mio din.

1. Prispevki za splošne družbene potrebe so se povečali za 156 % oziroma za 122,6 mio din. Davek iz dohodka republik je večji za 47,7 mio din. Stopnja za izračun tega prispevka se je od 3,2 % v prvem četrtletju lani povečala na 4,2 % v istem obdobju letos, višja pa je tudi osnova, in sicer zaradi spremembe pri izračunu osnovne davka.

Novost v letu 1986 je tudi posebni republiški davek iz dohodka, ki ga morajo izjemoma plačati vsi davčni zavezanci s področja gospodarstva po posebni stopnji 1 % od osnove in na način, ki je določen z zakonom o davku ter z zakonom o stopnjah in olajšavah.

Prispevek za solidarnost iz dohodka je znašal 4,3 mio din oziroma je bil za 3,7 mio din večji kot v istem obdobju lani. Prispevna stopnja je sicer ostala enaka, povečanje pa je zaradi večje osnove in spremembe pri izračunu te osnove.

Pri prispevku za SLO in DS se je spremenila osnova za izračun, in sicer je bila osnova v preteklem letu dohodek, letos pa je to bruto OD. Prispevek se plačuje na podlagi podpisanega samoupravnega sporazuma o temeljih plana in o združevanju sredstev za izvajanje skupnih nalog splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite za srednjeročno obdobje 1986—1990 v občini Jesenice. Obveznosti za leto 1986 poravnava podpisniki sporazuma v višini 0,60 % od izplačanih bruto osebnih dohodkov v breme dohodka. Prispevek za pospeševanje konvertibilnega deviznega priliva od izvoza blaga smo v preteklem letu plačali na podlagi podpisanega Samoupravnega sporazuma o temeljih planov ekonomskih odnosov s tujino za obdobje 1981—1985. Tega prispevka v letu 1986 ne obračunavamo več.

Posojilo skladu federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin je višje za 87 %. Prispevne stopnje se niso spremenile, višja pa je osnova za izračun obveznosti.

Prispevek za SISEOT se je za letošnje prvo trimesečje plačal po stopnji 0,03 % od vrednosti uvoženega blaga, plačal za storitev in drugih odливov deviz v lanskem zadnjem trimesečju. Ker je bil v Uradnem listu SRS objavljen Zakon o prenehanju veljavnosti zakona o SISEOT, po katerem je le-ta 31. marca 1986 prenehala obstajati, tega prispevka ne bo več.

2. Prispevki za skupno porabo na področju socialne varnosti so se povečali za 119 % oziroma za 148,1 mio din.

Najbolj se je povečal prispevek iz dohodka za invalidsko in pokojninsko zavarovanje, in sicer za 275 % oziroma 56,3 mio din. Prispevne stopnje so se od 0,27 % oziroma 1,27 % povečale na 0,5 % oziroma 2,5 %, višja pa je tudi osnova za izračun prispevka (poslovni sklad).

Vse ostale prispevne stopnje v tej skupini prispevkov so ostale nespremenjene, na višje prispevke je vplivala predvsem večja osnova (bruto OD).

3. Prispevki za skupno potrošnjo v SIS družbenih dejavnostih so se povečali za 140 % oziroma za 189,9 mio din.

Prispevki iz dohodka republiški in posebni izobraževalni skupnosti so se povečali za 278 % oziroma 65,8 mio din. Prispevni stopnji za obe izobraževalni skupnosti sta višji (0,35 in 1,50 proti 0,22 in 1,17 v prvem trimesečju 1985), višja pa je tudi osnova (dohodek) za izračun obveznosti.

Vrsta prispevka	I.—III. 1985	I.—III. 1986	Indeks
I. PRISPEVKI IZ OSEBNEGA DOHODKA	275.749	600.527	218
II. PRISPEVKI IZ DOHODKA OZ. ČISTEGA DOHODKA (1 do 6)	564.128	1.317.296	233
1. Prispevki za splošne družbene potrebe	78.545	201.139	256
2. Prispevki za skupno porabo na področju socialne varnosti	124.985	273.120	219
3. Prispevki za skupno porabo v SIS družbenih dejavnostih	135.301	325.222	240
4. Prispevki za skupno družbeno reprodukcijo na področju infrastrukture	161.347	280.093	174
5. Prispevki za skupno družbeno reprodukcijo na drugih področjih	50.126	206.541	412
6. Prispevki za ostala financiranja	13.824	31.180	226
SKUPAJ DRUŽBENE OBVEZNOSTI (I.+II.)	839.877	1.917.823	228

Prispevki iz dohodka republiški, posebni in občinski raziskovalni skupnosti so večji za 330 %, prispevne stopnje, razen posebne raziskovalne skupnosti, so višje, višja je tudi osnova za izračun prispevka.

Prispevek iz dohodka za zdravstvo je večji za 97 % in znaša 205,8 mio din. Prispevna stopnja se je zmanjšala od 10,16 % na 9,46 %, večja pa je osnova za izračun obveznosti (bruto OD).

4. Prispevki za skupno družbeno reprodukcijo na področju infrastrukture so višji za 74 % oziroma za 118,7 mio din.

Po določilih 1. člena Zakona o združevanju sredstev določenih uporabnikov družbenih sredstev za financiranje gradnje elektroenergetskih objektov in objektov premovalništva so v letu 1986 zavezanci za združevanje sredstev za razvoj elektrogospodarstva in premovalništva vse OZD na področju gospodarstva.

Prva osnova za združevanje sredstev po tem zakonu je čisti dohodek TOZD, ugotovljen v zaključnem računu za leto 1985, zmanjšan za del čistega dohodka za osebne dohodke, obračunane v istem zaključnem računu. Sredstva od omenjene osnove združujemo po stopnji 2,26 %. Osnova in stopnja sta drugačni kot lani oziroma v preteklem srednjeročnem obdobju. Prej je bila osnova večja za amortizacijo, ki jo je OZD obračunavala nad predpisanimi stopnjami, stopnja pa je bila nižja, in sicer za 0,15 %.

Druga osnova za združevanje sredstev za razvoj elektrogospodarstva in premovalništva po omenjenem zakonu je — kot v preteklem srednjeročnem obdobju — vrednost zaračunane električne energije (porabljena v letu 1986) po naslednjih stopnjah:

- uporabniki na napetosti 110 kV — 30 %,
- uporabniki na napetosti 1 do 35 kV — 52 %,
- uporabniki na napetosti 0,4 kV — 72 %.

Za financiranje gradnje elektroenergetskih objektov in premovalništva smo skupno namenili 242,4 mio din, kar je 56 % več kot v prvem četrtletju lani.

Da bi zagotovili nepretrgan razvoj tudi na drugih področjih gospodarske infrastrukture na republiški ravni, se, do uveljavitve samoupravnih sporazumov o temeljih planov 1986—1990, obvezno združujejo sredstva tudi za naftno-plinsko gospodarstvo, železniški promet, luško infrastrukturo, cestno gospodarstvo, letališko infrastrukturo, razvoj PTT prometa, ter še dodatno za razvoj premovalništva. Zavezanci za našeste dejavnosti so vse OZD s področja gospodarstva. Sredstva za razvoj naftno-plinskega gospodarstva in letališke infrastrukture so v preteklem srednjeročnem obdobju zagotavljali le OZD — uporabniki nafnih derivatov oziroma zainteresirani za razvoj letališke dejavnosti; ker pa uspešno gospodarjenje z obravnavano infrastrukturo in njena, urejenost vplivata na celotno gospodarstvo, vse OZD gospodarske dejavnosti prispevajo k njenemu razvoju.

Osnova za združevanje sredstev v našeste dejavnosti je zavezančev čisti dohodek, ugotovljen v zaključnem računu za leto 1985, zmanjšan

za del čistega dohodka za osebne dohodke, obračunane v istem zaključnem računu (v preteklem srednjeročnem obdobju je bila osnova večja za amortizacijo obračuna nad predpisano stopnjo), in sicer po naslednjih stopnjah:

- za naftno-plinsko gospodarstvo — 1,82 %,
- za železniški promet — 2,88 %,
- za luško infrastrukturo — 0,49 %,
- za cestno gospodarstvo — 3,72 %,

v 000 din

— za letališko dejavnost — 0,15 %.

Za potrebe na področju PTT prometa se združujejo sredstva v velikosti 20 % od cene telefonskega impulza oziroma zaračunanih telefonskih impulzov. Vir za združevanje sredstev je, tako kot v preteklem obdobju, poslovni sklad.

Za zavezance, ki imajo zagotovljena trajna obratna sredstva iz trajnih in dolgoročnih virov po Zakonu o zagotavljanju trajnih obratnih sredstev, se za združevanje obračuna celotna obveznost po stopnji 11,32 % za zavezance, ki trajnih obratnih sredstev nimajo zagotovljenih iz trajnih in dolgoročnih virov, pa se obveznost za združevanje dela in sredstev obračuna po zmanjšani stopnji, in sicer 8,86 % od že omenjene osnove (čisti dohodek po zaključnem računu 1985 — OD po zaključnem računu 1985).

Pri združevanju sredstev za razvoj cestnega gospodarstva v SRS smo združili 16,1 mio din, za financiranje luške infrastrukture 1,8 mio din, 12,5 mio din smo združili za financiranje razvoja železnice, 6,8 mio din za razvoj naftno-plinskega gospodarstva ter 0,6 mio din za letališko dejavnost (v preteklem srednjeročnem obdobju nismo združevali sredstev za letališko infrastrukturo).

5. Prispevki za skupno družbeno reprodukcijo na drugih področjih so znašali 206,4 mio din in so večji za 312 %.

Splošni vodni prispevek znaša 35,6 mio din. Po predlaganih samoupravnih sporazumih območnih vodnih skupnosti sredstva za financiranje vodnega gospodarstva zagotavljajo temeljne organizacije združenega dela s področja gospodarstva, ki so pristopile k omenjenim samoupravnim sporazumom za obdobje 1986—1990. Sredstva se zagotavljajo s povračili, ki se obračunavajo od količinskih in vrednostnih osnov.

Prispevna stopnja prispevka za usposabljanje zemljišč za družbeno organizirano kmetijsko proizvodnjo se je povečala z 0,3 % na 1,5 % v prvem trimesečju 1986, višja pa je tudi osnova (dohodek) za obračun obveznosti.

Prispevek za pokritje dela stroškov enostavne reprodukcije ŽGP se je povečal za 162 % oziroma za 53,8 mio din. Vsi zavezanci plačujejo prispevek po enotni stopnji 1,8 % in je enaka kot v lanskem prvem trimesečju.

Nov v tej skupini je prispevek za financiranje regionalnih in lokalnih cest v občini Jesenice, ki velja od 1. januarja 1986, na podlagi odloka, objavljenega v Uradnem vestniku Gorenjske. Prispevna stopnja je 1,5 % od osnove bruto OD, obveznost za prvo trimesečje 1986 pa znaša 42,7 mio din.

6. Prispevek za SIS komunala Jesenice je večji za 126 % zaradi povečane prispevne stopnje ter višje osnove za izračun obveznosti (bruto OD). Obveznost znaša 31,2 mio din.

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KOLEK

RAZPORED DEŽURSTVA OD 26. maja do 1. junija

26. maja, Franc VIČAR, vodja inv. razvoja, Žirovnica, Rodine št. 51, tel. št. 80-286.
27. maja, Ernest PUŠNIK, vodja komerciale, Jesenice, Hrušica št. 138.
28. maja, Emil AŽMAN, vodja sektorja novogradenj, Žirovnica, Breg 129, tel. št. 80-243.
29. maja, Božidar BARTELJ, podpredsednik PO, Žirovnica 44-b, tel. št. 80-726.
30. maja, Janez BIČEK, vodja TOZD Jeklarna, Jesenice, Udarne 9, tel. št. 83-193.
31. maja, Janez BEGEŠ, vodja TOZD Elektrode, Lesce, Na Trati 59, tel. št. 74-766.
1. junija, Franc BRELIH, koordinator za podr. Vzdrževanja, Jesenice, Kurirska 3, tel. št. 81-612.

Dežurstvo je vsak dan od 14. ure do 6. ure naslednjega dne, in sicer tako, da je dežurni v tem času doma. Ob sobotah, nedeljah, praznikih traja dežurstvo od 6. ure do 6. ure naslednjega dne.

Med dežurstvom mora dežurni opraviti en obhod po Železarni, svoja zapazanja vpisati v dežurno knjigo ter o tem ob predaji dežurstva poročati podpredsedniku poslovnega odbora.

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK — 26. 5.	AVGUST NOVŠAK	IVAN ŠENVETER
TOREK — 27. 5.	JOŽE CEJ	KLAVDIJ MLEKUŽ
SREDA — 28. 5.	BOJAN FINC	JANEZ VEHR
ČETRTEK — 29. 5.	JANEZ FALETIČ	SAŠO DOLŽAN
PETEK — 30. 5.	MARJAN ERMAN	MARJAN PINTAR
SOBOTA — 31. 5.	JANEZ JAKŠIČ	MARJAN TRONTELJ
NEDELJA — 1. 6.	ALEŠ ROBIČ	IVAN MEŽIK

Telefon dežurnega vzdrževanja v Železarni je 3551, vezni telefon pa 2317.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

Od 26. do 31. maja bodo delale naslednje obratne ambulante:
DOPOLDNE: I. obratna ambulanta — dr. Metod Rešek in IV. obratna ambulanta — dr. Ivica Vreš.

Dispanzer za borce: od 6.30 do 8. ure.
POPOLDNE: II. obratna ambulanta — dr. Alenka Katnik in III. obratna ambulanta — dr. Alenka Kralj-Odar.

V soboto, 31. maja, samo dopoldne: II. obratna ambulanta — dr. Alenka Katnik in III. obratna ambulanta — dr. Alenka Kralj-Odar.

ZOBNE AMBULANTE:
DOPOLDNE: I. zobna ambulanta — dr. Viktor Stražišar in II. zobna ambulanta — dr. Alojz Smolej.

Za borce: od 7. do 8. ure.
POPOLDNE: III. zobna ambulanta — mag. stomat. dr. Bela Gazafi.

Za Vatrostalo: od 15.30 do 16.30.
V soboto, 31. maja, samo dopoldne: III. zobna ambulanta — mag. stomat. dr. Bela Gazafi.

OBVESTILO TOZD DRUŽBENA PREHRANA

Člani delavskega sveta TOZD Družbena prehrana so na svoji 9. redni seji 9. maja na osnovi predloga samoupravne delovne skupine Uprava sprejeli sklep o uvedbi uradnih ur za plačevanje oddihov in stanarin ter izdajanje in nakupe bonov.

Uradne ure pri blagajni TOZD Družbena prehrana (vodi jo Sonja Kos) in v administraciji (vodi jo Draga Turk), veljati bodo začele prvi dan po objavi v Železarni, bodo vsak dan od 9.30 do 12.30. V tem času bomo sprejemali vplačila za oddihe, stanarine in poravnavo škod. Bone za malico bomo izdajali in zamenjevali izključno samo v dnevih od 10. do 13. v mesecu, v primeru, ko dan ali dva od teh prideta na soboto ali nedeljo, bodo dnevi izdaje 8. oz. 9. v mesecu.

Prosimo, da delavci Železarne in koristniki sklep delavskega sveta sprejmejo z razumevanjem in ga upoštevajo. VODSTVO TOZD

Ogled razstave Rast YU 86 na Reki

Upravni odbor društva izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav Jesenice vabi vse svoje člane in člane aktiva inovatorjev upokoencev, da se udeležijo ogleda razstave inovacijskih dosežkov RAST YU 86 na Reki.

Avtobus bo odpeljal izpred Čufarja v nedeljo, 1. junija, ob 6. uri in bo ustavljal na vseh postajah, ki jih boste ob prijavi navedli.

Prijave pobira Dušan PREŠEREN, TOZD Hladna valjarna Jesenice, številka telefona 2036, in sicer do 27. maja do 14. ure. Število prijavljenecv je omejeno na 45.

Na poti domov si bomo ogledali Škocjanske jame.
Predsednik UO DIATI
Jesenice
Sašo PIBER

VABILO UPOKOJENCEM TOZD JEKLOVLEK

Sindikalni odbor TOZD Jeklovlek vabi upokoence na planinski pohod na Golico 7. junija.

Zbor bo na avtobusni postaji pri zdravstvenem domu ob 6. uri zjutraj, od koder se bomo odpeljali do Planine pod Golico. Od tu bomo peš krenili do koč na Golici oziroma na vrh, nato v Javorniške rove na Pristavo, kjer bo pripravljeno okrepčilo in družabno popoldne.

Vse tiste, ki se pohoda ne morejo udeležiti, vabimo na družabno popoldne na Pristavo.

Prijave se zbira do 29. maja na tel. št. 81-441, interna 25-42, kjer dobite tudi vse dodatne informacije in pojasnila.

Pa še to pred letovanjem!

Obveščamo delavce Železarne, ki bodo letos letovali v Crikvenici in Biogradu, da bodo vozovnice za avtobus v prodaji v Integralovem biroju na Jesenicah od 19. maja dalje. Rezervacij ni, vendar prijavitelci lahko kupijo vozovnico že v začetku sezone tudi za kasnejše termine.

Cena prevoza:
— Biograd 5.000 din
— Crikvenica 2.500 din.

Obenem vas obveščamo, da bomo napotnice za letovanje izstavljali 7 do 5 dni pred nastopom letovanja vsak dan od 9.30 do 12.30 na oddelku za družbeni standard, soba številka 11, iste ure pa veljajo tudi za vplačila v blagajni TOZD Družbena prehrana.

Prosimo, da dosledno upoštevate navedeni čas.
Oddelka za družbeni standard

Dopisujte

SEJE KONFERENC DELEGACIJ

Od 18. aprila do 14. maja so na ravni Železarn potekale konstituantne seje konferenc delegacij za samoupravne interesne skupnosti družbenih dejavnosti in samoupravne interesne skupnosti materialne proizvodnje. Izvoljeni so bili novi vodje konferenc delegacij in njihovi namestniki za posamezno SIS. 150 novoizvoljenih delegatov za četrto delegatsko obdobje je bilo navzočih na desetih sejah konferenc delegacij oz. 15 delegatov na eni seji konference delegacij, kar kaže, da delegat ni le prenašalec interesov in stališč delegacije, ampak aktiven subjekt pri oblikovanju skupnih stališč.

Delegati za posamezno SIS so na sejah konferenc delegacij obravnavali nekatere iste točke dnevnega reda iz gradiva za 1. sejo skupščin SIS: poročila o delu skupščine v preteklem mandatu, konstituiranje skupščine in imenovanje organov skupščine, spremembe in dopolnitve statuta SIS, poslovnik o delu skupščine SIS in analizo izvajanja programov SIS družbenih dejavnosti v občini Jesenice, kateri so namenili največ pozornosti.

KONFERENCA DELEGACIJ ZA ZDRAVSTVO

Skladno s 75. členom poslovnika za delo samoupravnih organov in delegacij v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih v Železarni (s tem členom so določene temeljne organizacije oz. delovne skupnosti, ki so nosilke konferenc delegacij za posamezno SIS) je konference delegacij imenovala za vodjo konference delegacij za SIS za zdravstvo Zdenko VRTAČNIK in njenega namestnika Borisa Hmeljaka, oba iz delovne skupnosti za kadrovske in splošne zadeve ter informiranje.

Konferenca delegacij je v zvezi z analizo SIS družbenih dejavnosti, ki predlaga ukrepe, ki pomenijo krčenje pravic in daljnosežne posledice, predlagala, naj bo večji poudarek na racionalizaciji dela izvajalcev na področju zdravstva, ne pa samo oz. izključno na krčenju pravic uporabnikov.

Konferenca delegacij je že na konstituantni seji izoblikovala tudi predloge, ki pomenijo osnovo za boljše delovanje in odločanje delegacij, in sicer:

- strokovna služba SIS naj ponovno začne izdajati Delegata,
- na delegatska vprašanja je treba odgovarjati v določenem roku (to je na prihodnji seji), ne pa da se odgovori prenašajo s seje na sejo (nekatera delegatska vprašanja po določenem roku niso več smiselna ali pa se odgovorni izmikajo odgovorom na ta vprašanja — z obzornostjo),
- informiranje delegacij v TOZD mora biti čim bolj pregledno, gradivo sestavljeno tako, da bo razumljivo tudi delavcem v neposredni proizvodnji, kar bi lahko doseli s povzetki, ki bi jih lahko pripravila ustrezna strokovna služba.

Konferenca delegacij je na 1. sejo skupščine občinske zdravstvene skupnosti delegirala osem delegatov.

Druge novosti v četrtem delegatskem obdobju (poleg posebnih, družbenih in splošnih delegacij) se nanašajo na število delegatskih mest v zboru uporabnikov skupščin samoupravnih interesnih skupnosti. V preteklem delegatskem obdobju je zbor uporabnikov posameznih skupščin samoupravnih interesnih skupnosti štel 38 delegatskih mest — Železarna deset. Po samoupravnem sporazumu o določitvi delegatskih mest in nosilcev konferenc delegacij pa bo zbor uporabnikov v tem mandatu štel 34 mest — Železarna 8, zbor izvajalcev pa ostane nespremenjen.

KONFERENCA DELEGACIJ ZA SIS ZA STANOVANJSKO GOSPODARSTVO

Konferenca delegacij je za vodjo konference delegacij za SIS za stanovanjsko gospodarstvo izvolila Franca Šumeca, TOZD Valjarna blumung-štel.

Obsežno gradivo za 1. sejo skupščine samoupravne stanovanjske skupnosti so delegati temeljito obravnavali in sprejeli več pripomb in predlogov.

Iz poročila predsednika dosedanje skupščine je konference delegacij ugotovila, da se napake ponavljajo iz leta v leto in se na njih nič ne naučimo: ni navedenih vzrokov za majhno (16) realizacijo prenove stanovanj, za vzdrževalna dela novih hiš se porablja preveč sredstev, predlog je postopek za pridobivanje lokacijske dokumentacije, ravno tako je dolgotrajna komunalna ureditev zemljišč, vse to pa draži gradnjo. Konferenca je menila, da so za to odgovorni upravni organi skupščine občine, Dominvest (nekdanji BUSP) in komunalne organizacije občine. Tudi za upravljanje je porabljen precej sredstev, sredstva pa je treba ustvarjati in porabljati bolj za realizacijo planov.

V zvezi s finančnim načrtom za leto 1985 je konference opozorila, da sredstva izgubljajo vrednost, komunalno urejenih zemljišč in stanovanj pa ni.

Predlagali so, da se program vzdrževanja in prenove stanovanj in stanovanjskih hiš za leto 1985 izdela tako, da se posebej prikaže prenova objektov in posebej modernizacija. Prav tako niso navedene posledice, ker niso bila opravljena večja vzdrževalna dela.

Obravnavali so tudi poročilo o delu skupne strokovne službe SIS občine Jesenice v letu 1985, predlog programa dela ter osnutek finančnega načrta za leto 1986, ter ugotovili, da hišna samouprava ni povsod organizirana. Zato je bil izražen dvom, ali niso morda za tako stanje zainteresirani tisti, ki bi v imenu hišne samouprave gospodarili z njihovimi sredstvi.

Konferenca delegacij je na koncu predlagala, da naj strokovna služba SIS ponovno začne izdajati Delegata, ki bo bistveno racionaliziral delovanje in odločanje delegacij, predvsem združenih in splošnih, in na 1. sejo skupščine samoupravne stanovanjske skupnosti delegirala osem delegatov.

KONFERENCA DELEGACIJ ZA SIS ZA TELESNO KULTURO

Temeljna organizacija Vzdrževanje je nosilka konference delegacij za SIS za telesno kulturo, zato je konference delegacij za vodjo konference delegacij izvolila Ivana Šušteršiča in njegovega namestnika Janka Koširja.

Konferenca delegacij je obravnavala poslovnik o delu skupščine in predlagala, da se poslovnik o delu skupščine skrajša in konkretizira na telesnokulturno skupnost ter objavi v glasilu Delegat za prihodnjo sejo skupščine.

Strinjala se je z ukrepi iz analize izvajanja programov SIS družbenih dejavnosti, ki jih je možno izvesti na področju telesne kulture in ki predstavljajo »notranjo racionalizacijo«. Ti ukrepi so: povečanje cen vstopnic na prireditvah, še večja neposredna menjava dela, večji del stroškov v rekreacijskih športnih dejavnostih naj pokriva udeleženci sami, racionalneje izkoristiti prostore v športni dvorani Podmežakla, večja povezava s turističnim gospodarstvom. V zvezi s tem pa je konference postavila vprašanje, kdaj bo možno koristiti telovadnico v športni dvorani Podmežakla.

V zvezi s finančnim načrtom telesnokulturne skupnosti za letošnje leto je konference predlagala, da se sredstva za vzdrževanje TVD Partizanov združijo in tako racionalneje koristijo, planinska društva naj sredstva za vzdrževanje planinskih koč zahtevajo od gostinskih delovnih organizacij, ker le-te ustvarjajo dohodek v njih, lokostrelski klub Jesenice in lokostrelski klub Javornik-Koroška Bela naj se združita, pokroviteljstvo nad Teniškim klubom Jesenice naj prevzame Športno društvo Jesenice. Iz finančnega načrta za leto 1986 tudi ni razvidno, do katerega leta se bodo sredstva komunalne skupnosti namenjala za sanacijo športne hale Podmežakla.

Prvo delegatsko vprašanje konference delegacij za SIS za telesno kulturo je bilo, čigave so smučarske skakalnice na Hrušici. Če so last telesnokulturne skupnosti Jesenice, naj ta zaradi gradnje ceste zahteva odškodnino od DO Slovenija ceste. Drugo vprašanje pa se je nanašalo na časovno ureditev tekaške proge od mosta pri Žvagnu do Mojstrane.

Tudi konference delegacij SIS za telesno kulturo je predlagala, da strokovna služba SIS ponovno začne izdajati Delegata in na 1. sejo skupščine telesnokulturne skupnosti delegirala osem delegatov.

KONFERENCA DELEGACIJ ZA SIS ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE

Na predlog sindikata TOZD Strojne delavnice je konference delegacij izvolila za vodjo konference delegacij za SIS za vzgojo in izobraževanje Stano Kilar in namestnika Ljubomira Velkovskega.

Konferenca delegacij je vse točke dnevnega reda za 1. sejo skupščine izobrazevalne skupnosti obravnavala brez pripomb, oz. je v zvezi z analizo izvajanja programov SIS družbenih dejavnosti za področje izobraževanje sprejela naslednja stališča:

Združeno delo se zaveda težav na področju družbenih dejavnosti, vendar se tudi samo nahaja v podobnem položaju (izgradnja Jeklarne 2, iztrošenost obstoječe opreme...), zato večjih dodatnih obremenitev ne more sprejeti.

Konferenca je predlagala, da je treba poiskati možnosti, da zaradi obvezne solidarnosti ne bi več siromašili sprejetih programov, boljše je treba aktivirati delo svetov staršev, predvsem v smeri neposrednega predstavljanja obstoječih težav in sprejemanja neposrednih pobud, in se strinjala s postopnim dvigovanjem cen prehrane.

Konferenca je tudi predlagala, da naj bo zaradi lažjega dela delegacij delegatsko gradivo objavljeno po možnosti v Delegatu, vendar s čim manjšimi stroški.

Za 1. sejo skupščine izobrazevalne skupnosti je konference delegirala pet delegatov.

KONFERENCA DELEGACIJ ZA SIS ZA KULTURO

Na predlog sindikata TOZD Livarna je konference delegacij izvolila za vodjo konference delegacij za SIS za kulturo Bojana Slivca in njegovega namestnika Črtomira Mesa-riča.

Konferenca delegacij je ugotovila, da osnutek statuta kulturne skupnosti Jesenice vsebuje vrsto napak, ki jih je v predlogu potrebno popraviti. Tri napake pa celo zamegljujejo vsebino določil statuta.

Več pripomb je konference delegacij imela k analizi izvajanja programov SIS družbenih dejavnosti. Menila je, da bi kritičnost situacije morali obravnavati ob sprejemanju planov SIS družbenih dejavnosti. S sprejemanjem predlaganih odločitev (povečanje prispevnih stopenj) po skrajšanem postopku jemljemo delavcem pravico, da neposredno odločajo o razvoju družbenih dejavnosti. Takšne postopke bo konference delegacij v prihodnje zavračala.

Konferenca delegacij se je strinjala, da so bili osebni dohodki delavcev v družbenih dejavnostih še pod večjim udarom kot osebni dohodki delavcev v gospodarstvu, ni pa sprejemljivo, da se zaostajanje osebnih dohodkov meri le po kriteriju pogojno nekvificiranega delavca. Ne smemo prezreti vplive okolja, časovno razporeditev dela, različnost delovnih naporov in odgovornost, ki tu vplivajo na potrebno višino osebnega dohodka, če hočemo doseči ustrezno motiviranost delavcev. Ob predlogu povečanja prispevnih stopenj je dan prevelik poudarek potrebi po povečanju osebnih dohodkov v SIS družbenih dejavnostih. V SIS za kulturo je ta pomislek tem bolj upravičen, ker imamo na drugi strani lepo število amaterskih izvajalcev, ki za svojo dejavnost žrtvujejo tudi po nekaj sto ur letno brez vsakega nadomestila. Zato bi moralo biti delo amaterjev bolj upoštevano.

Kljub naštetim ukrepom racionalizacije je konference menila, da je potrebno v tej smeri še naprej iskati rešitve. Zanimivo bi bilo vedeti, kako se izvaja kontrola nad opravljenim delom oz. porabo sredstev, ki se namenjajo za kulturo? Konferenca je poudarila, da glede razmerja porabljenih sredstev profesionalna kulturna dejavnost daje premalo v primerjavi z amatersko kulturno dejavnostjo. Zato naj se sredstva za republiško solidarnost ne povečujejo.

Konferenca je tudi ugotovila, da je delež kulturne skupnosti v financiranju LRP Triglav prevelik. Za povečanje obsega in kvalitete dela bi morali najti druge dodatne vire financiranja.

Konferenca je tudi zahtevala pojasnilo, kaj sestavljale analize konkretno pomeni »notranja rezerva«, ki jo navajajo na začetku in na koncu analize, ter kaj razumejo pod »druge potrebe«. Zdi se, da frazi »notranja rezerva« in »druge potrebe« posebej razena nejasnost, našo splošno nevednost in nemoč, da stvari dokončamo tako, kot smo jih zastavili.

Na koncu je konference delegacij poudarila, da je treba skladno s statutom (v roku 14 dni) pošiljati gradivo za sejo skupščine, drugače se delegacije in konference delegacij ne bodo sestale.

Po končani razpravi je konference delegacij delegirala osem delegatov na 1. sejo skupščine kulturne skupnosti.

KONFERENCA DELEGACIJ ZA POKOJNINSKO IN INVALIDSKO ZAVAROVANJE

Konferenca delegacij je za vodjo konference delegacij za SIS pokojninskega in invalidskega zavarovanja izvolila Rodoljuba Dukiča, TOZD Jeklarne, za njegovega namestnika pa Marjana Trontlja, TOZD Vzdrževanje.

Konferenca delegacij je obravnavala vse točke dnevnega reda, od konstituiranja skupščine do predloga samoupravnega sporazuma o določitvi delegatskih mest in konference delegacij za zbor delegatov SPIZ enote občine Jesenice, brez pripomb.

Izven gradiva za 1. sejo zbora delegatov enote SPIZ občine Jesenice pa je konference predlagala, da je treba do leta 1990 uskladiti pokojnine za enaka dela in naloge in enako delovno dobo. Zakaj tega že sedaj ne iz-

vajamo, pač pa še naprej valoriziramo pokojnine procentualno?

Konferenca delegacij je za 1. sejo zbora delegatov enote SPIZ delegirala pet delegatov.

KONFERENCA DELEGACIJ ZA SIS ZA SOCIALNO SKRBSTVO

Delovna skupnost za ekonomiko, tehnično kontrolo in novogradnje je nosilka konference delegacij za SIS socialnega skrbstva, zato je konference delegacij izvolila za vodjo konference delegacij Simono Smolej, za njenega namestnika pa Janca Avsenika, TOZD Profilarna.

Konferenca delegacij k točkam, ki zajemajo konstituiranje skupščine, organov skupščine in imenovanje delegatov, ni imela pripomb.

V zvezi z analizo izvajanja programov SIS družbenih dejavnosti v občini Jesenice je konference delegacij predlagala, naj bo večji poudarek na racionalizaciji dela izvajalcev na področju socialnega skrbstva, ne pa samo oz. izključno na krčenju pravic uporabnikov. Konferenca se ne strinja s povišanjem cene oskrbe v Domu dr. Franceta Berglja, ker smatra, da so cene že sedaj previsoke. Število upokojenecov z nizkimi pokojninami pa se bo v naslednjih letih še večalo. Zato naj strokovna služba SIS poišče način, da se za take ustanove (Dom dr. Franceta Berglja) znižajo cene (davki) vsaj za osnovne prehranske artikle.

Konferenca je tudi menila, da iz prikazanega zaostajanja osebnih dohodkov delavcev v negospodarstvu za delavci v gospodarstvu ni razvidna dejanska razlika med osebnimi dohodki delavcev v negospodarstvu in gospodarstvu, ki opravljajo približno enako zahtevna dela in naloge ter v podobnih okoliščinah.

Na koncu je konference tudi predlagala, da bi bile seje skupščin SIS sklicane v takih terminih, da bi združene in splošne delegacije lahko na eni seji obravnavale gradiva za več skupščin, kar bi bilo mogoče s ponovnim izdajanjem Delegata.

Za 1. sejo skupščine skupnosti socialnega skrbstva je konference delegacij delegirala osem delegatov.

KONFERENCA DELEGACIJ ZA SIS ZA OTROŠKO VARSTVO

Na predlog sindikata TOZD Družbena prehrana je konference delegacij izvolila za vodjo konference delegacij za SIS za otroško varstvo Slavko Čop in njeno namestnico Sarajkič Muroveto.

Konferenca delegacij je predlagala ne točke obravnavanja brez pripomb oz. je v zvezi z analizo izvajanja programov SIS ugotovila, da iz celotne vsote zaostajanja osebnih dohodkov ni razvidna dejanska razlika med osebnimi dohodki delavcev v negospodarstvu in gospodarstvu, ki opravljajo približno enako zahtevna dela in naloge ter v podobnih delovnih razmerah.

Za 1. sejo skupščine skupnosti otroškega varstva je konference delegirala šest delegatov.

KONFERENCA DELEGACIJ ZA SIS ZA ZAPOSLJOVANJE

Za vodjo konference delegacij za SIS za zaposlovanje je konference delegacij izvolila Antona Berceta in namestnika Mujaga Haskiča, oba iz TOZD Hladna valjarna Bela.

Konferenca delegacij je predlagala, naj občinski odbor SZDL pri sestavi odborov vrši koordinacijo, da ne bi bili posamezni člani izvoljeni v več odborov različnih SIS.

Druga pripomba pa je bila, da v analizi kadrovskega razvoja za leto 1985 niso opredeljeni vzroki, zakaj je zaposlovanje v negospodarstvu večje od planiranega.

Za 1. sejo skupščine skupnosti za zaposlovanje je konference delegacij delegirala šest delegatov.

KONFERENCA DELEGACIJ ZA SIS ZA RAZISKOVALNO DEJAVNOST

Konferenca delegacij je za vodjo konference delegacij za SIS raziskovalno dejavnost izvolila Alojza Slivnika in namestnika Marjana Vovka, oba iz TOZD Remontne delavnice.

Predlog sprememb statuta raziskovalne skupnosti, predlog sprememb samoupravnega sporazuma o ustanovitvi raziskovalne skupnosti občine Jesenice, imenovanje organov skupščine, predlog finančnega načrta raziskovalne skupnosti za leto 1986 so obravnavali brez pripomb.

Konferenca pa je predlagala, da je treba še naprej spodbujati množično inventivno dejavnost in da se do nove reorganizacije Železarn prouči možnost, da se storitvene temeljne organizacije vključijo v posebno raziskovalno skupnost 03 (elektrokovinska industrija).

Za 1. sejo skupščine raziskovalne skupnosti je konference delegirala sedem delegatov.

SEJA DELEGATOV ZA KOMUNALNO DEJAVNOST

Gradivo za 1. sejo skupščine samoupravne komunalne skupnosti so

24. aprila obravnavali delegati še iz prejšnjega mandata obdobja (novi delegati TOZD, delovnih skupnosti so bili izvoljeni v prvi polovici maja). Delegati TOZD in delovnih skupnosti oblikujejo konferenco delegatov (do nove reorganizacije Železarn) za delegiranje osmih delegatov na skupščino samoupravne komunalne skupnosti.

Največ pozornosti so delegati namenili predlogu srednjeročnega programa komunalnih del za obdobje od 1986 do 1990, postavili pa so tudi več delegatskih vprašanj.

Ugotovili so, da iz predloga srednjeročnega programa komunalnih del za obdobje 1986–1990 (poglavje: komunalne naprave individualne rabe) ni razumljivo ali je plan samoupravne komunalne skupnosti usklajen s plani samoupravne stanovanjske skupnosti o gradnji stanovanjskih sosesk, posameznih gradbišč ali posameznih družbenih in združnih gradenj. Do sedaj so bila v samoupravni stanovanjski skupnosti največkrat razlog kasnitve v gradnji komunalno neurejena oz. nepravilna gradbišča. Prav bi bilo, da bi izjavo o usklajenosti planov sredstev in planov izvajanja vsebovali srednjeročni plan in letni plani. Komunalna ureditev gradbišč mora biti gotova pred začetkom gradnje stanovanj.

V srednjeročnem planu je obravnavan mestni potniški promet. Na Jesenicah so poznane prometne konice ob začetku jutranje izmene združenega dela, ob začetku dopoldanskega dela šolskega pouka in ob koncu dopoldanske izmene združenega dela. Takrat primanjkuje vozil in šoferjev. Delegati so menili, da je problem rešljiv z uvedbo zglobnih vozil, s katerimi bi potniški promet ob enakem številu voznikov in vozil prepeljal bistveno več potnikov. Zglobnih vozil ni mogoče vpeljati zato, ker na Koroški Beli ni ustreznega obračališča. Da bi rešili problem prometnih konic, bi morali zgraditi obračališče za zglobna vozila na Koroški Beli in TOZD Potniški promet na Jesenicah pooblastiti za nabavo zglobnih vozil.

Če je predlog izvedljiv, naj se vnese oz. naj se dopolni srednjeročni plan samoupravne komunalne skupnosti, in sicer tako, da bodo te pripombe razumljive z besedilom plana in ne s pojasnilom, da predloženi srednjeročni plan že vsebuje take predloge v predloženem tekstu.

Iz plana ni razvidno, da se predvideva rešitev problema posebnih odpadnih voda, ki povzročajo prekomerno onesnaževanje (vodotopne barve). Prav tako ni predvidena rešitev odlaganja odpadnih snovi posebnega pomena, kot so: ostanki vodotopnih barv, oljnih gošč in druge.

Delegatska vprašanja in pobude pa so bile naslednje:

Delavci Železarn s področja Javornika (TOZD Valjarna debele pločevine, Profilarna, Vratni podboji) zahtevajo, da se uredi pešpot od semaforiziranega križišča na Koroški Beli do vhoda v Železarno na Javorniku (valjarna Javornik) in da se tudi redno vzdržuje, pozimi pa čisti. Po tej poti hodijo vsi delavci z Javornika, zato je precej obremenjena, in ker ni urejena, je velika nevarnost, da pride do nesreče.

Prav tako je potrebno takoj popraviti cesto v Rovte od semaforiziranega križišča na Koroški Beli do vstopa v Železarno v Trebežu. Cesta je dotrajana in v izredno slabem stanju.

Delegati so predlagali tudi ureditev oz. dograditev stopnic v podvoz med hotelom Korotan in Slovenija-avtom: Na poti v Železarno delavci prečkajo cesto na prehodu za pešce pri stavbi trgovine Slovenija-avto. Nekaj jih gre v podvoz po že obstoječih stopnicah, drugi nadaljujejo pot proti železniški postaji. Pri tem pa hitijo tako pešci kot vozniki osebnih avtomobilov, zato je nevarnost za nesrečo velika. Povečan sezonski promet in slabe vremenske razmere jo še povečujejo. Zato so delegati predlagali še dograditev stopnic na levi strani v podvoz. Širina stopnic je lahko za polovico ožja od tistih, ki že vodijo v podvoz. Stopnice so lahko betonske ali pa železne. Vstop nanje naj bi bil s pločnika na ploščad, po stopnicah na nižjo ploščad in od tam po stopnicah v podvoz.

Razprava je potekala tudi o stanju mostu na občinski cesti v Rovte 1, ki gre proti Železarni pred hišno številko Cesta v Rovte 1. Ker je most z obeh strani zaprt, je morala Železarna prestaviti vhod v valjarne Javornik. Postavljeno je bilo vprašanje, ali se ne bi v sodelovanju z Železarno dalo most obnoviti?

1. seje skupščine samoupravne komunalne skupnosti so se udeležili štirje delegati.

V aprilu so se sestali na konstituantnih sejah v Železarni še delegati v organih upravljanja Ljubljanske banke, Temeljne banke Gorenjske Kranj, poslovne enote Jesenice, delegati SIS za požarno varnost in delegati za enegetsko skupnost.

Ni številni radiaki prines ustrez idejono

Prv ja. Uč tereu napra te pok dili za povzr pa so men 2 zrak 1

Dr la z (vo, ki trava por 9 Bohi jak z vetro zov, šarka

Uče sko m zelo z šuje. Nek Radio ženos

Lili poslec čini p prepo jo, da ktivne

PR

1

Pioi tekmo veže načrt, splošr Množ va tuč ima š občin: 17. škikh l činski žilo 15 ga ra ki so določi Prv maja vanja

Prežil Goror Jesen gora, KER, NOB, OŠ T OŠ G Pok matik čin p osnov Zm limo č tekmo

Prežil Goror Jesen gora, KER, NOB, OŠ T OŠ G Pok matik čin p osnov Zm limo č tekmo

Prežil Goror Jesen gora, KER, NOB, OŠ T OŠ G Pok matik čin p osnov Zm limo č tekmo

Prežil Goror Jesen gora, KER, NOB, OŠ T OŠ G Pok matik čin p osnov Zm limo č tekmo

Prežil Goror Jesen gora, KER, NOB, OŠ T OŠ G Pok matik čin p osnov Zm limo č tekmo

Prežil Goror Jesen gora, KER, NOB, OŠ T OŠ G Pok matik čin p osnov Zm limo č tekmo

Prežil Goror Jesen gora, KER, NOB, OŠ T OŠ G Pok matik čin p osnov Zm limo č tekmo

Prežil Goror Jesen gora, KER, NOB, OŠ T OŠ G Pok matik čin p osnov Zm limo č tekmo

Prežil Goror Jesen gora, KER, NOB, OŠ T OŠ G Pok matik čin p osnov Zm limo č tekmo

Prežil Goror Jesen gora, KER, NOB, OŠ T OŠ G Pok matik čin p osnov Zm limo č tekmo

Prežil Goror Jesen gora, KER, NOB, OŠ T OŠ G Pok matik čin p osnov Zm limo č tekmo

Prežil Goror Jesen gora, KER, NOB, OŠ T OŠ G Pok matik čin p osnov Zm limo č tekmo

Prežil Goror Jesen gora, KER, NOB, OŠ T OŠ G Pok matik čin p osnov Zm limo č tekmo

Prežil Goror Jesen gora, KER, NOB, OŠ T OŠ G Pok matik čin p osnov Zm limo č tekmo

Prežil Goror Jesen gora, KER, NOB, OŠ T OŠ G Pok matik čin p osnov Zm limo č tekmo

O RADIOAKTIVNOSTI S CSUI

Nesreča črnobilskega jedrskega reaktorja je seveda pognala na delo številne strokovnjake, ki so vsak dan merili in proučevali onesnaženost z radioaktivnimi delci. Na naši šoli se je vse skupaj začelo, ko je nek učenec prinesel v šolo surovo, sveže jajce ter poprosil učitelja, da bi s pomočjo ustrezne priprave ugotovil, koliko je strupeno. Kmalu nato se je porodila ideja, da bi izvedli več meritev in proučevali tudi upad oz. zmanjševanje nasičenosti z radioaktivnimi delci.

Prvo večje merjenje je bilo 8. maja. Učenci so merili radioaktivnost na terenu. Pomagali so si s praskačem, napravo, ki oddaja pike. Učenci so te pike kar težko šteli, saj so si sledili zelo hitro. Normalna aktivnost povzroči 25 pokov na minuto, dijaki pa so dobili naslednje rezultate: kamen 270 pokov, zemlja 300, voda 102, trsek 150 in trava 210 pokov.

Druga vrsta meritev pa je potekala z Geiger-Müllerjevo cevjo, napravo, ki sama šteje impulze. Rezultati: trava 169 impulzov na minuto, stropor 91 impulzov, podplati (dijak iz Bohinja) 98 impulzov, podplati (dijak z Jesenic) 261 impulzov, mokra vetrovka 56 impulzov, vrat 41 impulzov, semiš čevlji 130 impulzov, kosarkarske »batke« 1450 impulzov.

Učenci še vedno 2- do 3-krat tedensko merijo radioaktivnost, ki se je že zelo zmanjšala in se še vedno zmanjšuje.

Nekaj učencev pa je na vprašanje: Radioaktivno sevanje ali resna ogroženost? povedalo svoje mnenje:

Lili: »Zavedati se moramo, da so posledice sevanja dolgotrajne, v večini primerov jih zaznamo, ko je že prepozno. Vsi ljudje se še ne zavedajo, da je tudi majhna količina radioaktivnega sevanja nevarna. Vse je

pač odvisno od odpornosti organizma. Nekaterim ljudem škoduje že majhna količina, drugi prenesejo večjo. Sicer pa vemo, da jedrski poskusi na zemlji že dolgo časa potekajo, le da prej ni bilo toliko natančnih merilnih naprav, ki bi zaznale povečano stopnjo radioaktivnosti več 100 km daleč. In tako se nam produkti sevanja v telesu kopičijo in kopičijo. Kdo ve, koliko bo še takih nesreč? Vemo le to, da bomo vedno bolj izpostavljeni radioaktivnemu sevanju.«

Tone: »Veliko radioaktivnih elementov najdemo v naravi, a ti so nevarni. Večina nevarnih pride v naravo zaradi človekove malomarnosti in neumnosti. Posledice radioaktivnega sevanja so za človeka velike. Vemo, da vsi radioaktivni elementi, brez kakršnekoli izjeme, povzročajo rak, bodisi na kosteh (stroncij), bodisi na tkivu ščitnice (jod), bodisi na pljučih (plutonium) ... Plutonium je najbolj strupena snov na zemlji, saj ga že pol kilograma zadostuje, da cel svet oboli za pljučnim rakom. Radioaktivni odpadki se kopičijo tudi v vodah, zemlji, sadju, mleku, zelenjavi ... Vse to predstavlja potencialno nevarnost za nas vse.

Nevarnost radiativnega sevanja pa je še v nečem: ne moremo ga videti, otipati ali neposredno čutiti. Zato marsikdo komajda ali pa sploh ne verjame, da bi mu to lahko škodilo, in se zato tudi ne drži varnostnih ukrepov. Človek si domišlja, da si je podredil naravo. Domišlja si, da je obvladal atom, a to, kot vedno dokazuje, sploh ni res. Zaradi svoje malomarnosti in neodgovornosti si »svinja« okolje, da še sam ne ve, kako. Zato bi bil skrajni čas, da uvidi, da denar in dobiček nista vse (marsikatero nepotrebno »svinjanje« po okoliščini je nastalo zaradi »varčevanja«), da se splača vložiti denar za varstvo okolja, da se nam bo to mnogo bolj obrestovalo, kot pa da po vsej sili zaslužimo čimveč, in to ne glede na vse okoli sebe.«

Alenka: »Izkoriščanje energije je pripeljalo do gradnje velikih jezov. Včasih se zgodi, da kak jez popusti in voda ubije nekaj tisoč ljudi, vendar zaradi tega ne bomo nehali graditi hidroelektrarn. Tako tudi nesreča v SZ, ki jo je zakrivila človeška malomarnost, ne bo ustavila gradnje nukleark. Iz te nesreče pa bi se lahko precej naučili, tako da se ne bi več ponavljale. Precej panike je povzročila tudi protisovjetska propaganda, ampak vseeno lahko ostro obsojimo ravnanje SZ, tako pri gradnji elektrarne, kot pri ravnanju ob nesreči.

Mislím, da nas mnogo bolj ogrožajo nasprotja med velesilami, alkohol, mamila, nasilje ... Razvoja ta nesreča ne bo zavrla, ampak nekaj desetletij kasneje bo to morda najpomembnejši način pridobivanja električne energije.«

Tako o tem dijaki CSUI Jesenice. Tudi jaz mislim, da je radioaktivno sevanje hudo hudo nevarno. Ampak bolje kot tarnati, kriviti in obsojati druge, je kritično pogledati okoli sebe in spoznati, da smo kritike in obsodbe vredni prav vsi, tudi sami. Če se svoje najbližje okolice ne moremo varovati pred onesnaževanjem, kako bomo potem ves svet? Marsikdaj bomo o »neizčrpnih« zalogah pitne vode, premoga ... Kako to, da potem že zdaj tega primanjkuje milijonom ljudi? Take izjave so skrajno nepremišljene, neodgovorne in neumne! Samo dve stvari na svetu sta neizčrpní: človeška neumnost in pohlepnost!

Irina Vauhnik
Novinarski krožek
CSUI Jesenice

Hvala
železarjem

Uredništvo šolskega časopisa na CSUI Jesenice Vizi je se zahvaljuje Železarni Jesenice za veliko pomoč, ki nam je omogočila izdajo druge številke.

Uredništvo

REGIJSKO TEKMOVANJE V ZNANJU
IZ KEMIJE

Učenci, ki smo na občinskih tekmovanjih v gorenjski regiji dosegli najboljše rezultate, smo se v petek, 16. maja, na osnovni šoli Simona Jenka v Kranju še enkrat pomerili v znanju iz kemije. Tekmovanja se je udeležilo največ tekmovalcev doslej, pa tudi mladi kemiki iz jeseniške občine smo bili, glede na prejšnja leta, številčno zelo dobro zastopani.

Ob 17. uri smo se tekmovalci zbrali v večnamenskem prostoru osnovne šole Simona Jenka. Predsednik občinske raziskovalne skupnosti Kranj je s kratkim govorom pozdravil našo številčno udeležbo ter izrazil osebno zadovoljstvo, ker mentorji uspešno skrbijo za vzgojo mladih nadbudnežev. Ob koncu nam je še zaželel veliko sreče pri reševanju kemijskih nalog. Naloge so bile precej zahtevne, a skrbno pripravljene, saj so zahtevale poleg znanja tudi širo

ko razgledanost. Vsi, ki smo se udeležili tega tekmovanja, smo bili še posebej nagajeni s priznanjem občinske raziskovalne skupnosti Kranj. Malica, ki smo jo dobili po končanem tekmovanju, nam je zelo teknila.

Tekmovanje je bilo dobro pripravljeno in izvedeno. Upam, da smo jeseniški naravoslovci dosegli kar čim boljše rezultate, in morda se bo celo kdo uvrstil na republiško tekmovanje, ki bo v Ljubljani. Zelo ponosen sem na aktivnost naših mentorjev, ki skrbijo za ta (skoraj) tradicionalna srečanja mladih kemikov. Upam, da bodo ta tekmovanja iz leta v leto uspešnejša ter da bodo tudi v prihodnje bodrila in navduševala nove rodove.

Iztok Štampelj, 8.a
OŠ Karavanških kurirjev NOB
Koroška Bela

PRIPRAVLJENOST JE VEDNO BOLJŠA
KAKOR GOLO PRIČAKOVANJE

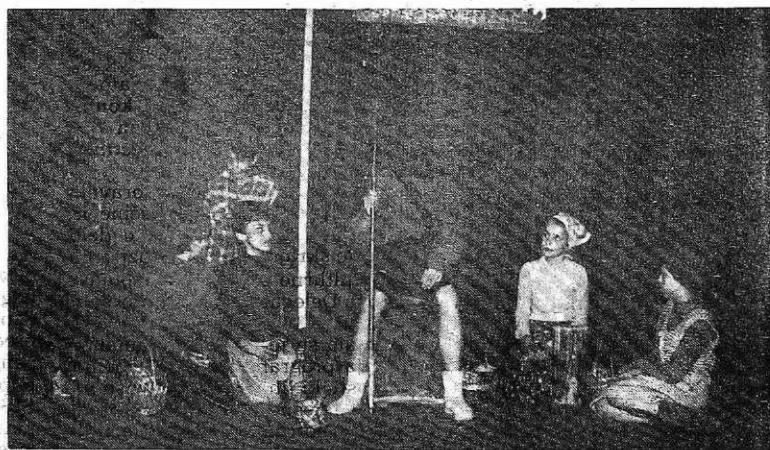
TITO

NEVARNOSTI JEDRSKE ELEKTRARNE

Te vrste elektrarn ne proizvajajo strupenih plinov, ne strupenih tekočin, ne pepela in ne povzročajo hrupa in potresov. Jedrska elektrarna je čist objekt. Celotna elektrarna je zavarovana pred poplavami, potresi in drugimi naravnimi nesrečami. Je nevarno delati v jedrski elektrarni? Nesreče se zgodijo lahko zaradi okvar na opremi ali napak ljudi, ki s to opremo delajo.

Pri cepitvi jeder atomov urana nastajajo poleg toplote, ki jo izkoriščamo za proizvodnjo električne energije, tudi radioaktivne snovi. Te snovi povzročajo radioaktivno sevanje. Za ljudi v jedrski elektrarni obstaja nevarnost škodljivega delovanja radioaktivnega sevanja, zlasti če ga prejmejo v prevelikih dozah. V jedrski elektrarni imamo vrsto tehnoloških ukrepov z eno samo nalogo: zadržati vse radioaktivne snovi v reaktorju. Proces zgorevanja poteka v reaktorju. Radioaktivne snovi in odpadki pri zgorevanju ostajajo v reaktorju. Reaktor in vsi njegovi zaščitni sistemi so zgrajeni v posebno varni in neprepustni zgradbi iz železa in betona, to je zadrževalnem hramu. Pri normalnem obratovanju elektrarne radioaktivne snovi ne morejo uhajati v okolje. Ko se kaj pokvari, lahko v kolje uide radioaktivni oblak. V tem prozornem oblaku so radioaktivni delci in plini. Oblak se pomika v smeri vetra. Radioaktivni delci se sesedajo na zemljo in živa bitja. Radioaktivni prah prodira v našo notranjost skozi dihala in rane na koži, s hrano in vodo.

Osnovna zaščita je poznavanje vseh zaščitnih ukrepov in pravilno ravnanje ob morebitnem radioaktivnem sevanju. Človek je vsak dan izpostavljen sončnim žarkom, prav tako pa tudi naravni radioaktivnosti.

Pehta

18. maja je krajevni praznik Kranjske gore. Člani gledališke skupine šolskega kulturnega društva Josip Vandot z osnovne šole Jeseniško-bohinjskega oklada v Kranjski gori smo ga počastili z uprizoritvijo mladinske igrice v treh dejanjih. Imenuje se Pehta. Nastala je po Vandotovi povesti Kekec na volčji sledi. Še posebej pa je zanimiva zato, ker je prirejena za domači, kranjskogorski govor.

Na nastop smo se pripravljali dobre tri mesece. Ker je bilo premalo dekčkov, bila sta samo dva, so njihove vloge prevzele še deklice. Pred predstavo je bilo precej treme. Ko pa je igra stekla, smo na tremo kar pozabili in predstava je uspela. Na koncu so nas gledalci nagradili z bučnim aplavzom.

Povezali smo se še z ostalimi šolskimi kulturnimi društvi v jeseniški občini in bomo z igro gostovali tudi pri njih.

Saša Cizelj, Nina Dolšina
Foto: Andrej Lavtizar

POGOZDOVANJE

V četrtek, 15. maja, smo se osmošolci osnovne šole Karavanških kurirjev NOB odpravili na Pokljuko, kjer smo imeli v okviru naravoslovnega dne dogovorjeno pogozdovanje.

Po enourni vožnji z Jesenice smo se po gozdnih cestah in stezah pripeljali globoko v gozd, kjer smo že imeli pripravljeno vse potrebno za sajenje. Vsak par je vzel orodje in vrečo sadik, ter se odpravil na mesto sajenja. Posebne demonstracije sajenja sploh nismo potrebovali, ker smo pogozdovali že lansko leto. Toda že po pol ure nas je zmotil dež. Vendar ne za dolgo, kajti naše mlade pridne roke so spet hitele na delo in posadile

okoli 5000 sadik, torej okoli 5000 novih dreves, ki bodo čez 120 let kot pravi velškani rasli v naših gozdovih. Na koncu dela so nas gozdarji pohvalili, ker smo posadili vse sadike. Tudi domov so nas odpeljali organizatorji pogozdovanja, in čeprav utrujeni in polni žuljev, smo se srečni vrnili domov, saj smo vedeli, da smo opravili koristno delo.

Pogozdovanje nam bo prineslo tudi nekaj denarja, ki ga mislimo porabiti za naš zaključni izlet.

Aleksander Miklič, 8. b
OŠ Karavanških kurirjev NOB

SLAVKO TARMAN

NARAVOSLOVCI IN KIRURGI SKOZI
STOLETJA

12

In skoraj ni verjel svojim očem, med razbitimi krvničkami je videl neverjetno majhne hrustaste mikrobo teksaške mrzlice. Torej ne stari klopi, temveč njihovi potomci, prva generacija mladih klopi, stara deset dni, skriva v sebi mikrobo teksaške mrzlice. Trenutno je Smith doumel celoten mehanizem širjenja mrzlice. Samica klopa nasitena krvi pade iz goveda, mine nekaj dni, da izleže jajčeca. Jajčeca potrebujejo približno deset dni in mladi klopi so tu. Govedo se pase na mladi klopi plezajo po nogi istega in se vsejajo vanj. Čas za izbruh mrzlice pri govedu pa traja nekaj tednov.

Smith je umetno vzgojil na tisoče mladih klopi, rezultat raziskav je bil vedno isti. Vendar mu dokazov ni bilo nikoli dovolj. Ko je nastopila zima, je v hlevu namestil pečico in s toploto peči vzgojil mlade klope. Mlade klope je polagal na govedo. In glej, govedo je dobilo teksaško mrzlico sredi zime, kar je v naravi nemogoče. Počakal je še dve poletji in

temeljito zbiral podatke ter dokaze, preden je objavil svoje ugotovitve. Prišel je do mejnih vprašanj imunosti (odpornosti). Končno je leta 1893 po vročih, zmagovitih poletjih natančno opisal vse preiskave in odgovoril na vsa vprašanja v zvezi s teksaško mrzlico, proti kateri so bili do tedaj vsi zdravniki brez moči. Dokazal je, kako jo je mogoče popolnoma zatreti. Stari, častiti Pasteur je prav tedaj umiral. Njegovo poročilo je razumel vsak preprost človek. Pokazal je čisto novo pot, po kateri se nalezljiva bolezen prenaša samo z mrčesom (klopi).

DR. BRUCE, TRIPANOSOMI
IN SPALNA BOLEZEN

&O8David Bruce, nanovo pečeni doktor medicinske fakultete v Edinburghu, je v letu 1890 vstopil v sanitetne enote britanske vojske. Tam je dobil dvojno ugodnosti: zajamčeno plačilo in možnost za raziskovalno delo. Že leta

1894 srečamo kirurga Brucea, povišanega v majorja, v Natalu, skupaj s soprogo. Njegova želja delati raziskave v Afriki se je izpolnila. Uredil si je laboratorij, ga opremil z nekaj mikroskopi, noži, nekaj ducati epruvet, brizgalk in množico streklenih plošč. Njegov prvi asistent je bila soproga. Pri temperaturi 45 stopinj v senci šotora sta zakonca Bruce opazovala krvne vzorce okuženih konj. Znoj jima je lil na mikroskopske leče, veke so jima rdele. Zvztrajnim delom sta dosegla prvi uspeh. »To so tripanosomi« je vžičeno vzkliznil dr. Bruce in pokazal ženi bičkarje — krvne parazite vretenčarjev, pa tudi človeka. Tripanosome sta odkrila pri okuženem govedu, konjih, psih in prizadetih opicah. Bičkarji so bili v krvi, v izločkih oteklih vek in rumenem podkožnem tkivu. Nikoli pa Bruce ni uspel odkriti tripanosome v krvi zdravih živali. »Toda kako so se prenesli tripanosomi z bolne na zdravo žival« se je spraševal. Sledil je metodi dr. Smitha in preverjal praktične izsledke. Konje je izpostavil komarjem ce — ce. Po štirinajstih dneh je opazil v vzorcih krvi okuženih konj vojsko bičkarjev. Čež nekaj dni so konji poginili. V centralni Afriki, na plodnih obrežjih jezera Victoria se je širila epidemija spalne bolezni. Trihomonioza se je pojavila nepričakovano. Napadi vročine so zapuščali nepremagljivo utrujenost.

Nastopila je takšna zaspanost, da so črnici odprtih ust zaspali med jedjo. V končni fazi je sledilo trdno spanje, iz katerega se ni nihče prebudil. Trupla so otrpnila in postala ledeno mrzla. V nekaj letih je bolezen v Ugandi pomorila na stotine domačinov. Dr. Bruce je jemal vzorce hrbtničnega mozga in jih opazoval pod mikroskopom. Tudi tu so bili tripanosomi. Še vedno je dvomil v pravilnost preiskav. Odločil se je zabosti igle v hrbtnice zdravih črncev. Toda v hrbtnem mozgu zdravih ni našel bičkarjev.

Dr. Bruceova naloga je bila zatreti in odpraviti sparno bolezen. To mu je delno uspelo z odselitvijo domačinov od jezerskih in močvirnih obrežij. Prebivalci ob jezerskih obrežjih so se preselili v notranjost celine. Tri leta po odselitvi prebivalcev je bolezen mirovala.

Dežela Nyassa je bila poslednje bojišče dr. Brucea. Žal je bila tu vojna brezupna. V tej afriški deželi je bila prenašalka bolezni Glossina moreitans, neka vrsta komarja ce — ce. Obletela je tudi celinski predel dežel.

V OSPREDJU DRUGIH SEJ VSEH TREH ZBOROV ...

(Nadaljevanje s 1. strani)

stva, navaja poročilo, pa je s 3,1 % še vedno najnižja na Gorenjskem. Tudi 17,3 % delež akumulacije v doseženem čistem dohodku je najnižji na Gorenjskem in SR Sloveniji, kjer se delež giblje okrog 24 do 29 odstotkov. Za realno 15,2 % so se povečala tudi razpoložljiva sredstva za investicije. Znašala so 10.095 milijonov dinarjev, kar je predstavljalo 23 % vseh sredstev za investicije na Gorenjskem. Investicijska stopnja je znašala 33,6 % (indeks 247), povprečni delež na gorenjsko regijo pa 19,9 % (indeks 153), kar pomeni, da je bila jeseniška občina po deležu investicijskih vlaganj krepko na prvem mestu v regiji, kar je seveda povezano z izgradnjo jeklarne 2 v jeseniški železarni.

Kljub velikim naporom za čim večji izvoz, ugotavlja poročilo, je občina s 6,7 % deležem izvoza v celotnem prihodu na zadnjem mestu v regiji. Na Železarno Jesenice odpade okoli 76 % celotnega izvoza. Na žalost, poudarja poročilo, pa v občini ni proizvodnih programov, ki bi bili izvozno zanimivi, zato bo nujno potrebno prestrukturirati del gospodarstva v občini in predvsem kovinško-predelovalno dejavnost usmeriti v uvažanje rentabilnih izvoznih programov. Sicer pa se je izvoz v primerjavi s letom 1984 povečal za 12,8 %, uvoz pa za 30,2 %. Skupni izvoz je bil 67 % pokrit s skupnim izvozom, kar je bilo slabše kot v letu 1984 (77,3 %) in boljše od planirane pokrivanja (57 %).

Izgube so v lanskem letu v občini znašale 133,2 milijona dinarjev in so bile za 78 % manjše kot v letu 1984, ar pomeni precejšen napredek. Izube so bile v celoti pokrite, največ s sredstev rezerv (95,6 %), ostalo pa drugih virov brez obveznosti vračila.

Poročilo tudi na področju turizma gotavlja ugodne rezultate, kar prisuje ugodnejši in daljši poletni sezoni in sorazmerno visoki rasti cen in storitev.

Najbližje resolucijskim usmeritvam rasti zaposlovanja je bilo gospodarstvo, medtem ko je bil v negospodarstvu močan trend zaposlovanja, n to najbolj v izobraževanju in pravstvu, to je na področjih, kjer so li največji problemi glede približanja rasti osebnih dohodkov rasti teh v gospodarstvu.

Življenski standard zaposlenih, avaja poročilo, se je v občini realno večeval. Poprečni čisti osebni doodek na zaposelnega se je realno povečal za 14 %, v gospodarstvu za 13,9 %, v negospodarstvu za 14,9 %.

Poročilo ocenjuje, da so doseženi rezultati z vidika visokega porasta primerljivih kazalcev gospodarjenja zadovoljivi. Vendar pa podrobnejši pregled pokaže, da je bila jeseniška občina v letu 1985 po ekonomičnosti rentabilnosti poslovanja, kot tudi akumulacijski sposobnosti, še dno pod povprečjem Gorenjske in R Slovenije.

V poročilu so poleg teh splošnih gotovitev in ocen podrobno obrazlo-

žena posamezna področja in kazalci gospodarjenja.

Po resoluciji o politiki izvajanja družbenega plana razvoja občine v letu 1985 so sredstva za družbene dejavnosti oziroma skupno porabo morala zaostajati za rastjo dohodka za deset odstotkov. Za družbene dejavnosti je bilo na osnovi dogovorjenih programov v skupščinah SIS družbenih dejavnosti v letu 1985 namenjenih 2.547.286.374 dinarjev ali 107 % več, kot je znašala dovoljena poraba v letu 1984. To kaže, da je bila rast sredstev za družbene dejavnosti enaka povečanju dohodka gospodarstva v občini, v primerjavi z letom poprej. Kljub temu da so se sredstva za družbene dejavnosti povečevala skladno z rastjo dohodka gospodarstva in niso zaostajala za dogovorjenih deset odstotkov, problemi v družbenih dejavnostih niso bili odpravljeni, ugotavlja poročilo.

Iz omejitve, navaja poročilo, so bila v letu 1985 izvedena sredstva za socialne prejemke v skupnosti otroškega varstva, sredstva za nadomestila osebnega dohodka in sredstva za usklajevanje osebnih dohodkov delavcev v družbenih dejavnostih z osebnimi dohodki delavcev v gospodarstvu občine. Poleg teh izjem so bile pri zagotavljanju sredstev za družbene dejavnosti povsod upoštevane usmeritve resolucije.

Proračunska oziroma splošna poraba je bila v letu 1985 usklajena po slovenskem dogovoru, po katerem je morala v globalu zaostajati 10 % za rastjo dohodka v SR Sloveniji, vendar z različnimi stopnjami rasti v posamezni občini.

Prihodki proračuna občine Jesenice so v lanskem letu znašali 460.886.301 din, kar je 106 % več kot v letu 1984. Dogovorjena poraba je znašala 352.823.000 din, kar je 97 % več kot leto poprej. Nelimitirani proračunski prihodki (turistična taksa, taksa na promet parkljarjev in kopitarjev, lastni prihodki upravnih organov) so bili realizirani v višini 39.408.000 din. Presežki proračuna nad dogovorjeno porabo — nelimitirani prihodki v višini 66.225.000 din so bili odvedeni na posebno partijo proračuna, namensko za blagovne rezerve, modernizacijo RTV sistema in izvedbo prostorskih delov planskih aktov in prostorskih izvedbenih načrtov.

Za plansko obdobje 1981—1985 je bila predvidena **gradnja 849 družbenih stanovanj** in 410 individualnih. Zgrajenih pa je bilo 543 družbenih stanovanj ali 64 % načrtovanih in 360 individualnih stanovanj ali 88 % načrtovanih. V letu 1985 je bila predvidena gradnja 160 družbenih stanovanj in 66 stanovanj individualne gradnje. Zgrajenih pa je bilo 48 družbenih stanovanj ali 30 % in 44 stanovanj individualne gradnje ali 67 %.

Od skupnega števila 543 zgrajenih stanovanj v minulem srednjeročnem obdobju je bilo 143 solidarnostnih, v letu 1985 pa je bilo med 48 zgrajenimi stanovanji 16 kupljenih oziroma zgrajenih iz sredstev solidarnosti. Lansko leto je bilo vplačanih 288.062

dinarjev lastne udeležbe pri pridobitvi stanovanjske pravice v družbenem stanovanju. V celoti je bilo oproščenih 44 proslilcev v znesku 100.824 dinarjev, delno pa dva proslilca.

Za komunalno opremo nezazidanih stavbnih zemljišč je bilo v letu 1985 v občini namenjenih 136.037.322 dinarjev, in sicer za urejevanje Centra II (dovozna cesta, komunalna oprema), komunalno opremo Rodin II, MIS II, opremo špedicijske službe ter plačilo zazidalnih načrtov Hrušica S 2, Koroška Bela — stolpiči in Kranjska gora.

Za javne komunalne naprave individualne rabe je bilo v letu 1985 namenjenih 51.626.676 dinarjev, in sicer za: odlagališče smeti, čistilno napravo, kanalizacijo Kranjska gora — Log, pokopališče na Blejski Dobravi, mrliške vežice na Dovjem, Breznici in Planini pod Golico (dokumentacija), vzdrževanje hidrantnega omrežja, soudeležbo pri regulaciji haurunikov in sofinanciranje toplotnega omrežja. Za večja vzdrževalna dela po krajevnih skupnostih je bilo v lanskem letu namenjenih 72.073.031 dinarjev, od tega največ za KS Dovje-Mojstrana in Kranjska gora.

Komunalna skupnost je v lanskem letu namenjala tudi sredstva za **cestno gospodarstvo**, ki je začelo delo v novi samoupravni organiziranosti. Sredstva so bila namenjena za cesto 1. maja, za cesti v Planino pod Golico in Javorniški rovt, poleg tega pa tudi za avtobusne postaje in obratilišče v Kranjski gori ter ureditev trga Toneta Čufarja na Jesenicah.

PROBLEMATIKA SPLOŠNE PORABE V OBČINI

Izvršni svet skupščine občine Jesenice seznanja delegate vseh treh zborov s proračunsko problematiko občine, ki je že nekaj let kritična in so nanjo opozarjali tudi republiške organe, vendar doslej brez večjega uspeha za odpravo takega stanja. Letos pa je v tako kritično situacijo zapadel tudi proračun občine Kranj, ki zahteva sanacijo stanja, zahteva pa se pridružuje tudi jeseniška občina. Jeseniški izvršni svet zato predlaga enake ukrepe za sanacijo stanja kot občina Kranj, in sicer:

1. odpraviti zaostajanje splošne porabe za rastjo dohodka,
2. oblikovati take kriterije za določitev obsega dogovorjene porabe za posamezno občino, ki bodo zagotovili izenačitev materialnega položaja delavcev upravnih organov med občinami in z delavci v gospodarstvu,
3. iz limitirane splošne porabe v letu 1986 izvzeti stroške volitev in stroške prostorskih planskih dokumentov,
4. omogočiti porabo presežkov proračuna, realiziranih iz lastnih virov za sanacijo družbenoekonomskega položaja delavcev državne uprave, sanacijo stanja osnovnih sredstev proračunskih porabnikov oz. za proračunske potrebe, ki jih kot najnujnejše ugotovijo občinski pristojni organi.

PROGRAM DELA ZBOROV MAJ—DECEMBER 1986

Predsedstvo skupščine občine Jesenice delegatom vseh treh zborov predlaga v razpravo in sprejem predlog programa dela zborov skupščine občine za leto 1986, za obdobje maj—december 1986. Predlog programa zajema obravnavo petdesetih področij oziroma vprašanj, poleg vključevanja posameznih točk iz dnevnih redov skupščine SR Slovenije na dnevne rede zborov skupščine občine Jesenice. Glede na pogostost sej je to skoraj več kot dvajset točk dnevnega reda vsake seje. Glede na pristojnost pa v predlogu pri posameznih vprašanjih pogrešamo vključevanje v razpravo tudi pristojnih skupščin samoupravnih interesnih skupnosti kot enakopravnega četrtega zbora.

ZAKLJUČNI RAČUN PRORAČUNA OBČINE ZA LETO 1985

Delegati vseh treh zborov bodo na drugi seji obravnavali in sprejemali tudi predlog odloka o potrditvi zaključnega računa občine za leto 1985. Zaključni račun za leto 1985 obsega:

- skupne prihodke po bilanci proračuna 460.886.301 din
- skupno razporeditev dohodkov po bilanci proračuna 460.829.927 din
- od tega sredstev za posebno partijo proračuna 66.225.000 din
- neporabljeni dohodek do dovoljene porabe 53.374 din

Neporabljeni dohodek do dovoljene porabe se prenese in razporedi z odlokom o proračunu občine za leto 1986 za redne proračunske namene. Posebna partija proračuna se bo uporabila za oblikovanje blagovnih rezerv, obnovo in modernizacijo oddelkov in prenosnega sistema RTV in izvedbo prostorskih delov planskih dokumentov in prostorskih izvedbenih dokumentov.

LETNI DAVČNI ZAKLJUČNI RAČUN OBČINE ZA LETO 1985

Komisija za pregled letnega davčnega zaključnega računa občine Jesenice za leto 1985 predlaga delegatom vseh treh zborov predlog sklepa o potrditvi letnega davčnega zaključnega računa občine Jesenice za leto 1985. Davki in prispevki, vključno z obrestmi in stroški prisilne izterjave, so v letu 1985 po predpisih znašali 464.129.931 dinarjev, plačila pa 448.025.703 dinarjev in so neporavnane obveznosti 31. decembra 1985 znašale 16.104.228 dinarjev. Skupna izterjava vseh obveznosti je bila tako v lanskem letu 96,53 %, izterjava neposrednih davkov pa 98,42 %.

Za uporabo stavbnega zemljišča od družbenega sektorja so v letu 1985 po predpisih znašali prispevki 19.372.024 dinarja, plačila pa 19.924.617. Na dan 31. decembra 1985 je bilo tako neporavnanih obveznosti 552.593 dinarjev.

PROGRAM NALOG IN FINANČNI NAČRT SKLADA STAVBNIH ZEMLJIŠČ

Sklad stavbnih zemljišč občine Jesenice delegatom vseh treh zborov

predlaga v potrditev program nalog in finančni načrt sklada za leto 1986. Sklad je bil ustanovljen lansko leto z namenom, da na osnovi programa poskrbi za načrtno in pravočasno urejanje stavbnih zemljišč za potrebe nemotenega razvoja posameznih dejavnosti v prostoru. Seveda pa je obsežen program, ki ga predlaga delegatom, mogoče uresničiti le, če bo uresničen tudi finančni načrt.

Sklad načrtuje v letu 1986 prihodke v višini 392.157.000 dinarjev, in sicer: prenesen del sredstev Samoupravne komunalne skupnosti Jesenice (12.000.000 din), nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča (35.000.000 din), združena sredstva organizacij združenega dela (228.657.000 din), sredstva za oddajanje stavbnih zemljišč (52.000.000 din), združena sredstva investitorjev (37.500.000 din) in krediti (27.000.000 din).

Odhodki sklada pa so namenjeni za pridobivanje stavbnih zemljišč v družbeno lastnino v skladu s programom nalog (82.757.000 din), za urejanje stavbnih zemljišč v skladu s programom nalog (255.400.000 din), za izdelavo prostorskih izvedbenih dokumentov (30.000.000 din) in za administrativno tehnična opravila, finančno-računovodska opravila, strokovna opravila in nagrade funkcionarjem sklada (24.000.000 din).

OBLIKOVANJE IN SESTAVA STALNIH DELOVNIH TELES SKUPŠČINE OBČINE

Komisija skupščine občine za volitve in imenovanja in kadrovska vprašanja delegatom vseh treh zborov predlaga sestavo stalnih delovnih teles Skupščine občine, in sicer:

- delegatov Skupščine občine v organih predsedstva občinske konference SZDL,
- komisije za zadeve borcev in invalidov NOV,
- komisije za občinska priznanja in odlikovanja skupščine občine Jesenice,
- komisije za medobčinsko sodelovanje in sodelovanje z zamejstvom,
- komisije za urejanje odnosov z verskimi skupnostmi,
- komisije za samoupravne akte,
- komisije za prošnje in pritožbe,
- sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu,
- komisije za družbeni nadzor,
- pokrajinskega komiteja za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito in pokrajinskega odbora za Gorenjsko,
- odbora za izbor nagradencev za podelitev priznanj občine Jesenice za leto 1986 in
- upravnega odbora sklada stavbnih zemljišč občine.

Poleg navedenih vprašanj bosta zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti obravnavala in sprejemala še:

- predlog odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o davkih občanov in
- imenovala člane odbora za delitev združenih sredstev za skupno porabo v krajevnih skupnostih občine.

PREGLED SESTANKOV SDS

Iz TOZD VALJARNA BLUMING ŠTEKEL smo prejeli še zapisnike SDS vodstvo TOZD, bluming 2 in 3, adjustaža bluming 1 in 2 ter adjustaža štekel Javornik. SDS vodstvo TOZD si zastavlja več vprašanj v zvezi z organizacijskimi spremembami v Železarni. Vprašuje, če je predvidena organizacijska sprememba jarmstvo za zadovoljiv oziroma boljši finančni rezultat Železarne in če je velikost bodočih TOZD prava. Niso prepričani, da je povsem pravilno, da bo množica sedanjih TOZD v eni novi TOZD. Vprašanje ene TOZD, v kateri naj bi bili Jeklarna, Livarna in Plavž, bi morali, po njihovem mnenju, pretehtati še pred razpisom referendumu. Glede prispevnih stopenj SIS družbenih dejavnosti pa jih zanima, če večja obremenitev bruto osebnih dohodkov pomeni tudi zboljšanje kakovosti storitev ali pa samo način povečanja OD za izvajalce. Opozorili so, da bi lahko z denarjem, ki je lani ostal neporabljen pri SIS za stanovanjsko gospodarstvo (tako so bili informirani v svoji delegaciji), uredili vsaj stanovanja, ne pa da leži v banki, kjer ga požira inflacija. K osnutku prednostne liste prikažovalcev stanovanj pripominjajo, »da ravno veliko domačinov ni na njej, uvrščeni so drugi, ki delajo v drugih republikah svoje hiše«. Vprašujejo tudi, zakaj DO ne bi dala posameznikom kredit in jim tako omogočila nakup stanovanj. Valjavec, člani SDS bluming 2, niso povsem prepričani, da bo z reorganizacijo zmanjšana administracija in da se bo na ta način pridobilo delavce za proizvodne obrate, kjer jih primanjkuje. Želijo, da se jim pojasni, zakaj ni na zalogi nožev za smetiščarje in štelu in kdo je za to odgovoren. Posamezniki pa so kritizirali zapiranje izstopnih mest na nasipu. Povečanja administracije ob novi organiziranosti Železarne se boji tudi SDS adjustaža bluming 1. Brusilci v zvezi s poslovanjem v prvem četrtletju menijo, da bi bilo lahko ob boljši organizaciji dela vzdrževalnih zastojev veliko manj. Pogosto se zgodi, pravijo, da na posameznih dneh ni brusilcev. V tem času pa bi se na tem stroju lahko odpravile pomanjkljivosti. Ker pa se tako ne dela, včasih pa eni dnini več strojev ne obratuje, čeprav je brusilcev dovolj. DS adjustaža bluming 2 se boji, da se ne bi zgodilo »tako kot je v navadi«: da stara administracija ostane, doda pa se še ne-

kaj nove. Sicer pa glede organiziranosti pravijo, da je »tako nekako že bilo, če se prav spomnim«.

Iz TOZD VALJARNA ŽICE smo prejeli zapisnike vodstvo TOZD ter valjarna žice 2, 3 in 4. SDS vodstvo TOZD se v zvezi z organiziranostjo ogreva za alternativo, da »bi morala biti TOZD Jeklarna samostojna TOZD, ali pa naj bi TOZD jeklarna 1 spadala pod okrogli program, TOZD Jeklarna 2 pa pod ploščatega«. Izrečeno je bilo tudi opozorilo, da je napredovanje prikažovalcev stanovanj na prednostni listi prepočasno. SDS se zdi »nedopustno, da imajo v TOZD samo dva telefona«, in vprašuje, kdaj bo ta problem rešen. Zanima pa jih tudi, kdaj bo odprta nova kantina v Jeklarni 2 in zakaj je v novi kantini Jeklarna 1 večja možnost izbire obroka kot v kantini HVB. Predlagali so, da se očisti cesta za hladno valjarno na Beli. Podoben predlog o organiziranosti ima tudi SDS valjarna žice 2 (tri proizvodne TOZD: Jeklarna, ploščati program, okrogli program, oziroma dve TOZD, s tem da Jeklarna 1 proizvaža za okrogli program, Jeklarna 2 pa za ploščati program). SDS valjarna žice 4 se pritožuje, da še ni prejela odgovora na vprašanje z dne 20. decembra 1985. S povečanjem prispevne stopnje za SIS se ne strinja. Podobno kot SDS valjarna žice 3 se zavzema za shemo organiziranosti, ki smo jo omenili že pri vodstvu in valjarni žice 2.

Iz TOZD HLADNA VALJARNA BELA smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD in priprava dela, lužilnica in priprava vložka 1, 2 in 3, žarilnica 1, 2, 3 in 4, adjustaža in strojna adjustaža 1, 2 in 3 ter valjarna 1, 2, 3 in 4. Na sestanku SDS vodstvo TOZD in priprava dela — odprema je bilo postavljeno vprašanje, ali ne bi lahko sami vplivali na zamudne obresti, ki imajo indeks preko 200. V zvezi z organiziranostjo Železarne pa se je SDS spomnila, da so vedno zahtevali, da bi se vzdrževanje priključilo TOZD. Iz informacije pa je razvidno, da se vzdrževanje TOZD združujejo v enotno TOZD. Zato se bojijo, da tako organizirano vzdrževanje ne bo tako zainteresirano oziroma vezano na poslovanje drugih TOZD. Bojijo se tudi, da TOZD ne bodo imele zadostnega vpliva na delo TOZD Družbena prehrana, če bo ta TOZD skupnega pomena. O višjih prispevnih stopenjah pa meni, da naj se povišanje nameni za konkretne naloge. SDS lužilnica 1 v zvezi s stanovanjsko listo opozarja, da delovna doba v Železarni prinese premajhno število točk. Pod razno pa ugotavlja, da je treba odpreti novo delovno mesto »peškar na SCAP« ter popraviti telefon in streho nad linijami. Zaželeno bi bilo tudi, kot pravijo, da bi vsi delavci v lužilnici dobili bon za mleko, saj v osmih urah »pojedajo in predihajo kar

precej kislinjskih hlapov«. Pričakujejo, da bodo odgovore na ta vprašanja prejeli do naslednjega sestanka SDS. SDS žarilnica 1 se pritožuje, da ni prejela odgovorov na vprašanja, ki so jih postavili na prejšnjem sestanku. Povišanje prispevnih stopenj »za usklajevanje osebnih dohodkov« je soglasno zavrnila. Zanima pa jih tudi (pod razno), kakšne so možnosti za povečanje kapacitet v občini Jesenice na področju telefonije, saj ugotavljajo, da je proslilcev za priključke vedno več. SDS žarilnica 2 opozarja, da telefoni v HVB že dalj časa ne delajo. Zanima jih, zakaj se napaka na liniji ne more odkriti. Nepravilno se jim zdi, da so imeli delavci, ki bi morali zaradi sistema 4 + 1 delati 27. aprila, letni dopust, kajti če bi bil ta praznik med tednom, bi imeli ostali delavci prosti dan. Predlagali pa so tudi, da bi se ob izplačevanju osebnih dohodkov v gotovini izplačalo več kot pa le deset tisoč dinarjev. Skupina izraža tudi nezadovoljstvo, ker brez bona ne more dobiti malice, pa čeprav bi si jo rad kupil za denar. SDS žarilnica 3 v zvezi z novo organiziranostjo Železarne vprašuje, za koliko se bo zmanjšalo ali povečalo število delavcev. Zanima jih tudi, koliko stanejo reorganizacija, sprememba pravilnikov, referendum itd., pa tudi, kako bo s strokovnjaki (se bo njihovo število zmanjšalo in strokovnjake bolje izkoristilo, ali pa se bo število povečalo). Eden od delavcev pikro dodaja: »Denarja dovolj, samo za rezervne dele zmanjka.« O prispevnih stopenjah za SIS menijo, naj se ne povečajo: zboljša naj se kvaliteta storitev in zmanjša papirnata vojna. Pripombo imajo tudi k prednostni listi: »Delovna skupina pravi, da se stanovanja delijo po nepravilni poti. Dobre družine ostajajo brez stanovanj, ločenci in samohranilke imajo 100-odstotno prednost. Loči se in dobiš stanovanje, ali postani socialni problem: stanovanje dobiš takoj.« SDS predlaga, da bi ob izplačilu osebnih dohodkov v gotovini izplačali po trideset tisoč dinarjev. SDS žarilnica 4 ima glede trimesečnega poslovnega poročila tole pripombo: »SDS meni, da bi morali v poglavju »Stroški po stroškovnih vrstah« vsa ekstremna odstopanja stroškov o planiranih obrazložiti. Na primer pri »stroških pri-sarniškega materiala« je indeks 1.045,20. Ali »drugi materialni stroški« — indeks je 19.613,68 — obrazložitev odstopanja ni! Topilnice bi morale biti po njihovem, zaradi povsem drugačnega tehnološkega procesa kot je valjanje, samostojen TOZD. Menijo tudi, da so zaradi povečanih prispevnih stopenj upravičeni do boljših storitev, predvsem zobozdravstvenih. Tudi v zadnji točki so imeli dvojne zanimivih opomb: »SDS zastavlja pravni službi Železarne javno vprašanje (odgovori bodo zanimali vse, ki delajo v sistemu 4 + 1 ali 6 + 2), ali se sme delavcu

URJENJE ENOT TERITORIALNE OBRAMBE

Spomladanske mesece izkoristijo za urjenje enote teritorialne obrambe v jeseniški občini. Tako je tudi v letošnjem maju, ko pripadniki nekaterih enot preverjajo svoje znanje, bojno pripravljenost ter telesno kondicijo. Na obisku smo se pomudili pri enoti, ki je bila na krajšem usposabljanju na območju krajevne skupnosti Dovje-Mojstrana.

Cilj letošnjega usposabljanja je bil spoznavanje sredstev za izvajanje protiklopnega boja ter preverjanje fizične pripravljenosti enote in posameznikov na širšem območju jeseniške občine.

Z odzivom na usposabljanje so bili zadovoljni, saj so pripadniki teritorialne obrambe pokazali veliko moralno zavest v okviru rednega usposabljanja za splošni ljudski odpor in družbeno samozavest. Nekaj posameznikov so oprosili usposabljanja zaradi potreb delovnih organizacij. Šlo je predvsem za tiste delavce, ki delajo na ključnih delovnih mestih v proizvodnji, tako da tudi konec tedna ni bila motena proizvodnja. Na usposabljanju je bil kar pester program. Pripadniki teritorialne obrambe so se seznanili z aktualnimi domačimi in mednarodnimi družbeno-političnimi razmerami, obnovili so znanje o atomsko-biološko-kemični zaščiti ter o poznavanju in uporabi orožja. Precejšnjo pozornost so namenili tudi zadnjim dogodkom v zvezi z nesrečo v jedrski elektrarni v Črnobilu v Sovjetski zvezi in v zvezi s tem so tudi merili radioaktivnost. Geigerjev števec tisti dan na območju krajevne skupnosti Dovje-Mojstrana ni zaznal bistveno večje radioaktivnosti.

V okviru usposabljanja so izvedli streljanje z ročnim minometom in tromblonom. Rezultati so bili dobri, to pa je seveda odraz tega, da večkrat obnavljajo znanje in izkušnje. Na pohodu so preverjali tudi telesno kondicijo. Tukaj pa se je pokazalo, da so nekateri slabše pripravljeni in težko prenašajo večje napore. Telesno kondicijo si bodo morali nabirati tudi na druge načine, s športom in rekreacijo ter planinskimi pohodi.

V času bivanja enote teritorialne obrambe na območju krajevne skupnosti Dovje-Mojstrana se je sestal komite za SLO in družbeno samozavest, člani pa so obiskali enoto. Pogovarjali so se o delu in medsebojnem sodelovanju. Kot so ocenili, je bilo sodelovanje enote s krajevno skupnostjo vzorno, posebno pomoč pa so ponudili v osnovni šoli 16. decembra, kjer so za pripadnike enote kuhali hrano.

Ob koncu so usposabljanje ocenili kot uspešno, podrobnejša analiza pa bo pokazala še marsikatero pomanjkljivost, ki jo bo potrebno odpraviti.

J. R.

Ugotavljanje radiaktivnosti na zemlji (foto J. Rabič)

Preizkus strelskih sposobnosti (foto J. Rabič)

zaposlenemu v sistemu 4 + 1 ali 6 + 2 pisati DL, B ali celo NI, če je imel redno dnino na republiški praznik in če je bil praznik ravno na nedeljo (primer: letošnji 27. april). Nejasnost nastane zato, ker je republiški praznik na nedeljo nepremakljiv in zato neplačan. To pride v poštev za delavce, zaposlene v sistemu 5 + 2. Kako pravilno ravnati v takem primeru pri delavcih, zaposlenih v sistemu 4 + 1 in 6 + 2, pa Pravidnik o delovnih razmerjih ne omenja. Želimo pravno obrazložitev! In še prasanje v zvezi z Družbeno prehrano: »Odločitev, da si z denarjem ne moreš kupiti malice v kantini, temveč samo za bon, je v nasprotju z interesom naših delavcev, saj bo vsakdo prikrajšan za toliko malic, kolikor več dni od normalnih bo imel opravljene. S tem ukrepom je kršeno tudi osnovno načelo, da ima vsak delavec pravico do nadomestila izgubljenih kalorij v obliki pripadajoče mu malice, in to takrat, ko je te kalorije na delu porabil!« SDS adjustaža in strojna adjustaža 1 prosita za pojasnilo, zakaj je v prvem trimesečju prišlo do tako velikega izpada tujega vložka in materiala za prevalljanje. »Vemos, pravijo, da je situacija na tržišču težavna, samo letni plan smo sprejemali skupaj z nabavno in ostalimi službami.« Zato tudi vprašanje, kako bo drugo trimesečje z uvozom in prevalljanjem TVT za HVB. SDS menita, da bi kazalo Železarno organizirati na tak način, kot je bila pred leti, se pravi: štiri TOZD (topilnice, valjarne, hladna predelava, vzdrževanje) in skupne službe. Zgrešeno se jim zdi, da si ne bi upali priznati, da je bil prehod na 22 TOZD napaka, sedaj pa z nekaj spremembami imen naredili isto, kar smo pred leti že imeli. Po njihovem mnenju bi si tako prihranili določena sredstva, ki jih še krepko potrebujemo v obratih ob izrabljenih strojih za rezervne dele«. Predlagajo, naj bi del stroškov za popravilo in čiščenje garderobe in kopalnice zaračunali Novogradnjam. To pa zato, ker sedaj njihove prostore uporabljajo razna podjetja, ki gradijo Jeklarno 2. Obravnavali so tudi disciplino in kvaliteto dela — tako razreza kot adjustiranja — in predlagali, da naj bi kupci ob vsaki reklamaciji posredovali tudi številko, ki je žigosana na etiketi, in številko kolobarja. SDS adjustaža in strojna adjustaža 2 imata pomislek v zvezi s prednostno stanovanjsko listo: »Člani SDS zahtevajo, naj oddelek za družbeni standard in odgovorne službe v Železarni resno razmislijo o ukinitvi, ali pa vsaj zmanjšanju deleža udeležbe pri dodeljevanju stanovanj, saj delavci z nizkimi osebnimi dohodki ne morejo plačati udeležbe, nato pa še opremiti stanovanja.« Vozniki vilicarjev so predlagali, da naj bi zaradi slabega stanja vilicarjev izvedli postopne generalne servise. Rezalci na SSSL liniji pa opozarjajo na zelo slabo

stanje linije. Predlagali so, da naj se na liniji opravi letni remont, ne pa da se jo krpa kot doslej. SDS strojna adjustaža in adjustaža 3 se vprašujeta, zakaj komercialna in skupne službe ne bi bile združene v eno temeljno organizacijo. Skupini tudi prosita, da bi se na vilicarje namestili filtri. Menita namreč, da je zdravje delavcev več vredno kot strošek za namestitev filtrov. SDS valjarno 1 zanima, kakšni kadrovski premiki se bodo napravili, če se uvede TOZD ploščati program. SDS valjarna 2 vprašuje, kdaj bo urejen WC za oddelek valjarne. Opozarja pa tudi, da v eni od garderob spet teče s stropa in da je en lik pokvarjen. SDS valjarna 3 opozarja na problem sklica SDS ob pozni dostavi gradiva. Takole pravijo: »Sestanki SDS bi morali biti ob 5. do 9. maja (zapisnik SDS na tajništvo do 9. maja do 14. ure). SDS valjarna 3 je dobila gradivo 12. maja ob 21.50, seja delavskega sveta TOZD je 13. maja ob 6.15. Zahtevamo odgovor: Kdo je odgovoren za tako pozno dostavo gradiva?« Tudi člane SDS valjarna 4 zanima, kdaj se bo uredilo stranišče za oddelek valjarne in kdaj se bo nadaljevalo popravilo kopalnice in garderob. Predlagali so, naj se odpre umivalnico pred kantino. Sistem delitve malice samo za bone se jim ne zdi v redu. Zato sprašujejo, kaj naj bi v kantini izbirali tisti, ki jim zmanjka bonov.

Iz TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, hladna valjarna 1, 2 in 3, adjustaža hladne valjarne, skladišče vložka, žarilnica 1, 2, 3 in 4, lužilnica in karisti. SDS vodstvo TOZD o novi organiziranosti pravi, da »predlog ni stimulativen za TOZD, ki proizvajajo z izgubo, saj se po novi organiziranosti to ne bo videlo«. Moti jih tudi to, da so navedene »štiri prednosti in nobena pomanjkljivost«. Delavke v odprtem skladišču so pod razno zastavile vprašanje v zvezi z garderobnimi omarami in ureditvijo delovnih prostorov. Člane SDS hladna valjarna 1 in adjustaže hladne valjarne zanima, zakaj je vložek v zadnjem času tako slab in kdaj bodo začeli redno dobivati luženi material iz TOZD HVB, kot je bilo obljubljeno. SDS hladna valjarna 2 v zvezi s proizvodnjo v marcu in aprilu ugotavlja: »Zaradi remonta valjavskega stroja siemag je plan za marec znašal le 1100 ton in smo ga prekorčili za 28,8 odstotka. Tudi kvalitetni asortiment je bil v redu. Za april pa je situacija mnogo slabša. Pri planirani količini 2000 ton smo dosegli le 1863 ton ali 93,16 odstotka. Tudi kvalitetni asortiment je slab. Vzrok za tako slab rezultat je še vedno v visokih zastojih na valjarskih strojih siemag in V. Demag in v nekalitetnem vložku.« SDS hladna valjarna 3 opozarja, da je treba nabaviti bremenske verige za siemag in prevalljni

LIKOVNA USTVARJALNOST UČENCEV OSNOVNIH ŠOL

Jutri, v petek, 23. maja, bodo ob 18. uri v razstavnem salonu DOLIK na Jesenicah odprli v počastitev dneva mladosti razstavo z naslovom LIKOVNA USTVARJALNOST UČENCEV OSNOVNIH ŠOL JESENISKE OBČINE. Krajši kulturni program bodo ob otvoritvi izvajali učenci Glasbene šole Jesenice. Ob letošnji razstavi je direktorica Vzgojno-izobraževalnega zavoda Jesenice Majda Malenšek napisala naslednje misli:

»Likovna vzgoja je v osnovni šoli sestavni del splošnega kulturnega vzgojnoizobraževalnega področja in sklopa predmetov. Namen in cilj likovne vzgoje je sprejemanje in dejansko ustvarjanje v umetnosti.

Likovno oblikovanje v taki ali drugačni obliki spremlja človeštvo od otroštva do smrti, v najbolj primitivni ali v visoko razviti družbi. Govorica barv in oblik ne pozna ne jezikovnih ne mednarodnih pregrad, dojemamo in izražamo jo s čustvi. Bogati naše vsakdanje življenje, na svoj način pa tudi razgiba nevsakdanje dogodke otroka in odraslega človeka.

Likovna vzgoja je pomemben dejavnik pri oblikovanju učenčeve osebnosti. Pospešuje razvoj mentalnih in motoričnih funkcij, odkriva in razvija ustvarjalnost in likovno sposobnost učencev, usmerja občutek za estetsko vrednotenje.

Učni načrt za likovno vzgojo na vseh stopnjah zajema risanje z grafiko, slikanje ter plastično in prostorsko oblikovanje. Risanje je podlaga vsem likovnostvarjalnim dejavnostim, risbo najdemo povsod. Z njo izražamo odnos do predmetnosti in živih bitij ter še mnoge druge likovne vrednote. Pri izbiri likovne naloge učitelj izhaja iz stopnje razvitosti učenčevih mentalnih in motoričnih funkcij, upošteva pa tudi likovno izrazne tipe učencev. Učenci naj se izražajo izvirno, pri tem pa dosegajo osnovne zahteve likovne forme. Učiteljeva naloga je tudi usmerjanje učencev v vrednotenje lastnih in drugih likovnih del, pri čemer usmerja in dopolnjuje njihova zapažanja.

V sedmih osnovnih šolah v občini Jesenice imamo za 3.650 učencev in 141 oddelkov devet učiteljev likovne vzgoje, poleg njih pa v osnovnih šo-

lah v Mojstrani, na Koroški Beli in v osnovni šoli Polde Stražišar poučujejo likovno vzgojo tudi razredni učitelji. Na šolah so ob različnih priložnostih predstavljene likovne razstave učencev. Likovne izdelke pa pošiljamo tudi na različne natečaje, med katerimi so najbolj vidni likovni natečaj v Sošanju in grafični natečaj v Kostanjevici, festival Kurirček v Mariboru, natečaj Jugoslovanskih železnic in drugi.

Občinska likovna razstava v razstavnem salonu DOLIK na Jesenicah je organizirana v počastitev dneva mladosti. Učencem pomeni sodelovanje na razstavi izven šole širše družbeno priznanje njihove ustvarjalnosti, nam vsem pa prijetno poživitev in estetski užitek ob neposrednosti njihovega likovnega dojemanja življenja in sveta.

Razstava Likovna ustvarjalnost učencev osnovnih šol jeseniške občine bo v razstavnem salonu DOLIK na Jesenicah na ogled od vključno 4. junija, in sicer vsak dan, razen ob nedeljah in sobotah popoldan, od 9. do 12. ure in od 16. do 19. ure.

OCENILI OBVEŠČANJE SLOVENSKE JAVNOSTI

Na 17. seji tiskovnega sveta pri predsedstvu RK SZDL Slovenije, ki je bila pred dobrim tednom v Ljubljani, so presojali dejavnost sredstev javnega obveščanja v Sloveniji in Jugoslaviji in uspešnost njihovega poslanstva v objektivnem informiranju javnosti o razmerah in dogodkih pri nas v zadnjem času.

Predsednik sveta Franc Šetinc je slovenskim sredstvom javnega obveščanja izrekel priznanje za objektivno in sprotno poročanje o volitvah, kongresih, razpravah o kritični analizi političnega sistema in vseh drugih dogodkih, predvsem pa o nesreči v jedrski elektrarni Černobil in o zaščitnih ukrepih, ki so jih delovni ljudje in občani tudi upoštevali. Pohvalo je izrekel tudi republiškemu štabu civilne zaštite in drugim republiškim in občinskim upravnim in strokovnim organom za hitro, jasno in odgovorno obveščanje prek sredstev javnega obveščanja o vseh ukrepih, ki so bili v takšnih okoliščinah nujni.

Predsednik Šetinc in drugi razpravljali so opozorili na vse bolj pogoste primere uprizorjanja prave gonje proti nekaterim »nacionalističnim izgreedom« v Sloveniji. Nekateri člani in revije kar naprej postavljajo v ospredje negativne plati in stališča, ki se ponekod v Sloveniji zrcalijo v odnosu do JLA, dogodkov na Kosovu in kandidature Bulatovića za predsednika Zveze pisateljev Jugoslavije. Posebno žolčni so napadi na članek mladega novinarja Dnevnika Dejana Kovača z naslovom Vlak nacionalizma, ki ga je takoj obsodilo slovensko politično vodstvo, pa tudi samo uredništvo Dnevnika. Na seji Tiskovnega sveta so zato

odločno zavrnilo obtožbe iz raznih jugoslovanskih časnikov in revij, da slovensko vodstvo ni reagiralo na ta članek, kot se sprenevedajo v člankih uredništva, očitno tudi v želji po večji nakladi svojih publikacij.

Najbrž bo držalo, da ob takšnem tendencioznem in dramatičnem pisanju ne moremo pričakovati obje-

ktivnega medrepubliškega informiranja. Kaže, da se še vedno ne poznamo dovolj, so menili člani sveta, sicer se ne bi kar počel in poprek etiketirali z nacionalisti in drugimi vzdevki, ki vse bolj zastrupljajo ozračje, vzbujajo in burijo strasti, namesto da bi energijo izkoriščali za vzajemno informiranje in razreševanje gospodarskih in drugih družbenopolitičnih težav, ki nikomur v Jugoslaviji niso prizanešene.

JR

OCENJEVALI BODO UREJENOST KRAJEV V OBČINI

Mirko Ramuš, predsednik občinske turistične zveze, je prejšnji teden sklical petčlansko komisijo za ocenjevanje v akciji Izbirajmo najbolj urejen kraj v Sloveniji. Za predsednika so izvolili Miodraga Dasovića, nato pa so se na osnovi pravilnika za ocenjevanje dogovorili o nalogah.

Sklenili so, da bodo kraje v občini ocenili konec junija. Dvajsetega junija se bodo zbrali na sedežu občinske turistične zveze na Jesenicah, odkoder bodo obšli vsa naselja v občini. O ugotovitvah bodo poročali v Železarnju ter Radiu Triglav Jesenice. Predvsem bodo našli najbolj opazne napake in pomanjkljivosti, za katere želijo, da bi jih prebivalci in drugi odgovorni odpravili, predno bošta kraje obiskali komisiji Gorenj-

ske in Turistične zveze Slovenije. To bo predvidoma avgusta. Rezultate Gorenjske bodo razglasili septembra na srečanju turističnih delavcev, rezultate v republiki pa bodo objavila sredstva javnega obveščanja.

Člani komisije so menili, da naj bi pri skrbi za čistočo in urejenost krajev več sodelovalo tudi inšpekcijske službe občine in uporabile tudi sankcije, kadar bi bilo potrebno.

Branko Blenkuš

stroj ter jermene moltus za škarje 3. SDS žarilnica v zvezi z novo organiziranostjo pravi, da »na to točko nima pripomb, ker ne ve, ali je boljše imeti 20 ali 5 TOZD« in da »verjetno še kdo drug tega ne ve«. SDS žarilnica 3 zaradi neupoštevanja njenih vprašanj, stališč in predlogov svoje nezadovoljstvo izraža takole: »SDS meni, da nima več smisla postavljati vprašanj in dajati predlogov, saj največkrat niti ne dobimo odgovorov oziroma so le-ti nikakršni. Za primer: SDS je že 21. decembra lani postavila vprašanje glede slabe površine žarjenega materiala po zadnjem (29. novembra) čiščenju plinovodov. Zahtevala je obširen pisni odgovor. Edini odgovor vodje TOZD je bil, da stvar še ni zaključena (6. februar 1986). SDS je zato enotnega mnenja, da če se ignorirajo njena mnenja, vprašanja in predlogi, nima smisla, da obravnava »servirane« točke dnevnega reda.« SDS lužilnica se ob obravnavanju poslovnega poročila za prvo četrtletje »porajajo mešani občutki glede finančnih rezultatov, saj menijo, da je to vse preveč posledica višjih cen, ne pa boljšega dela.« O novi organiziranosti: »SDS je bila seznanjena z informacijo, občutki so različni. Od popolnega strinjanja s spremembo do nezaupanja, vprašanj, zakaj smo se potem ločevali na toliko TOZD, koliko se bo povečalo število delovnih mest (mikrostruktura), zakaj samo dve proizvodni TOZD in 4 neproizvodne, itd. O takih in podobnih vprašanjih bo potrebno dati odgovore še na naslednjih sestankih SDS.« Pod razno je zahtevala, naj vodstvo TOZD HVJ posreduje pri TOZD Družbena prehrana, da se bo v kantinah suha malica lahko kupovala tudi z denarjem. Meni namreč, da je kupovanje hrane samo z boni kratenje svobode vsakega delavca, saj mu je vnaprej določeno, kaj lahko je in kaj ne (delavec ne more sam izbrati svoje prehrane)«. SDS še vedno čaka na odgovor poslovnega odbora glede luženja HVT v HVB. Vprašanje so postavili na sestanku 26. marca. SDS karisti v zvezi s povečanjem prispevnih stopenj (povečanja ne zavrača) meni, da imajo v SIS že tako dovolj velike osebne dohodke, po njeni oceni celo večje kot v gospodarstvu. Ne strinja pa se z zmanjšanjem zdravilškega zdravljenja za neborce in tudi ne z zmanjšanjem sredstev za vzdrževanje Doma dr. Franceta Berghja in Delavnice pod posebnimi pogoji. Tudi to skupino muči vprašanje, zakaj ni mogoče v kantini kupiti malice za denar. Prosi za odgovor.

(se nadaljuje)

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje — Božidar Lakota

JULIJAN O

Vendar: njemu osebno tako pirandellovsko gledališče ne ustreza. Če se bo zavzel za ta tekst, se bo zavzel proti svojemu okusu. In zavzel se bo! Vendar je treba počakati, te reči potekajo pri gledališču silno počasi.

Na to je Jelovšek rekel, da je pripravljen čakati: njegov tekst ni tak, da bi s časom kaj zgubil, nasprotno. Vendar: ali ni umetniški vodja rekel Markizu, da —

Tu pa je Jelovšek prvič v življenju začutil, kako je, kadar ti oblast prvič in čisto nalahno pokaže bele zobe: umetniški vodja je v hipu postal zelo oster. Markizu nisem ničesar rekel, razumete? Absolutno ničesar.

Tovariša Jelovška je ob tem kar stisnilo pri srcu. Ničesar? V zelo mi je sapa. Če bi mogel govoriti, bi, jasno, rekel: kako je pa potem sploh prišlo do tega dogovora? Kdo vam je sploh potem dal moj tekst, če ne Markiz?

Ker je tovariš Jelovšek molčal, se je umetniški vodja takoj spet omečil. Ni razloga za obupavanje, je rekel. Denarja ni, gledališče je v stiski. Tudi taka imena kot ta, ta in ta čakajo na uprizoritev tudi po več sezon. Jaz se ne zavzemam za ta tip gledališča, meni je ta dramatika tuja, vendar sem pošten in objektivni, zavzel se bom, pokazal bom članom umetniškega sveta. In če bo stvar drugim všeč, potem jo bom podprl tudi jaz! Samo počakati je treba. Oglasite se kdaj kasneje. In pospremil je tovariša Jelovška skozi ves tisti labirint zavrtih hodnikov in dvigal v predverje, tam pa je še vedno vladal pravi pravcati gledališki vrvež: vrvež, ki je v preteklih urah postal Jelovšku že kar domač.

Takrat še ni vedel, da je tudi ta izvod njegovega »življenjskega dela« izgubljen, založen (oziroma na tem, da se dokončno zgubi in založi). Kasneje je namreč naneslo, da je ponovno govoril z umetniškim vodjem. To, kar zdaj na kratko povzemamo, je (v Jelovškovi reportaži) tretja postava. Umetniški vodja je zdaj Jelovšku zatrdil, da se bo zanesljivo zavzel za to, da pride *Sopanje* na repertoar. In to že za naslednjo sezono. Vendar je zahteval, naj se Jelovšek ušede (ne tu, pač pa doma za pisalno mizo) in naj skrajša svoj tekst za dobro tretjino. Tako bo stvar bolj sprejemljiva, dolgačasna ne bo. Jelovšek se je nekaj časa upiral: pa ja ne bo spet šel v to, si delal nekakšne upe, mobiliziral totalnost svoje osebnosti? Če bo tudi tokrat delal brez haska, ga lahko nemara dokončno potre! — Kako ste vendar nezaupljivi, je na to rekel umetniški vodja: ne smete biti tako nezaupljivi! In ga je prijazno gledal skozi stekla naočnikov, njegova gladka in polna lica pa so izražala začudenje, da je lahko nekdo v svoji zavrtosti tako nezaupljiv, kot je bil ta trenutek tovariš Jelovšek. Brez skrbí, zavzel se bom za ta vaš tekst, če ga le skrajšate, je dodal.

Jelovšek je uvidel, da zdaj mora popustiti. Poprosil je le, ali lahko dobi svoj izvod *Sopanje*, saj ima doma samo prvotno verzijo igre. Ne, to pa ne, se je glasil odgovor: vaš tekst ima ta hip XY, ali pa morda YZ. To sta bili imeni dveh znanih kulturno-političnih korifej, kar naj bi Jelovška spravilo svet v dobro voljo.

Kajpak: kljub temu, da ga omenjanje velikana (ki nemara berejo njegov tekst) ni odobrovoljilo, je Jelovšek stisnil zobe in z igrano pogumnim glasom obljubil, da bo napisal skrajšano verzijo. Napisal jo je celo še pred rokom, ki ga je imel. Leto dni kasneje pa je pomislil, da bi lahko to igro — *Sopanje* spravil v promet na drugačen način, recimo, da bi ga kje objavil — pa da bi ga ponudil kakemu podeželskemu teatru. Poskusil je torej dobiti eno izmed verzij nazaj, vseeno katero, krajšo ali daljšo. Takrat pa se umetniški vodja ni mogel več spomniti, za kakšen tekst naj bi šlo. Naročil je sicer, naj pogledajo v arhiv, tam pa ga ni bilo mogoče najti.

V BEGU pred lastnimi problemi je Julijan kmalu za tem pogovorom (za pogovorom v Graščini, 10. julija, glej »dodatek k neostevljenemu pogl.«) govoril z nekim svojim znancem o gledaliških zadevah. Ime tega znanca: Štefan L. (Gre za moža, ki v tem času zelo pogosto uporablja modno besedo *image*.) Julijan omeni Štefanu potegavščine, ki jih je doživel tovariš Jelovšek od gledaliških oblasti. Štefan L. ima kajpak poslovne stike z umetniškim vodjo — s tistim, ki je pripravil Jelovška do tega, da je v rekordnem času spisal skrajšano verzijo *Sopanje*. Pa kdo je ta tovariš Jelovšek, pravi Štefan L., polna ušesa imam že tega tovariša, pravi Julijan, ne le ti, tudi drugi mi zadnje čase

polnijo ušesa s tem imenom. Je to kakšen podeželski genij? — Julijan mu na kratko pove, kdo je to, skuša mu zbuditi zanimanje za to tragično pojavo. Štefan pa se ob omembi Jelovškovih težav samo obešenjaško reži in omenja *rožnato internacijo*: ta naj bi imela krepilne vmes. Jelovšek si je sam kriv: nekoč se je gotovo zameril kakšnemu toplemu bratcu, ti pa so vsemogočni, povsod imajo svoje ljudi. In to na ključnih položajih. No, povsod v kulturi, da se razumemo. Julijan zdaj ni mogel vrtnati naprej. Bilo mu je malce neprijetno: mogoče Štefan zdaj namiguje na njegove stike z g. Lucijem? Julijan je vedel, da Štefanu (ki ve tako rekoč vse) ni neznano, da je tudi on nekoč sodil v najožji krog privržencev g. Lucija. Njegovo obešenjaško rezanje je lahko pomenilo, kaj se pa poteguješ za svojega podeželskega dramatika, ko pa so ga izigrali prav ljudje, s katerimi si ti nekoč gojil stike? Ta ocena — da je Štefan namigoval na kaj takega — seveda ni bila realna. Julijan se je pri priči zavedel, da mu jo narekujejo lastni kompleksi. Vendar mu je proti lastni volji rojilo po glavi: rožnata internacija? Ali ni Lucijev krog nekakšna podružnica te organizacije? Eden njenih prvih krožkov na naših tleh? Štefan L. je resda bolesto naginjen k proizvajanju in širjenju mistifikacij, ki pa žal nikoli niso brez osnove.

IZJAVA Aifonza Jelovška (ki si jo je Julijan zapisal kasneje, že v začetku osemdesetega leta, v času, ko sta se Jelovšek in Štefan L. že poznala in sta imela stike, ne samo kot književnika):

»Štefan L. je naš največji živčni mitoman. Vendar je vse, kar pravi, res. Ne mogoče subjektivno, ampak objektivno, seveda na neki globlji ravni. Ta človek je dejansko zmožen gledati pod površino. Svetu vidi pod kožo.« In še: Vse, kar govori ali napiše ta človek, je po svoje noro, tako noro, kot je nora resničnost današnjega sveta. Če smo se seveda zmožni spogledati z njo brez predsodkov in brez skupinskih strahov. S tem pa ni rečeno, da je Štefan brez strahov in brez predsodkov: njemu je vse tako totalno vseeno, ne, nisem se prav izrazil: njega celo zabava, ko ugotavlja, da je svet tako nor: v tem vidi potrdilo, da je njegova lastna norost nekaj normalnega.«

ZAKAJ SE JE tovariš Jelovšek po vseh teh srečnih letih, po vseh teh letih, ki jih je preživel v anonimnosti — ko nihče razen njega samega ni ničesar vedel o tem, da je prav on naš največji živčni dramatik — nenkrat začel gnati za javnim priznanjem? Zakaj se ni zadovoljil s slikarskimi uspehi (z udeležbo na razstavah lokalnega združenja likovnikov), zakaj si je zaželel tiste najbolj razglašene slave, zakaj si je vbil v glavo, da mora prodreti na osrednji oder te dežele? Če je že naneslo, da je »moral« napisati gledališki tekst, zakaj ga ni obdržal v predalu? Zakaj ni ubogal Svetega goslača, ki mu je med vrsticami, pa vendar dovolj razločno dal vedeti, da bi se on na njegovem mestu raje zanašal na priznanje bodočih rodov? To goslačevo prigovarjanje je učinkovalo le v toliko, da je povzročilo znano Jelovškovo parado, tisto frazo, ki jo je uporabil, kadar je govoril o svojem *Sopanju*: tisto finto o »komadu, ki z leti seveda ne bo postal nič manj aktualen«.

V resnici se je Jelovšek začel riniti v ospredje po nasvetu znanega psihiatra. Podatke o tem je dal sam; povedal je Julijanu, da je bil dejansko, »če verjameš ali ne« v nekakšni zakonski posvetovalnici. Sam, brez Špele, pa čeprav ga je prav ona pripravila do tega koraka, ko mu »ni dala več ne živeti ne delati«. Pravzaprav je Jelovšek bolj malo povedal o tem, kako je psihoterapevt ocenil njegovo stanje, pač pa je sam tako mimogrede dal nekaj finih diagnoz o terapevtu: ne sicer naravnost, pač pa s tendenčnim opisovanjem terapevtovega vedenja. Jasno, s tem je nekako odražal travmo zaradi prizadetega samoljublja. Ni ga prizadelo to, da je šel tja: konec koncev se je odpravil na zdravljenje iz radovednosti, »da bi videl, kako deluje kolese zdravstvenih oblasti«. Hudo pa je bilo to, da se je konec koncev dejansko podvrgel vplivu terapevtove volje. Da, sklenil ga je ubogati. In kaj bo storil? Uvidel sem, da premalo skrbim za lastno reklamo, je rekel Julijanu. Doktor misli, da sem nekakšen pezd, ki iz bojazljivosti vedno tiči v ozadiju; prav, pogledjmo no, kako bo, če se bo Fonza Jelovšek začel riniti v ospredje.

Posledice te odločitve so nepregledne. Julijan je sklenil, da jih bo skušal vsaj delno vključiti v razvoj svojega romana. Poročal bo vsaj o

vsem tistem, kar je postalo očitno Jelovškovim znancem.

18. 10. 1978

Sinoči se je vreme spet poslabšalo. Dežuje, mračno je, dejansko ne vidim, kaj tipkam. Kako posrečeno, če bi se kasneje izkazalo, da sem zdajle natipkal nekaj drugega kot to? Recimo, da sem tu zgoraj »napipkal« nekaj takega, kot da »ne vidim, kaj pipkam«? V resnici pa se bo izkazalo, da so mi roke trdne in zanesljive služabnice. Vsak izmed starih prstov, kolikor jih uporabljam, vselej zadene na pravo tipko. Ponoči se je tudi bolezen sprevrgla na boljše. Bilo je nekaj premišljevanja navsezgodaj v postelji. Bilo je menda nekaj v zvezi z Jelovškom. Ah, seveda, ta moj prehlad prejšnjega tedna me je življenjsko povezal z Jelovškovimi tegobami.

Vseeno bom zdaj prižgal luč. Kakšna čudna misel, da Jelovšek tam v sosednem bloku mogoče preži — mogoče prav v tem trenutku —, premišljuje in ugiba, kaj se tu meni dogaja — in si misli svoje. V zvezi s tem je prav idilično pomisliti, kako sem še poleti med Jasnino odsotnostjo kakor kak nepotešen starosvetni satir prežal v nasprotni smeri in si predstavljal Jelovška skupaj s Špelo na široki zakonski postelji: kajpak podnevi, kar je bolj dražljivo in bolj verjetno: glede na to, da ponoči, zaradi zakonskih preprirov, ki so se v tem dnevnem času najraje razplamtevali, ni bilo časa.

Jelovšek in Špela nista tiste sorte prepirljivca, ki si sredi sovražnosti bolesto padata v objem. Čeprav... čeprav vse kaže, da bi Špela lahko bila te sorte: očita ji namreč — kadar ji je zelo gorak — da je zanjo Eros kot divji mesarski pes, ki ga držiš ves dan zaprtega v svinjaku, zvečer ob enajstih pa ga v popolni temi spustiš za nekaj minut ven, da se naloka usmrajene krvi. Dobesedno tako: Jelovšek pa na to ne more pristati.

Prav presunljivo pa je tole: ta stari borec na prefinjen način meša in zamenjuje časovno-prostorske danosti. Kar naprej mi pripoveduje izvečke iz *Spominov* Nadežde Mandelštam in mi slika vzdushe, kakršno je vladalo pod Stalinom. Ne govori o razmerah v Sibiriji, pač pa o tistem, kar se je lotevalo prebivalstva v mestih: ko so živeli v strahu in čakanju. Nekateri Nadeždini stavki se mu zdijo tako značilni, da si jih je moral izpisati (pri čemer se jih je seveda nehoti naučil na pamet). Resno ga sumim, da spravlja vse to v zvezo s »primerom Jelovšek«. Z zadevo »Jelovšek kontra gledališka oblast«. Kolikor vem, drugače ni imel posebnih političnih težav. Tudi nikogar ne pozna, ki bi v zadnjih desetletjih imel take težave. (Izjema bi bil lahko Markiz, »de frik sodi v politiko«.) Seveda: te misli so se porodile ob komični doslednosti, s katero zavračajo njegov tekst. (*Sopanje*. In prav lahko je bilo že prej več takih zavrnjenih tekstov, le da nam Jelovšek o tem ni pripovedoval.) To, kar se mu zdaj dogaja, je res nekakšna mojstrovina usode. Seveda bi postalo zares zanimivo, če tega ne bi opazovali od daleč. Ta sistem bi si morali ogledati ob blizu in ga zelo natančno popisati. Potem bi se videlo, ali je res treba verjeti, da je (ta sistem) napreren posebej proti njemu. Skonstruiran posebej zanj. Za spreminjanje človeka Jelovška v nebit.

Seveda, tudi on sam ni tako neumen, da bi mislil, da prav za njega kot takega, pa kakršenkoli bi že bil: ne, pač pa za tistega človeka-posameznika, ki bi kot on verjel, da ima posameznik v tem svetu sploh kakšne možnosti, — razen seveda teh, ki si jih lastim jaz: da lahko piše svoj dnevnik-roman, da ga lahko skuša razmnožiti, da ga lahko pošlje kakšni založbi, ki ga bo mogoče ob svojem času natisnila: kajpak le kot zgled, v kakšne blodnjave lahko zide zavest čudaka samohodca.

(Se nadaljuje)

Filip ga je kar naprej prepričeval, kako rad bi posebno zdaj, ko so jih toliko zaprli, ko so zaprli tudi Aleša in so bili drugi še bolj prestrašeni in nezaupljivi, pomagal pri oživiljanju stvari. Če on kaj ve; ali potrebuje, mu je pripravljen priskočiti na pomoč.

Peter se ni spremenil. Vedel se je tako, kakor da o tem nič ne ve. Začel je dvomiti o Filipovi pripravljenosti. Drugi, ki so imeli kaj nad sabo, so se v teh dneh potuhnili in odtegovali, on pa je kazal naravnost občudovanja vreden pogum.

Take tihe vode so nevarne. Z njim bo treba opraviti naglo! je sklenil Filip.

Nekaj dni ga je še pustil in vohljajal za Petrom ter čakal na primeren trenutek. Čakal je tudi na obersturmführerjevo soglasje, da ne bo spet kaj narobe.

Gorskega pa se je ogibal. Nič kaj prijetno se ne bi počutil z njim v tem trenutku. Pa je bilo nepotrebno, kajti Gorski ga ni iskal. A tudi s tem ni bil zadovoljen: za tem je čutil Wernerjev prst.

Potem je zmajal tudi nad Wernerjevim sporočilom.

— Ne izpostavljajte se zaradi malenkosti. Imenovanega je treba dobiti pri delu...

Sledili so še nadrobnejši napotki in spoznal je, da bo še vedno v nevarnosti v domači vasi. A naročilo je bilo jasno...

Kmalu je Peter padel v nemško zasedo!

Zdaj je tudi Peter odšel po Aleševih stopinjah. Filip pa je napeto čakal, da bo dal Werner poloviti še druge, vendar razen Petra niso vzeli nikogar drugega. Obersturmführer je le od njega zahteval vedno več.

— Navežite stike z bataljonom! Navodila slede!

Filipu ni šlo v račun, zakaj ga pošilja v nevarnost. Wernerjeva počasnost se mu je zdela škodljiva in vedno pogostejše se je zalotil, kako skrbno in boječe se ozira okoli sebe! Kaj, če ga čaka kaka partizanska zaseda, če ga morda lovi kako skrito oko? Ko se je bližal stanovanju, je vselej pazil na vsako malenkost in vsako sprememba mu je bila odveč! Vse ga je plašilo. Zato je pogosto menjaval stanovanje. In kako navezati stike z bataljonom? Zdaj? Ena skrb večja od druge. Vse skupaj se je pomešalo tudi z vrtnitvijo Golobove žene Roze. Obersturmführer je je torej uslišal, glede nje. Je že vedel, zakaj!

IVAN JAN

66

MRTVI NE LAŽEJO

povest

Poslej ji ni dal miru. Golobova hiša je bila spet polna Rozinega žgolenja. Moža še ni bilo iz zaporov in nemara ga bodo celo ustrelili. Roza je preveč rada živela, da bi kar naprej mislila na smrt in na svojo postarane moža, čeravno mu ni želela slabega. To je Werner vedel, in zaprli so ju vsakega posebej.

Prirojeni čut je Rozi povedal, kako se mora vesti, da ne bo spet žrtev okolice. Njena vrnitev se je ljudem zdela čudna. Okolica, hladna in nezaupljiva, ji je pomagala k iztreznjenju. K temu so jo silili tudi otroci in še skrb za domačijo. Zrelkost in resnoba pa sta še bolj poudarjali njeno prikupnost.

Zdaj je bil Filip ves v ognju. Roza je bila tako osamljena, a polna življenja, da se je končno vdala zaljubljenemu Filipu. Nihče ni vedel za njune odnose, zato sta se sproščeno predajala užitkom. Izkušeni Filip je Rozo tako razvadal, da je na ljubezenske užitke čakala kakor zasvojen alkoholik na pijačo. Vmes sta tudi veliko govorila. Filip jo je spraševal, kako je bilo v kazniških zaporih. Vsa zmešana in zaupljiva Roza, ki ni sumila, da bi Filip mogel sodelovati z Nemci, mu je povedala tudi zgodbo o sozopornici Citi.

— Nekega dne smo jo srečali na hodniku. Čudno se mi je zdelo, da to mlado, stasito in plavaloso dekle tako urejeno in prosto hodi naokoli, ne da bi jo kdo oviral. Potem so mi starejše zapornice zaupale: — Ogiblji se je, ta je bila že v gestapovski postelji. Po našem človeku smo zvedele, da je že na prvem zaslišanju izdala partizana Dolinca, s katerim je hodila na zveze.

Filip je še bolj napel ušesa, čeprav se je delal, da posluša zgodbo le kot zanimivost iz Rozinega življenja.

— Toda ta Cita je veliko naredila za patizane, dokler je niso zaprli. Ko pa je začela, je poleg partizana Dolinca, za katerega je vedela, v katero hišo zahaja, izdala še šest sodelavk v dolini. Partizana so ranili in ujeli iz pripravljene zasede, ga nato nečloveško mučili in napol mrtvega ubili, sodelavke pa pozapri. Nekaj jih je še sedaj v kaznišnici.

Filip je pričakoval, da bo Roza ob tem omenila tudi podobnost med Aleševim zajetjem in zajetjem partizana Dolinca, a ni rekla nič. O primeru pa je slišal, čeprav se je dogajal onstran Save.

— In kaj se je zgodilo s tisto Cito? je raje vprašal.

— Več mesecev je bila navidezno zaprta, vedno pa so jo videli lepo urejeno. Še več: vedno je bila nasmejana, kot da je na počitnicah, ne pa v zaporu! Nas pa so mučili!

— Pa potem?

— Ne samo potem. Že tedaj so jo videli — tudi med policisti smo imeli pristaše — da je Cita večkrat smuknila v gestapovski avto, ki se je ob večerih ustavljal pod okni. Zvedeli smo, da jo je na Bled v neko vilo vozil visok in lep gestapovec. Tam sta uživala. Cita je pač računala, da o teh pustolovščinah ne bo zvedel nikoli nihče... Ali ni tako tudi z nama? je z vročim pogledom ošinila Filipa ter se mu zvila v naročje.

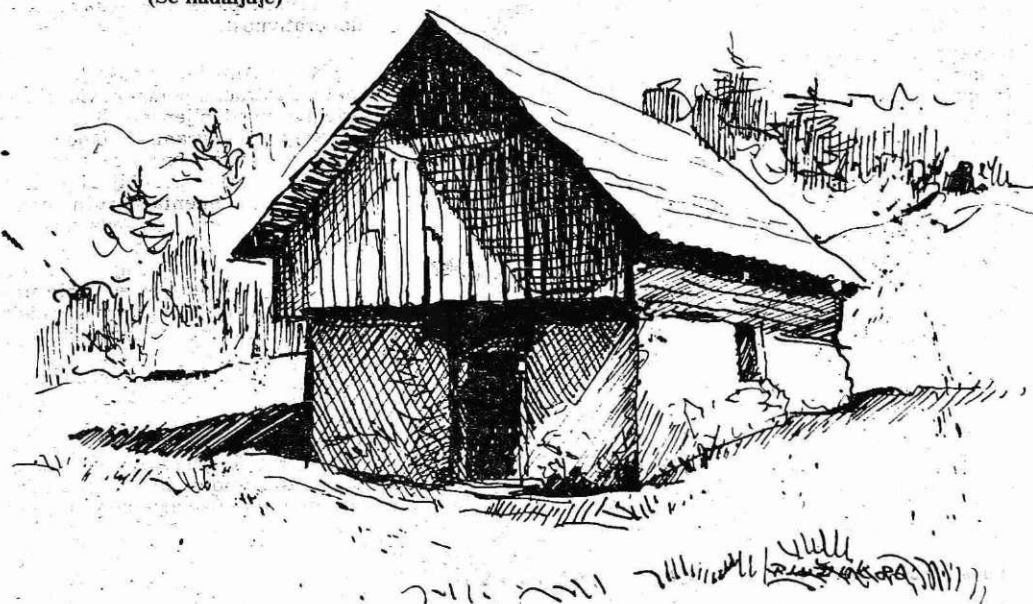
Filip se je samo tiho smehljaj in priganjal:

— In kako je končala?

— Nič ni končala. Zvedeli smo, da so jo navidezno poslali v neko taborišče pri Salzburgu, v resnici pa je šla v okolico Celovca k Vrbskemu jezeru. Tam dela kot sobarica in še naprej uživa z lepim gestapovcem!

S Filipom sta se spet prepustila opojnim telesnim užitkom in oba želela, da Goloba še ne bi bilo kmalu iz zaporov. Ponovno pa sta sklenila:

— Če se je zvedelo za Cito, se o naju ne sme! Nikoli!

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

● Spričo znane nesreče v jedrski centrali Černobil v Sovjetski zvezi je izvršni svet OS Radovljica že na prvi majski seji preučil razmere in se podrobno seznanil z aktivnostjo civilne zaštite. Sprejel je vrsto zaščitnih ukrepov, ki so se jih občani razmeroma disciplinirano držali, vse pristojne službe pa so svoje naloge vestno izpolnjevale.

● Izvršni svet OS Radovljica je na 3. seji 13. maja sprejel osnutek odloka o spremembi odloka o sestavi komitejev, osnutek odloka o spremembi območij katastrskih občin Nova vas, Hraše, Otok in Begunje. Na seji so se seznanili s stanjem in razvojno-programskimi usmeritvami drobnega gospodarstva in analizo zaposlovanja v letu 1985. Na dnevnem redu je bilo tudi poročilo Triglavskega narodnega parka, družbeni dogovor o uporabi solidarnostnih sredstev in ocena požarnih ogroženosti.

● V pripravi na 13. kongres ZKJ so na seji aktivna komunistov neposrednih proizvajalcev 16. maja oblikovali program dela za leto 1986 in program razprav o kongresnem gradivu. 19. maja pa je aktiv komunistov delavcev vzgoje in izobraževanja razpravljalo o resoluciji 13. kongresa ZKJ s področja vzgoje in izobraževanja. Stališča in mnenja o kongresni resoluciji s področja organiziranosti ZKJ je na seji 19. maja izrekla tudi komisija za organiziranost in razvoj pri OK ZKS Radovljica. Razprave o kongresnem gradivu potekajo tudi že v večini osnovnih organizacij ZK v občini.

● Na 7. volilni skupščini ZZB NOV Slovenije 8. maja v Ljubljani so borce in aktiviste radovljiške občine zastopali delegati: Kati Bem, Rudolf Hribernik-Svarun, Leopold Pernuš in Slavko Staroverski, ki je bil dosedanji član republiškega odbora ZZB NOV Slovenije. Izredno odmevno razpravo o odnosu naše družbe do mlade generacije je imela delegatka Kati Bem. V novi republiški odbor in za člana predsedstva sta bila izvoljena tudi Rudolf Hribernik-Svarun in Leopold Pernuš, delegata iz radovljiške občine.

● Predsedstvo in sekretariat OK ZSMS Radovljica sta na skupni seji 11. maja obravnavala poročilo MS ZSMS za Gorenjsko. Sprejela sta sklep o 14 letošnjih dobitnikih srebrnega znaka ZSMS in drugih priznanjih ZSMS, ki jih bodo podelili na proslavi dneva mladosti. Osrednja proslava bo v soboto, 24. maja, ob 15. uri na Linhartovem trgu v Radovljici, v primeru dežja pa v kulturnem domu na Lancovem. Sočasno so člani komisije za šport in rekreacijo pri OK ZSMS spregovorili o izvedbi razpisanih športnih tekmovanj v počastitev meseca mladosti.

● V počastitev dneva varnosti 13. maja je bila osrednja gorenjska proslava v Sindikalnem izobraževalnem centru Radovljica. Ob tej priložnosti so zaslužnim pripadnikom organov za notranje zadeve in nekaterim delovnim organizacijam podelili plakete in druga priznanja.

● Od 9. do 11. maja je bilo na Bledu 19. mednarodno srečanje pisateljev, ki ga organizira slovenski center PEN. Udeleženci tega, zdaj že tradicionalnega blejskega srečanja so si ogledali tudi kulturne in druge znamenitosti Gorenjske. V prostorih hotela Park na Bledu pa so pripravili razstavo avstrijskega slikarja in fotografa Wipplingerja in literarni večer.

● Zaradi nezavidljivega gmotnega položaja občinskega odbora Rdečega križa občine Radovljica je o tej problematiki tekla beseda že na vseh občinskih družbenopolitičnih organizacijah. O tem je razpravljalo tudi predsedstvo OK SZDL Radovljica in na zadnji majski seji tudi občinska konferenca

SZDL. Ugotovili so, da je bilo doslej poslanstvo občinske organizacije RK vselej izredno pomembno in koristno, zato bi kazalo poiskati tudi ustrezen mehanizem stalnega financiranja. Predlagali so, da bi to skrb morala prevzeti SIS za socialno skrbstvo, ki naj bi preko centra za socialno delo kot izvajalca vključevala tudi občinsko organizacijo Rdečega križa. Vsekakor pa naj bi se racionalizirala administrativna in knjigovodska služba in s tem zmanjšala režija.

● Delegati občinske skupščine Radovljica so bili na majskem zasedanju seznanjeni s poročilom sekretariata za notranje zadeve o prometni varnosti v letu 1985. Ta je bila manj ugodna kot leto prej. Precej več je bilo prometnih nesreč in hujše so bile tudi njihove posledice, ugotovili so tudi več prometnih prekrškov. Zaradi tega je milica lani posredovala kar 329 več predlogov za uvedbo postopka o prekrških kot leta 1984, skupaj 1263 predlogov. Izrekala je 1898 denarnih kazni na mestu prekrška, kar je 361 več kot predlanskim.

● Postaja milice Radovljica je v letu 1985 posredovala sodniku za prekrške 574 predlogov in predlagala uvedbo postopka 762 kršiteljev, ki so napravili 846 prekrškov. Največ prekrškov, zlasti pri kršitvi javnega reda in miru, so storili opiti mladoletniki, ki jim gostinci kljub prepovedi točijo pijačo. Lani je milica zaradi prepovedanega točenja alkoholnih pijač prijela 52, predlanskim pa 37 gostincev.

● Komisija za pregled zaključnega računa davkov in prispevkov občanov pri izvršnem svetu OS Radovljica je v aprilskem poročilu za skupščino občine Radovljica ugotovila, da je uprava za družbene prihodke v letu 1985 zbrala kar 93,2 odstotka več pobranih sredstev (davka) kot leta 1984. Sredstva iz prispevkov so narasla opazno bolj kot sredstva za davke, kar pripisujejo številnim olajšavam pri davkih.

● Koordinacijski odbor za izobraževanje in vzgojo pri predsedstvu OK SZDL Radovljica je na seji 13. maja spričo velikega števila novoizvoljenih delegatov, ki prvič prevzemajo to dolžnost, preučil možnosti načrtnega usposabljanja na osnovi enotnega izobraževalnega programa, ki ga je oblikoval koordinacijski odbor za družbenopolitično izobraževanje delegatov pri RK SZDL Slovenije. Sprejeli so dogovor, da bo to akcijo izvajala Delavska univerza Radovljica, prav tako pa so se zavzele za najprimernejše oblike usposabljanja, najprej za vodje delegacij, nato pa tudi za vse delegate.

● Na prvi seji novoizvoljenih delegatov skupščine krajevnih skupnosti Radovljica so za predsednika skupščine izvolili Franca Jereta in za predsednika sveta krajevnih skupnosti Jožeta Rebca. Oba sta izkušena dolgoletna družbenopolitična delavca, ki zaradi svojih sposobnosti zagotovo ne bosta razočarala volivcev.

● Na občnem zboru Turistične poslovne skupnosti Bled, ki zajema delovne organizacije, društva in poslovalnice z območja celotne radovljiške občine, so pregledali dosedanje dejavnosti in sprejeli programske smerice za prihodno obdobje. Do sedaj je bilo v skupnost vključeno 34, na novo pa se jim je pridružilo še sedem članic.

● V radovljiški občini je izredno dobro razvita obrtna dejavnost tudi kot postranski poklic. Z njo se ukvarja kar 586 občanov. Tako naglo povečanje števila malih obrtnikov v zadnjih letih je omogočil občinski odlok iz leta 1982. Z njim so želeli preprečiti šušmarstvo.

● Na letošnjo turistično sezono so se v radovljiški občini kot kaže kar dobro pripravili tudi v zasebnem sektorju. Na voljo imajo nad 3100 ležišč, ki se bodo do sezone še pomnožila. Okoli 250 ležišč ponujajo lastniki hkrati s kuhinjo ali hrano. Skoraj polovica oz. 48 odstotkov ležišč je pri zasebnikih, ki ponujajo tudi zajtrk, kar je sestavni del prenočevalnih storitev po veljavnih gostinskih uzancih.

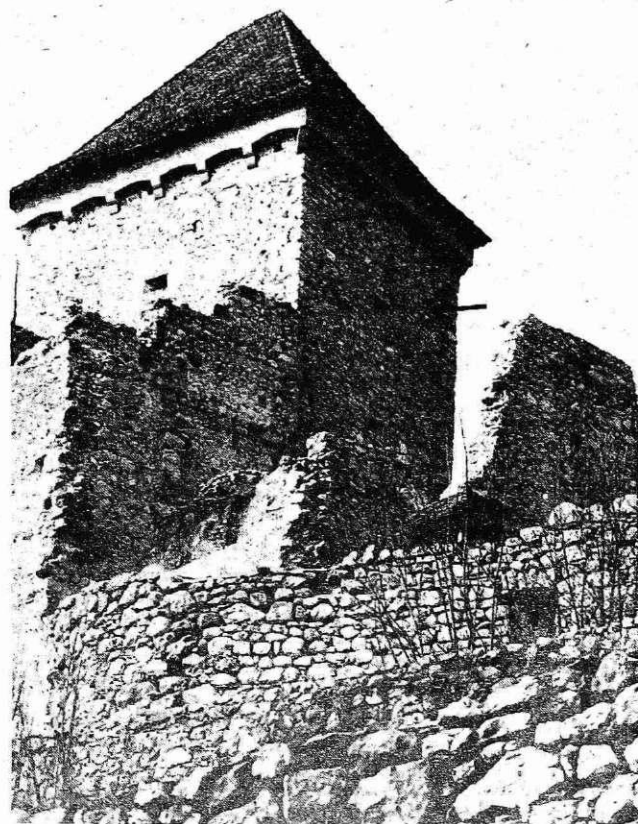
S 1. majem se je po sklepu skupščine skupnosti otroškega varstva povečala ekonomska cena oskrbnine za predšolske otroke v vrtcih občine Radovljica. Ekonomska cena za otroke do 3 leta starosti znaša 32.695 dinarjev mesečno, za otroke od 3 do 7 let starosti 25.150 dinarjev, za otroke v jaslih pa 34.201 dinarjev mesečno. 52 odstotkov cene krijejo starši, 48 odstotkov pa skupnost otroškega varstva Radovljica.

● Ob dnevu zmage so se 10. maja v Republiškem centru za obrambno usposabljanje v Poljčah s celovečernim koncertom slovenskih ljudskih, umetnih in borbenih pesmi predstavili člani moškega zbora KUD Stane Žagar Plamen Kropa.

● Prizadevni športni delavci Kolesarskega kluba Bled so v počastitev dneva zmage v sodelovanju s Kolesarsko zvezo Slovenije v soboto, 10. maja, organizirali 15. kolesarsko dirko raznih kategorij udeležencev okoli Blejskega jezera. Nastopilo je nad 250 tekmovalcev in tekmovalk iz Slovenije in zamejstva. Med zmagovalci v svojih skupinah sta bila kolesarka Maja Ločnikar z Bleda in učenec Andrej Zupan iz Radovljice. Odlični drugi je bil član KK Bled Miran Peterman.

● Na 38. delavskem šahovskem prvenstvu Slovenije je v nedeljo, 11. maja, na Bledu nastopilo 38 najboljših šahovskih moštev iz naše republike. Prireditelj prvenstva je bilo ŠD Radovljica. Zmagala je ekipa Doma JLA Ljubljana, odlično peto mesto pa so si priborili člani ekipe Veriga Lesce.

● Neposredno pred prvomajskimi prazniki so prispeli v Lesce kot gostje ALČ, zdaj že večletni obiskovalci ALČ, jadralski piloti iz Švice. Vseh 20 pilotov je s svojimi družinami do 10. maja bivalo v blejskih hotelih. Z dvanaestimi letali so lahko letos prvič nemoteno preletavali tudi mejo z Avstrijo, kar je izrednega pomena za nadaljnji razvoj turizma te vrste.

Kamen II

MARJAN AMALETTI RAZSTAVLJA V ŠIVČEVI HIŠI

V Šivčevi hiši v Radovljici je odprta razstava slovenskega ilustratorja Marjana Amalietija arhitekta in profesorja na FAGG v Ljubljani.

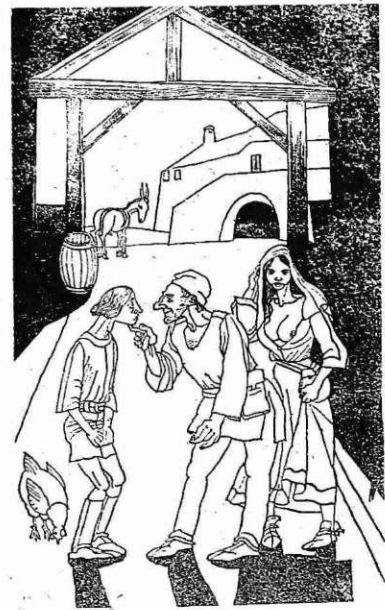
V Šivčevi hiši v Radovljici je odprta razstava slovenskega ilustratorja, arhitekta in profesorja na FAGG v Ljubljani Marjana Amalietija. Umetniška osebnost MARJANA AMALETTIJA je izrazito večplastna. Studij arhitekture avtorja ni oviral pri hkratnem zanimanju za karikature, strip, slikanje, knjižne ilustracije in slikarstvo. V letih od 1953 do 1956 je bil redno zaposlen pri Pavlihi, po diplomi 1954 pa od 1957 dalje na Fakulteti za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo v Ljubljani.

Obsežen ilustratorski opus posebej poudarja Amalietijevo raznovrstnost in svojskost. Največ ilustratorskih del je raztresenih po revijah in časopisih: v Pavlihi vse od začetkov 1944, v Ljudski pravici in Delu, Tovarišu in mladinski periodiki, predvsem v Kurirčku, Cicibanu in Pionirskem listu. Od 1974 se množijo ilustracije leposlovnih knjig za otroke, mladino in odrasle, ki jih je do danes ilustriral okoli 50.

Ilustrirane leposlovne knjige predstavljajo vrh Amalietijevega ilustratorskega ustvarjanja. Izjemna produktivnost je Marjanu Amalietiju izurila roko, da je sposobna ujeti v risbo najrazličnejše dogodke, pojave, stvari in predmete, skratka ves vidni svet.

Ob pregledovanju knjig z njegovimi ilustracijami, se jasno zavemo avtorjevega kreativnega pristopa k tekstu in odgovornega odnosa do bralca, saj išče vedno nove likovne rešitve za vsak posamični tekst. Morda lahko štejemo med najboljše njegove stvaritve ilustracije za Notočko F. M. Dostojevskega, Ullenspięglia Jirija Kolarja, več ilustriranih

knjig Marka Twaina, Dekameronu Giovannija Boccaccia, Vojno in mir Leva N. Tolstojca, Malega upornika Franceta Bevka, Hajduški studenec Vidoe Podgorca, Oliverja Twista Charlesa Dickensa, Martina Krpana Frana Levstika itd. med knjigami za odrasle in mladino, vendar je Marjan Amalietij ilustriral tudi nekaj izjemno uspešnih slikanic za otroke, npr. Maruško Potepuško, ki je avtorska slikanica brez besed, Tinčeve divje doživljaje, za katere je pisatelj Ivo Zorman napisal besedilo po ilustracijah, Potepuha in nočno lučko Svetlane Makarovič itd.

Osnovno likovno izrazno sredstvo Marjana Amalietija je risba; risba, ki se lahko približuje karikaturi, ustvarjena s sklenjenimi tankimi ali debelejšimi črtami s peresom ali čopičem in črtkana risba, znotraj katere pozna avtor vrsto načinov: zdaj riše z dolgimi poševnimi črtami, drugič zopet ustvarja mrežo črt; poseben učinkovitost dosega s kratkimi, v več smeri obrnjenimi črtami na ribjo kost. Izrazno najmočnejše so risbe, v katerih umetnik tanjšo ali debelejšo sklenjeno črto kombinira z menjavanjem belih in črnih ploskev in dosega notranjo napetost, ki naj poudari literarno vsebino. S kombinacijo črnega tuša in bele tempere in z rabo čopiča dosega avtor slikarske učinke, katerih draž je v bogatem niansiranju različnih sivih odtenkov, od skoraj povsem bele do črne.

Nemalokrat se pri Amalietiju uveljavljata tudi pester kolorit. Vendar, če uporabljata barve, ohranja tudi obrisno risbo in s kombinacijo risbe in barvnih ploskev dosega izredno dekorativnost.

Marjan Amalietij vnaša kot arhitekt v ilustracije perspektivno prepriljivo upodobljen prostor, pa naj so to široki panoramski pogledi, mestne ulice, posamične stavbe ali zgodovinsko verno upodobljeni interieri. Enako dokumentarnost in bogate opise vnaša tudi v oblačila in opremo zgodovinskih oseb in npr. v vojni prizori razgrinja skoraj nepregledne množice vojakov v različnih uniformah in konje v najrazličnejših položajih. Za povsem pravičnice vsebine ustvarja slikar prepriljive resnične prostore. Značaje oseb očrta z nekaj potezami, in če je le dopustno, poudarja smešno stran življenjskih situacij. Njegov smisel za erotiko je našel idealno gradivo v Boccacciovem Dekameronu, kjer veliko risarsko znanje in ustvarjalno veselje rodita vrsto Amalietijevih najbolj zlahtnih risb.

Maruša Avguštin

PRIPRAVLJENI NA TURISTIČNO SEZONO

Tako menijo na Turistično poslovni skupnosti in v Turističnem društvu Bled, pa tudi v posameznih hotelih so enakega mnenja. Ali pa je to res, in bo tudi obisk rekorden, kot napovedujejo prodajne službe na Bledu, bomo videli kasneje.

Kaj bo novega na Bledu? Postavili so depandanso Bogatin v sklopu hotela Jelovica, do glavne sezone bo nared še prenovljeni Bistvo hotela Toplice, v gradnji pa sta restavracija in trgovina v Veliki Zaki. Namenjeni bosta campu, ki je lani tako dobro posloval, ni pa imel niti »dostojne« trgovine (sicer te tudi na samem Bledu ni!) niti restavracije. Žal pa bosta služili svojemu namenu šele sredi sezone. Prenovljena je tudi restavracija Veslaškega centra v Mali Zaki. Povečanje hotela Krim, zrasel je nov hotel z okoli 120 posteljami, bo končano še pred rokom, kot menijo graditelji. Tako naj bi prve goste sprejel že v prvih dneh julija. Njegova lokacija mnogim na Bledu ni najbolj všeč, drugi pa menijo, da drugače ni bilo mogoče.

Razne izboljšave bodo še v hotelu Park, Kazini in hotelu Golf. Tako lahko rečemo, da bo v tem pogledu Bled lahko zadovoljil tuje goste — saj domačih tako ne bo kaj prida.

Res pa je, da čakajo Bled še številna nova vlaganja, če želimo, da se bo lahko balah kot naše najbolj urejeno letovišče. Gre za razvpiti Rikli, kjer bi bila najlepša lokacija za mondeno restavracijo, pa Mežaklo, ki že tudi razpada, pa hotel in depandansi Union. Tudi Grajsko kopališče že kliče po posodobitvi. V obeh hotelskih hišah na Bledu imajo še veliko v načrtu: Belvedere, hotel na Mlinem, depandanso pri hotelu Golf, povečanje hotela Park itd. ... Tudi pri zasebnikih se je, kaže, premaknilo. Povečalo se je število zasebnih postelj, kar na 1242 v 540 sobah, z oddajanjem pa se ukvarja že 183 zasebni-

kov. V zadnjih letih je to zanimanje upadlo, sedaj pa je gospodarska stiska naredila svoje. Žal je propaganda za te sobe premajhna, vsi jih smatrajo le kot dopolnilo. Vendar, ali je 1242 postelj ob 2000 hotelskih posteljah res lahko le dopolnilo?

Komunalci obljubljajo, da bodo bolj poskrbeli za naše parke, da bodo ceste čiščene, da bodo svetilke okrog jezera bolj svetile. V krajevni skupnosti Bled imajo bogate načrte za prenovno cest, novo javno razsvetljavo in za kanalizacijo Velike in Male Zake, kar je verjetno najbolj koristno in potrebno za čistočo blejskega jezera. Vendar se pri tem zatioka kot povsod: enkrat ni denarja, drugič ni načrtov, ali pa čas ni primeren.

Tudi prireditve ne bo malo. Načrtujejo jih v TD Bled in TPS. Vrhunec bosta slavnostna razsvetljava ob krajevnem prazniku in kmečka ohcet. Zvrstila pa se bodo še folklorne prireditve, turnirji v golfu, veslaška tekmovanja s svetovnim prvenstvom za veterane jeseni in še marsikaj drugega. V večji meri bi lahko predvsem pri kulturnih prireditvah, likovnih razstavah in koncertih sodelovali tudi domačini, nasploh pa bi kazalo paziti na kvaliteten izbor prireditvev. Tudi na čas pred sezono in po njej bi morali več misliti. Angleški gosti so lani pripomnili, da za zabavo ni bilo poskrbljeno. Res je, da primanjkuje tudi sposobnih ljudi.

Božo Benedik

JUBILEJNI KONCERT MOŠKEGA PEVSKEGA ZBORA DRUŠTVA UPOKOJENCEV JESENICE

Ob 25-letnici delovanja moškega pevskega zbora Društva upokojencev Jesenice je bil v petek, 16. maja, v dvorani gledališča Tone Čufar na Jesenicah slavnostni koncert. Poleg jubilarja je na koncertu kot gost nastopil ženski pevski zbor Društva upokojencev Javornik - Koroška Bela.

Navzočnost velikega števila ljubiteljev zborovskega petja, predstavnikov ZKO Jesenice, Železarne Jesenice, ženskega pevskega zbora Milko Škoberne DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice, moškega peskega zbora Vintgar z Blejske Dobrave, moškega pevskega okteta DPD Svoboda France Prešeren iz Žirovnice, predsednika in podpredsednika Zveze društva upokojencev SR Slovenije ter skoraj vseh jeseniških družbenopolitičnih delavcev je že na samem začetku slavnostnega koncerta prireditev povzpela na svečano raven.

Uvod je pripadel gostjam, žensku pevskemu zboru Društva upokojencev Javornik - Koroška Bela, pod vodstvom zborovodkinje Brede Prašnikar. Jubilarji in gostje že dalj časa sodelujejo na raznih prireditvah upokojencev in ob drugih priložnostih. Sodelovanje je bilo vedno prijetno, prijateljsko in uspešno. Tako je bilo tudi tokrat. Pevke so zapele štiri pesmi: Ko bi jaz vedela Danila Bučarja, Venite rožice Cirila Preglja, Cviječe mi polje pokrilo Danila Bučarja in Pojdem u Rute Matija Tomca. Njihovo petje je bilo pristrčno, v njihovem že znanem slogu. Ugaja jim narodna pesem, s katero niso presegli že znanih interpretacij, a je prav v neprisljnenem oblikovanju besed in stavkov zazvenela pristno, doživeto. S pevovodkinjo Bredo Prašnikar javorniške pevke dosegajo vse, kar zmorejo v trenutno številčno skromni sestavi. Zato za doseženo zaslužijo pohvale.

Slavljenici so na oder »prikorakali« pokončni, urejeni, dostojanstveni, ponosni, z zborovodkinjo Miro Mesarič, pozdravljeni s pristrčnim ploskanjem. Za prijetno vzdušje in počutje sta poskrbela tudi povezovalca in napovedovalca dogajanj na odru Stanka Geršak in Franci Pogačnik. S priložnostnim tekstom in recitacijami sta slavljenca predstavila v najlepši luči. Slavnostni nagovor je imel predsednik Društva upokojencev Jesenice Janko Burnik. Z izbranimi stavki je orisal 25-letno delovanje zbora, naštel številna priznanja, ki so jih pevci in posamezni člani sprejeli za plemenito kulturno delovanje na Jesenicah in Sloveniji. Številnim priznanjem pa so prav ta večer dodali še eno, največje, najlepše, najljubše: v imenu SZDL Jesenice in vseh drugih družbenopolitičnih organizacij občine Jesenice je predsednik SZDL Jesenice Alojz Kalan z besedami, polnimi priznanja, spoštljivosti in spodbude, zboru in zborovodkinji čestital za srebrni jubilej in jim izročil srebrni znak Osvobodilne fronte.

Ponosni so se slavljenici kar brez napovedi še sami predstavili. Pod vodstvom zborovodkinje Mire Mesarič so zapeli pesem Emila Ulaga (bratranec nekdanjega jeseniškega zborovodja Poldeta Ulaga) Naša pesem, ki je posvečena moškemu pev-

skemu zboru Društva upokojencev Jesenice in bo odslej njihova himna:

*Svoje delo smo končali,
zdaj uživamo pokoj,
v svojem krogu smo se zbrali
razvedrmo se nocoj!*

*Še smo radošni, veseli,
še uživamo vse dni,
lep vsak dan se nam obeta,
pesem v srcu naj zveni.*

*Kar sivijo naj lasje,
da le mlado je srce!*

S svojo pesmijo so napovedali celovečerni pevski program, ki je vseboval pesmi Franza Schuberta Lipa, Vinka Novaka Sanak spava, Pavla Kernjaka Pomlad, Matija Tomca Ko so fantje proti vasi šli, narodna Se že svita, bo den, Vinka Vodopivca Na poljani, Marjana Kozine Partizani, Mavricija Slatnarja Že zarja je vstala n Jakob Aljaža Triglav moj dom.

O vrlih pevcih Društva upokojencev Jesenice je bilo ob njihovem srebnem jubileju, pa tudi ob drugih priložnostih že veliko napisanega. Ob sodelovanju našega jeseniškega znanega kulturnega delavca Joža Varla je izšla zelo lepo opremljena ilustrirana publikacija, ki je zajela celotno zgodovino pevske in družbene dejavnosti zbora. Zato tokrat pevce ni potrebno še posebej predstavljati. Povemo naj le še to, da vedno radi pojejo, da za vaje in nastope porabijo veliko prostega časa; da je v njihovih srcih še vedno pomlad, da pri petju pozabijo na svoje težave in skrbi. Če vse to ne bi bilo lepo, bi verjetno prenehali peti. Toda držijo se izreka: Kdor poje, ne misli slabo!

Na koncertu so se predstavili s pesmimi, ki jih vedno radi prepevajo; peli so jih na pevskih taborih, na koncertih društev upokojencev Slovenije, na srečanjih, v Cankarjevem domu v Ljubljani, v dvorani Vatroslava Lisinskega v Zagrebu ... Čeprav mati narava posega v njihove glasove, se trudijo, da vedno zapojejo po najboljših močeh. Tako je bilo tudi tokrat. Zahtevnost skladb in že-

lja po čim boljši izvedbi programa je od pevcev zahtevala izjemno izvajalsko pozornost. Že zvočnost Schubertove Lipe je oznanila, da so pevci dobro pripravljeni. Z izvajanjem drugih znanih slovenskih ljudskih in umetnih pesmi, med katerimi sta bili posebno lepo zapeti Tomcova Ko so fantje proti vasi šli in Kozinova Partizani, je moški pevski zbor Društva upokojencev Jesenice znova potrdil svoje lepe, plemenite in pristrčne želje po lepem prepevanju. Zbor še vedno poje z mladostnim žarom, ves repertoar na pamet, zanesljivo sledi zborovodkinji roki. Dinamična lestvica je še vedno bogata, zvočni, ritmični in dinamični otenki so doživeti in primerno utemeljeni na podlagi glasbenega zapisa, bolj ali manj uspešni. Frazze so izpeljevali dosledno in intenzivno do konca, kolikor je bilo moči, tu in tam pa se je izmaknil kak zaključek ali prehod. Začetne intonacije so bile zanesljive, izgovorjava dobra. Poslušalce so osvojili, tako da so jih pozdravljali in nagrajevali z burnim ploskanjem.

Zborovodkinja Mira Mesarič kaže vse odlike zrele glasbenice, ki že štiri leta vztraja v doživljanju zborove nove pomladi v njegovi pozni jeseni. Za njihov jubilej je naštevala premišljen, logičen program, skrbno izdelala glasovne skupine, kar je plod temeljitosti in prizadevnega dela. Zanesljivo obvlada partituro, svoja doživljaja posreduje sugestivno vsemu zboru, ki zvesto sledi njenim gibom. Dinamiko gradi smiselno, z občutkom za pravo mero. In prav zato smo lahko prisluhnili prijetni izvedbi, ki jo je ustvarila »z njenimi fanti«.

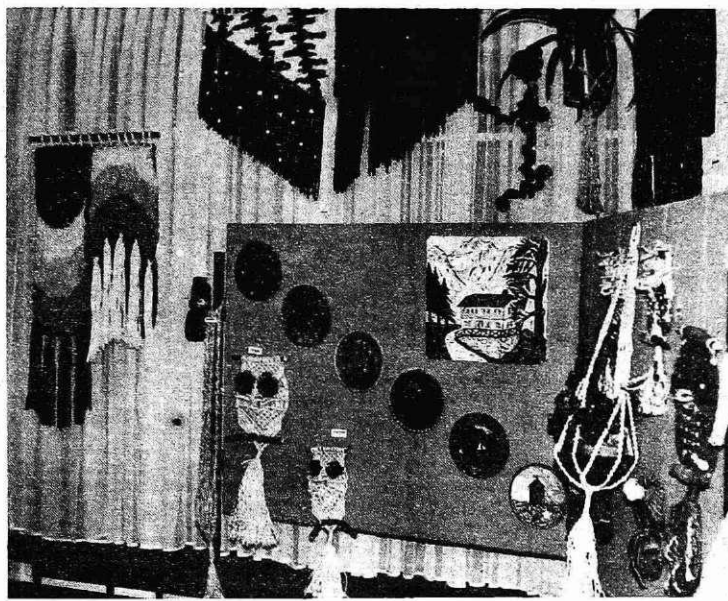
Za 25-letno navzočnost v jeseniškem kulturnem življenju so predsednik zbora Ludvik Smuk ter ostali pevci in zborovodkinja prejeli čestitke, cvetje in darila, ki so jih izročili: v imenu ZKO Jesenice Joža Varl, Železarne Jesenice Vera Smukavec, ženskega pevskega zbora Milko Škoberne DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice Stanka Mencinger, moškega pevskega zbora Vintgar, Blejska Dobrava Andrej Černe in Alojz Vengar, moškega okteta DPD Svoboda France Prešeren Žirovnica Franc Legat in pobratenega Društva upokojencev Trbovlje Jurij Dolenc.

Franjo Ropret

Ob 25-letnici moškega pevskega zbora Društva upokojencev Jesenice (foto I. Kučina)

MARLJIVE IN SPRETNE ROKE OSKRBOVANCEV V DOMU DR. FRANCETA BERGLJA NA JESENICAH

Razstava v domu Dr. Franceta Berglja na Jesenicah (foto J. Rabič)

Poznamo najrazličnejše spretnosti človeških rok. Če so te roke že starejše in nemalokrat okorne, pa zaslužijo še posebno pozornost. V domu dr. Franceta Berglja na Jesenicah so pred nedavnim ponovno pripravili uspešno razstavo ročnih del in drugih izdelkov. Ob pomoči delovne terapevtke Karmen Pirih so naredili zares lepe izdelke, ki jih vsak občuduje. Zanimivo je, da je vsaka razstava boljša, pestrejša in kvalitetnejša. Da so dnevi življenja v jeseni lahko še kako ustvarjalni in pestri, dokazujejo prav oskrbovanci v Domu dr. Franceta Berglja.

J. R.

PRIČAKUJEJO POMOČ

DPD Svoboda France Prešeren Breznica - Žirovnica bo letos delovno praznovalo vrsto jubilejev: 60 let društvene dvorane, 30 let obstoja DPD Svoboda, 25 let moškega okteta. Jubilejni letni program dela postavlja pred člane društva zahtevne naloge. Do jeseni bo prenovljena dvorana, s skupnimi očmi oživljajo nekdanje tradicionalne kulturne dejavnosti (dramska, folklorna), izšli bosta dokumentarni publikaciji o razvoju kulturnih dejavnosti na področju žirovniške krajevne skupnosti, nanovo bodo oblekli pevke in pevce mešanega pevskega zbora ter okteta, pripravili vrsto jubilejnih koncertov in drugih programov.

Vse to zahteva tudi večja finančna sredstva, zato so pred meseci zaprosili za pomoč vrsto delovnih organizacij v jeseniški in radovljjski občini. Do tega tedna so pomoč v obliki denarja, materiala ali uslug odobrile naslednje OZD in ustanove: Kulturna skupnost Jesenice, Železarne Jesenice, Murka Lesce, Veriga Lesce, LIP Bled, Železarne Jesenice - TOZD Hladna valjarna Bela, SGP Gradinec Kranj, Savske elektrarne - Elektrarna Moste, Lesnina - Tapetništvo Radovljica, Gorenjska turistična zveza, Plamen Kropa in Kovin Jesenice.

Pomoč delovnih organizacij je za društvo velika moralna opora in spodbuda. Po programu so zbrana sredstva zaenkrat namenili za nabavo materiala za centralno kurjavo ter opremo obeh vokalnih skupin.

Upajo, da se bo seznam razumevalčih OZD in ustanov še razširil. Vsem iskrena hvala.

Upravni odbor DPD Svoboda France Prešeren Breznica - Žirovnica

VABILO

na koncert, ki bo v petek, 23. maja, ob 20. uri v osnovni šoli na Blejski Dobravi. Predstavlja se bosta oktet LIP Bled, ki deluje pri KPD Zasip, in domači pevski zbor.

ZDENKA TORKAR-TAHIR

11

Razvoj delavskega naselja v Podmežakli

Od 50 podnajemnikov je bilo 35 tovarniških delavcev in ena tovarniška delavka, trije železničarji, kovač, čevljar, trgovska pomočnica in tri vdove. Od 36-ih »koštarjev«,³⁰ kolikor jih je tu tik pred vojno živel, sem dobila podatke o poklicu za 28, od katerih je bilo 17 tovarniških delavcev, dve tovarniški delavki, kovač, dva zidarja, čevljar, pekovski pomočnik in gospodinjska pomočnica.

	Jesenice	— mesto		Sava	Kurja vas	Hrušica	Plavž	Prihodi	Planina — Sv. križ	Plavški rovt	Skupaj
SKUPAJ	198	184	50	104	25	7	42	20	630		
Tovarniški delavec (delavka)	35 (1)	147	36	8	7			4	2 (1)	241	
Železničarski delavec	31	3	1	55	2					1	83
Drugi delavci	1	2		1				1		5	
Uslužbenci (mojstri in uradniki)	13	10	2		2						27

Dninar	1	2	3						
Užitkar	2	1	5	1	3	12			
Kočar	2	2							
Služkinja	2	2							
Kuharica	1	1	1	3					
Posestnik (posestnica)	19	4	4	7	3	(2) ₅	9	(1) ₉	63
Posestnik in tovarniški delavec	8	8							
Posestnik in zasebnik	17	1	2	20					
Posestnik in železničar	6	7	1	1	15				
Posestnica — vdova	5	1	4	2	12				
Obrtnik	2	2	1	5					
Posestnik in obrtnik	1	1	1	1	4				
Zasebnik (zasebnica)	(2)	(1) ₁	1	1	6				
Zasebnik in delavec	13	4	17						
Zasebnica — vdova	5	5	10						
Zasebnik in obrtnik	16	16							
Učitelj (učiteljica)	(1) ₁	1	3						
Redovnica	1	1	2						
Hišar (hišarica)	(1)	1	2						
Vdova	13	10	1	3	2	29			

Za čas pred drugo svetovno vojno in med njo (1935-1945) je iz evidenčnih kartonov delavcev KID razvidno, da je živel v naselju ob preučevani cesti kar 358 delavcev (med njimi 50 delavki), od njih 172 poročenih in 186 samskih (od njih veliko še zelo mladih, skoraj otrok, kar nam pojasnjuje to naraslo število tovarniškega delavstva).

Podrobnejšo razdelitev glede na starost in stan teh delavcev kaže naslednja tabela.³³

Letnica rojstva teh tovarniških delavcev	Starost	Poročeni	Samski	Skupno število tovarniških delavcev določene starosti
1920-1930	15-20 let	3	76	79
1910-1919	20-30 let	25	75	100
1900-1909	30-40 let	85	31	116
1890-1899	40-50 let	29	4	33
1880-1889	50-60 let	18	-	18
1870-1879	60-70 let	12	-	12
vseh		172	186	358

Od vsega v tovarni zaposlenega prebivalstva je bilo 119 pomožnih delavcev (21 pomožnih delavk), 15 vajencev, 4 preddelavci, 4 mojstri, 9 zaposlenih v ekonomatu, 31 ključavničarjev, 16 zidarjev, 8 kovačev, 9 mizarjev, 5 kurjačev, 3 tesarji, 6 delavcev v opakarni (4 delavke), 3 delavke v zavajalnici, 20 martinarjev, tekač, 6 čistilk, 3 livarji, 5 progovnih delavcev, 21 žičarjev, 5 žebjarjev, 20 valjavcev, 2 žagarja, delavec v kamnolomu, 2 bolniška strežnika, kopač, jedrarka, šivilja, preizkuševalec, 2 inštalaterja, gaterist, čuvaj in 2 varilca. Za ostale ni bilo podatkov cziroma so bili označeni kot tovarniški delavci.³³

30 Osebnosti podatki prebivalcev naselja so dobljeni iz naslednjih virov:
- krsne knjige župnije Jesenice za razdobje let od 1910 do 1920, od 1921 do 1930 in 1931 do 1940,
- Domovinski zaznamek, pisan od leta 1926 do 1940, ki ga hrani matični urad na oddelku za notranje zadeve v občini Jesenice,
- predvojna kartoteka prebivalcev jeseniške občine, hranjena v arhivu občine Jesenice,
- evidenčni kartoni delavcev KID, hranjeni v arhivu kadrovske evidence v Železarni Jesenice.

33 Evidenčni kartoni delavcev KID, hranjeni v arhivu kadrovske evidence v Železarni Jesenice.

V soboto, 24. maja, bo na Jesenicah

SREČANJE PIHALNIH ORKESTROV SOZD SLOVENSKE ŽELEZARNE.

Srečanje se bo začelo s sprevedom pihalnih orkestrów ob 11. uri pred osnovno šolo Tone Čufar do Trga Toneta Čufarja in nadaljevalo s promenade koncertom. Sodelovali bodo pihalni orkestri z Raven, Štor, Lesc, Gorij, in Jesenic.

ŽELEZAR ZMAGAL V KROPI

V 2. kolu gorenjske rekreacijske lige (skupina Sever) je ekipa Železarja gostovala na vročih tleh v Kropi. Ekipa Plameňa je še na zimskih turnirjih z lahkoto premagovala Železarja, zato je bilo vse kaj drugega kot poraz Železarja težko napovedati. Kljub okrnjeni ekipi (saj je sočasno potekalo tudi prvenstvo železarne) pa je ekipa Železarja že v prvem polčasu pokazala (28:26 za Plamen), da se ne misli predati. Ko so domačini v 11. minuti drugega polčasa povedli za 6 točk in sta morala z igrišča Vezzosi (zaradi poškodbe) in Varl (pet osebnih napak) so domačini že na tihem slavili. Z izredno igro pa so Rizvanović, Domevšek, Pirih, Kolman in Sredanović v 17. minuti zmanjšali razliko na vsega tri točke. Z odlično obrambo v zadnjih treh minutah so Železarji povsem onemogočili domačine, obenem pa dosegli še deset točk, tako da je bil končni rezultat 62:57 za ekipo Železarja. Najboljši pri Železarju so bili tokrat Domevšek (17 košev), Rizvanović (14) in Pirih (13), izkazali pa so se tudi Sredanović (8), Kolman (6), Varl (2), Vezzosi (2) in Konobelj.

V 3. kolu gosa Železar odlično ekipo Elana iz Begunj. Tekma bo v petek ob 18. uri na igrišču v Podmežakli.

TK

NAMIZNI TENIS

VRTOJBA 86 — MALO USPEHA ZA JESENICANE

Preko 160 igralcev in igralk iz 22 klubov je nastopilo na devetem tradicionalnem namiznoteniškem tekmovanju v Novi Gorici, ki ga je organiziral NTK Primex-Vrtobja. Med številnimi igralci iz Slovenije, Hrvaške in sosednje Italije je nastopilo tudi številno zastopstvo Jesenic, ki pa tokrat ni bilo posebno uspešno. Še največ je dosegla Mojca Smolej, ki je v skupini pionirk osvojila 3 do 4. mesto, medtem ko sta v isti skupini Markeževa in Samarjeva pristali na 5. do 8. mestu. Enako so se uvrstili od 5. do 8. mesta pri mladincih Ferbežar, pri mladinkah Markeževa ter pri mlajših pionirjih P. Rožič in A. Halilagić. Omeniti pa je potrebno zmago Ferbežarja nad Mariborčanom Horvatom, ki je bil treji nosilec skupine. (S)

TENIŠKI TURNIR

Upravni odbor TK Jesenice vabi vse člane kluba na turnir, ki bo v nedeljo, 25. maja, ob 8. uri na igriščih Podmežakla.

TK Jesenice

DEŽURNI TRGOVINI

V soboto, 24. maja, bosta na Jesenicah od 7. do 19. ure odprti trgovini: EMONA MARKET (pri hotelu Pošta), Prešernova 1/a, in DELIKATESA, poslovalnica 5, Tomšičeva 70.

DEŽURNA LEKARNA

V mesecu maju je za občini Jesenice in Radovljica dežurna lekarna na Jesenicah.

RAZSTAVNI SALON DOLIK JESENICE

V razstavnem salonu DOLIK na Jesenicah je od 24. maja do 4. junija na ogled razstava LIKOVNA USTVARJALNOST UČENCEV OSNOVNIH ŠOL JESENJSKE OBČINE.

Salon je odprt vsak dan, razen ob nedeljah in sobotah popoldan, od 9. do 12. ure in od 16. do 19. ure.

REŠITEV KRIŽANKE IZ 19. ŠTEVILKE ŽELEZARJA:

Krojač, Montana, mesar, Ind. Borut Pečar, Božo Kos, EO, remorker, brk, ENI, Aoni, Lars, ES, ML, absolutist, Selo, Negotinke, Milan, olika, os, UN, Maver, Soči, skala, Miro Cerar, talar, steklina, čep.

Misel: Ko en oven bleja, postanejo vse ovce žejne.

Kaj bomo gledali v kinu

KINO ŽELEZAR

23. maja, amer. barv. erot. komedija PROFESORICA FRANCOŠČINE IN... ob 17. in 19. uri. Film ni primeren za otroke! Ob 21. uri premiera amer. barv. komedija FANT IZ KLUBA FLAMINGO.

24. maja, premiera amer. barv. krim. filma OKRUTNA ODISEJA ob 17. in 19. uri, ob 21. uri premiera jug. barv. komedija NI LAHKO Z MOŠKIMI.

25. maja, amer. barv. glasb. film XANADU ob 10. uri, ob 15., 17. in 19. uri amer. barv. krim. film OKRUTNA ODISEJA.

26. maja, amer. barv. komedija FANT IZ KLUBA FLAMINGO ob 17. in 19. uri.

27. maja, amer. barv. komedija FANT IZ KLUBA FLAMINGO ob 17. in 19. uri.

28. maja, angl. barv. vojni film POLJA SMRTI ob 17. in 19.30 uri. Zaradi dolžine filma cene zvišane!

29. maja, angl. barv. vojni film POLJA SMRTI ob 17. in 19.30 uri.

KINO PLAVŽ

23. maja, franc. barv. pust. zgod. spektakel BOJ ZA OGENJ ob 18. in 20. uri.

24. maja, amer. barv. erot. komedija PROFESORICA FRANCOŠČINE ob 18. in 20. uri.

25. maja, franc. barv. pust. film GWENDOLININE AVANTURE ob 16. uri, ob 18. in 20. uri jug. barv. komedija NI LAHKO Z MOŠKIMI.

26. maja, amer. barv. glasb. film XANADU ob 18. in 20. uri.

27. maja, hongkong. barv. karate film ZADNJE SPOROČILO BRUCE LEEJA ob 18. in 20. uri.

28. maja, ZAPRTO!

29. maja, amer. barv. komedija FANT IZ KLUBA FLAMINGO ob 18. in 20. uri.

KINO KRANJSKA GORA

23. maja, amer. barv. glasb. film XANADU ob 18. uri.

24. maja, grški barv. erot. film NATALIE ob 20. uri. Film ni primeren za otroke!

27. maja, angl. barv. vojni film POLJA SMRTI ob 20. uri.

KINO DOVJE

25. maja, angl. barv. triller NEVIDNI MORILEC ob 20. uri.

Izlet na grad Rajhenburg

Krajevni odbor ZB NOV, komisija za interniranje in izseljenje Javornik-Koroška Bela, obvešča vse krajanje, da bo v soboto, 7. junija, to je na dan slovenskih izseljencev in pregnancev v razna taborišča, izlet v nekdanje zbirno taborišče grad Rajhenburg, postaja Brestanica.

Vse upokojence in ostale krajanje vabimo na enodnevni izlet. Prijave sprejemamo v torek, 27. maja, in 3. junija v domu upokojencev na Javorniku. Izlet bo z vlakom. Cena je ugodna: za upokojence 530 dinarjev, za ostale 750 dinarjev. Prijave sprejemamo samo do 3. junija. Po-hitite, ne bo vam žal!

Vabi odbor DU in ZB NOV Javornik — Koroška Bela

Dramski odsek DPD Svoboda France Mencinger Javornik-Koroška Bela vabi člane delovnega kolektiva Železarne Jesenice na ogled predstave

Črna komedija

Predstava bo v četrtek, 22. maja, ob 19.30 v dvorani delavskega doma Julke in Albina Pibernik na Javorniku.

Odrsko delo Črna komedija je napisal Peter Shaffer, režiral pa Janez Kejžar.

Delavcem Železarne ponujamo ob ogledu te predstave poldrugo uro prijetnega razvedrila.

DPD SVOBODA FRANCE MENCINGER Javornik-Koroška Bela

V Kranjski gori so 16. maja v prijetnem okolju Kompasovega piknik prostora podelili pokale Coca Cole za najboljše tekmovalce pri pionirjih. V konkurenci mlajših pionirjev sta to lovoriko osvojila člana alpskega smučarskega kluba iz Kranjske gore Janez Slivnik in Sandra Kotnik.

V kategoriji starejših pionirjev je že v prvem letu Jure Košir dosegel odlično tretje mesto. V kategoriji jugoslovanskega pokala pa je Romana Kotnik pri mlajših mladinkah dosegla drugo mesto. Torej lep uspeh mladih smučarjev iz Kranjske gore.

HK Jesenice prireja

Veliko javno tombolo

ki bo 15. junija ob 14.30 v Športnem parku Podmežakla ob vsakem vremenu.

GLAVNI DOBITKI:

1. avto škoda
2. avto Jugo 45 A
3. avto FIAT 126
4. motorno kolo JAWA 250 m³
5. barvni televizor
6. spalnica
7. cevi za centralno kurjavo za enostanovanjsko hišo
8. tri tone betonskega železa
9. hladilna skrinja
10. tri tone cementa
11. traktorski gumi
12. tri tone premoga
13. tri tone premoga
14. smuči ELAN GS
15. štiri avtomobilske gume

in še deset vrednostnih tombol, stopetdeset »trojk«, sto »čtvrtok« in petdeset »petork«.

Predprodaja tombolskih kart je v vseh kioskih Tobaka.

Vabljeni!

ZAHVALE

Ob nenadni in boleči izgubi našega moža, očeta in deda

IVANA GAŠPERINA

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem za izrečeno sožalje in darovano cvetje.

Posebej se zahvaljujem ZB NOV in OO ZK Cirila Tavčarja za poslovljene besede, sindikatu in sodelavcem TOZD Žičarna, Zavodu za turizem Bled, Vzdrževanju HVŽ, Živilom Bled, pevcem za zapete žalostinke in vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Vsi njegovi

Osnovni organizaciji sindikata ter sodelavcem TOZD Žičarna se najlepše zahvaljujem za darilo ob odhodu v pokoj. Vsem želim še mnogo uspehov in osebne sreče.

Janez Kejžar

Sodelavcem žarilnice se najlepše zahvaljujem za darilo ob odhodu v pokoj in jim želim še veliko delovnih uspehov.

Franc Smolej

Sodelavci tretje izmene priprave vložka TOZD Jeklarna se zahvaljujem Gvidu Strmcu iz TOZD Transpota za dolgoletno uspešno sodelovanje in mu želim ob odhodu v pokoj še veliko sreče in zdravja.

Ob odhodu v pokoj se kolektivu Garaže najlepše zahvaljujem za darilo, Konferenci sindikata Železarne pa za finančno pomoč.

Leon Vidic

Otvoritev turnirja paraplegikov (foto J. Rabič)

USPEL TURNIR PARAPLEGIKOV NA JESENICAH

V železarskem mestu je bil v soboto letošnji šesti turnir paraplegikov Slovenije v košarki v počastitev dneva mladosti. Tudi tokrat so bili organizatorji člani društva paraplegikov gorenjske regije, pokrovitelj konferenca OOS skupaj s KS ZSMS Železarne, za samo izvedbo turnirja pa so tudi tokrat vzorno poskrbeli člani aktiva invalidov Železarne. Nastopilo je pet ekip paraplegikov, ki so v medsebojnih obračunih pod koši pokazale veliko dobre volje in vztrajnosti. Turnir ni bil zgolj tekmovalen, temveč je bila to spet priložnost za rečanje starih prijateljev, ki kljub vsem tegobam najdejo voljo in pogum, da se razvedrijo in pozabijo na vsakdanje težave.

Na turnirju je zmagala ekipa Maribora, ki je v finalu premagala ekipo gorenjske regije. Ob koncu so se vsi iskreno hvalili za gostoljubje na železarskih Jesenicah in izrazili željo, da bi bili tudi vnaprej deležni takšne pozornosti.

J. R.

ČLANI — POKAL MARŠALA TITA — JESENICE : RADOVLJICA 84:55 (41:28)

Igrišče v Podmežakli, sodnika Štrukelj in Majce (oba Kranj), pokalna tekma. Jesenice: Grahovac 12 (2:2), Petač 4, Peternel 14 (2:6), Blagne, Naumovski 9 (1:4), Henič 24 (2:2), Smolej 7 (1:2), Janša 8 (1:2), Sučur 2 (0:2), Čatač 2, Domevšek 2.

Jeseničani so proti oslavljeni Radovljici slabo začeli, saj so gostje povedli z 0:7, po nekaj menjavah pa so dosegli 15 košev, Radovljčani pa le 2. Do konca prvega polčasa so razliko še nekoliko povečali. V drugem polčasu so kmalu vstopili v igro nekateri mlajši igralci, ki igrajo še v mladinski in kadetski ekipi. Zaigrali so kar dobro in do konca povečali razliko za skoraj 30 košev.

V polfinalni tekmi za Gorenjsko so se člani v sredo, 21. maja, pomerili v Radovljici z moštvo Asparagusa, v katerem igrajo bivši in sedanjji igralci članske ekipe Radovljice. Tekma bo ob 17. uri na igrišču TVD Partizan Radovljica.

M.

TEK PO TRIGLAVSKEM NARODNEM PARKU

V nedeljo, 18. maja, je Športno društvo Dovje-Mojstrana pripravilo drugi tek po Triglavskem narodnem parku. Proga je bila dolga 14 kilometrov, zelo razgibana in ne preveč zahtevna, sama pot pa je bila dobro markirana in označena. Vsa pohvala pa velja Franciju in Mirku Teražu iz Mojstrane, ki sta znana tekača in pobudnika teka. Brata sta menila, da poleti ni podobnih prireditelj v Gornjesavski dolini, zato sta lani prvič organizirala tek po Triglavskem narodnem parku. Prireditelj pa je velikega pomena, tako športnega kot tudi turističnega, za samo Mojstrano in njeno okolico, saj se je letos zbralo preko petdeset tekmovalcev iz vse Slovenije. Vsi so bili zadovoljni z organizacijo in tekmovalcem, k temu pa je pripomoglo tudi lepo vreme. Zazeleli so si, da bi se tekmovalstvo razširilo preko slovenskih meja.

Pokroviteljstvo nad tekmo je prevzelo Športno društvo Dovje-Mojstrana, čas so elektronsko merili merilci TIMING-a iz Mojstrane, za prijetno vzdušje pa je poskrbel Lavtizar iz Kranjske gore, poskrbljeno je bilo tudi za okrepčilo. Vsak tekmovalc je dobil spominsko značko, najhitrejši in najhitrejša na teku sta prejela pokal, prvi trije iz vsake kategorije

pa medalje. Podelili so tudi nekaj pravnih nagrad.

Pri ženskah do 30 let je bila prva Marija Trobec (Olimpija Lj.), druga Lidija Golob (Olimpija Lj.) in tretja Dragi Kosec (Medvode), pri ženskah nad 30 let pa je bila prva Nada Konečnik (Dragomer), druga Stanka Petrovič (Medvode) in tretja Rožica Lampe (Ježica). Pri kategoriziranih tekmovalcih je bil prvi Mirko Teraž (Olimpija Lj.), drugi Slavko Pesjak (Olimpija Lj.) in tretji Tone Urbas (Mojstrana). V skupini do 20 let je nastopil samo en tekmovalc, in sicer Pavle Drobne iz Sevnice, v skupini od 20 do 30 let je bil prvi Bojan Kožuh (Hrastje), drugi Tone Djurič (Mojstrana) in tretji Vinko Trstenjak (Gozd Martuljek), v skupini od 30 do 40 let pa je bil prvi Jože Štefe iz Trčiča, drugo in tretje mesto pa si delita Vinko Bergant z Jesenic in Brane Gričar s Hrušice. Med moškimi nad 40 let je bil prvi Janez Sitar (Mošnje), drugi Peter Bertonec (Gogošič) in tretji Vinko Fortuna (Kranj). Najhitrejša tekmovalka je bila Marija Trobec, najhitrejši tekmovalc Bojan Kožuh, najstarejši tekmovalc je bil Srečo Mesarič, najmlajši pa Pavle Drobne.

A.Kerštan

LOKOSTRELSTVO

V prejšnji številki Železarnja smo ljubitelji lokostrelstva lahko prebrali skromen članek o rezultatih na mednarodnem turnirju na Reki in nato še rezultat lokostrelca Daret Jakopiča z Jesenice, ki je na tem turnirju dosegel 1207 krogov. Predvsem skromnost in neupadljivost članka me je spodbudila, da napišem nekoliko več o pomenu omenjenega rezultata v FITA Star disciplini. Rezultat je namreč vse prej kot skromen in zasluži nekoliko več pozornosti.

Disciplina FITA pomeni v lokostrelstvu najtežjo vrsto tega lepega in na žalost premalo poznane športa. Od vseh lokostrelskih veščin se samo na FITA turnirjih nagradujejo najboljši rezultati s posebnimi mednarodnimi priznanji FITA Star. Priznanje je zvezda na posebnem ščitcu z vgrajenim številom krogov, in sicer se prične za doseženih 1000 krogov, nato 1100, 1200, 1300 in 1400 krogov, kar pa ni dosegel še nihče na svetu. V Jugoslaviji rezultata 1300 krogov ni dosegel še noben tekmovalac, čeprav sta se mu Posušnik iz Maribora in Matković iz Vardolca zelo približala.

Oba lokostrelca sta zastopala našo domovino tudi že na olimpijskih igrah. Turnir FITA traja približno pet do šest ur, končni rezultat pa je seštevek krogov štirih razdalj, in sicer 90 m, 70 m, 50 m in 30 m. Skupaj je treba izstreliti 144 puščic.

V Jugoslaviji je dosegel rezultat preko 1200 krogov približno 15 lokostrelcev (za letošnje se ne podatkov). Na Gorenjskem so to Aco Oblak, brata Marjan in Marko Podraž in sedaj končno na Jesenicah Daret Jakopič. Za ta dosežek je potreboval nekaj let trdega dela, saj je ves čas nihal med 1100 in 1200 krogov. S temi rezultati se je sicer uvrstil v vrhunski razred lokostrelske zveze SFRJ že pred leti, vendar mu je osvojitve FITA Star priznanje za 1200 krogov uspela šele sedaj. Naj omenim, da sta priznanje FITA Star za prejšnjih 1100 krogov do sedaj poleg Jakopiča uspela osvojiti samo še Andrej Smolej in Karel Jančič.

To so rezultati nekaterih članov lokostrelske sekcije TVD Partizan Javornik-Koroška Bela, ki pa vsekakor niso dokončni. Zelo spodbudni so namreč dosežki nekaterih pionirjev in mladincev, ki pa še niso rekli zadnje besede.

Karel Jančič

USPEH JESENICANOV NA PRVENSTVU SRS V MNOŽIČNI GIMNASTIKI

V soboto, 17. maja, je bilo v Ljubljani, v dvorani na Kodeljevem, republiško prvenstvo v množični gimnastiki. Nastopilo je skoraj petsto telovadk in telovadcev v šestih starostnih kategorijah. Svoje zastopstvo na prvenstvu so imeli tudi člani TVD Partizan Jesenice in Javornik-Koroška Bela.

Obe vrsti sta se že lani udeležili prvenstva in med pionirkami je Oblakova zasedla prvo mesto. Letos po prvem mestu niso posegli, so pa zato osvojili dve drugi in dve tretji mesti, kar je več, kot so pričakovali. Pri mlajših pionirjih je Rok Šporn (TVD Partizan Jesenice) osvojil drugo mesto s 35,8 točke, prvi pa je bil Marassi (Dom Gorica) s 36,4 točke. Odlični je bil tudi Miha Smid na šestem mestu. Ekipno so Jeseničani zasedli tretje mesto s 170 točkami. Zmagala je ekipa osnovne šole Janko Plemelj z Bleda s 175 točkami.

Pri mlajših pionirkah je Meri Rekič (Jes.) delila tretje mesto s 36,9 točke, zmagala pa je Dolinarjeva (Bežigrad) s 37,5 točke. Med mladinkami je jeseniška vrsta ekipno osvojila drugo mesto s 174 točkami, zmagalo pa je Novo mesto s 183,9 točke.

Vsekakor sta dve drugi in dve tretji mesti lep uspeh, obenem pa potrdilo, da v TVD Partizan Jesenice deluje zelo marljivo, prav tako pa tudi v TVD Partizan Javornik-Koroška Bela, katerega člani pa tokrat niso imeli veliko športne sreče.

- tok

OBČINSKO PRVENSTVO V MNOŽIČNI GIMNASTIKI

V telovadnici TVD Partizan Javornik-Koroška Bela je bilo v preteklem tednu občinsko prvenstvo v množični gimnastiki, na katerem so poleg domačih telovadk in telovadcev nastopili še člani TVD Partizan Jesenice. Na prvenstvu je nastopilo šestdeset telovadk in telovadcev v petih starostnih skupinah. Največ uspeha so imeli jeseniški predstavniki. Dekleta so nastopila na štirih orodjih: bradli, gredi, preskoku in na parterju, fantje pa so imeli namesto gredi za četrto orodje drog.

Rezultati: Mlajši pionirji: 1. Blaž Pogačnik (Jes.), 2. Rok Šporn (Jav.-Bela), 3. Miha Smid (Jav.-Bela), 4. Denis Bakonič in Ferid Telalović (oba Jes.), 6. Damjan Hvala (Jav.-Bela) itd.

Starejši pionirji: 1. Jernej Lužnik, 2. Midhad Midan (oba Jes.).

Mlajše pionirke: 1. Meri Rekič (Jes.), 2. Senada Turkusič, 3. Alma Plivac (oba Jav.-Kor.Bela), 4. Urška Stojan, 5. Zala Korošec, 6. Simona Knific (vse Jes.) itd.

Starejše pionirke: 1. Karmen Oblak (Jes.), 2. Martina Kikelj (Jav.-Kor.Bela), 3. Ines Šabani, 4. Elvira Crnkčič (oba Jes.), 5. Urška Noč, 6. Mojca Prija (oba Jav.-Kor.Bela) itd.

Mladinke: 1. Borka Krejčič, 2. Azra Muratović, 3. Maruša Bolte, 4. Jerneja Simić, 5. Januša Lah, 6. Nataša Bratun (vse Jes.).

Organizacija tekmovanja in sojenje je bilo odlično. Najboljši šest iz vsake starostne skupine pa se je v soboto, 17. maja, v Ljubljani udeležilo republiškega prvenstva.

- tok

ŽELEZARNA ZMAGOVALEC PETEROBOJA '86

REZULTATI: MOŠKI

— MALI NOGOMET: 1. Sava Kranj, 6 točk (7:4), 2. Železarna Jesenice, 6 točk (8:6), 3. Steklarna Sijaj Hrastnik, 4 točke, 4. Feralit Zalec, 3 točke, 5. Donit Medvode, 1 točka;

— ROKOMET: 1. Sava Kranj, 5 točk (56:22), 2. Donit Medvode, 6 točk (56:25), 3. Steklarna Sijaj Hrastnik, 2 točki, 4. Železarna Jesenice, 0 točk;

— ODOBJKA: 1. Donit Medvode, 8 točk, 2. Feralit Zalec, 6 točk, 3. Sava Kranj, 4 točke, 4. Železarna Jesenice,

2 točki, 5. Steklarna Sijaj Hrastnik, 0 točk;

— NAMIZNI TENIS: 1. Železarna Jesenice, 8 točk, 2. Sava Kranj, 6 točk, 3. Donit Medvode, 4 točke, 4. Steklarna Sijaj Hrastnik, 2 točki, 5. Feralit Zalec, 0 točk;

— ŠAH: 1. Železarna Jesenice, 13,5 točk, 2. Sava Kranj, 11,5 točk, 3. Donit Medvode, 8,5 točk, 4. Steklarna Sijaj Hrastnik, 7,5 točk, 5. Feralit Zalec, 0 točk;

— KEGLJANJE NA ASFALTU: 1. Železarna Jesenice, 2.425 kegljev, 2. Donit Medvode, 2.385 kegljev, 3. Sava Kranj, 2.363 kegljev, 4. Steklarna Sijaj Hrastnik, 2.320 kegljev, 5. Feralit Zalec, 2.187 kegljev;

NAJBOLJŠI POSAMEZNIKI PA SO BILI: 1. Bogdan Langus — Železarna Jesenice, 431 kegljev (161), 2. Janez Jenko — Donit Medvode, 431 kegljev (151), 3. Marko Pečar — Železarna Jesenice, 431 kegljev (133);

— STRELJANJE: 1. Steklarna Sijaj Hrastnik, 703 kroge, 2. Železarna Jesenice, 686 krogov, 3. Donit Medvode, 684 krogov, 4. Sava Kranj, 683 krogov, 5. Feralit Zalec, 546 krogov;

NAJBOLJŠI POSAMEZNIKI SO BILI: 1. Tutner — Steklarna 178 krogov (89), 2. Černe — Sava, 178 krogov (88), 3. Kotnik — Feralit, 177 krogov;

— RIBOLOV: 1. Steklarna Sijaj Hrastnik, 80 kom., 2. Železarna Jesenice, 59 kom., 3. Sava Kranj, 47 kom., 4. Donit Medvode, 20 kom., 5. Feralit Zalec, 11 kom.;

NAJBOLJŠI POSAMEZNIKI SO BILI: 1. Tomo Uldrijan — Steklarna, 64 kom., 2. Jože Pintar — Železarna, 29 kom., 3. Marjan Čater — Sava, 28 kom.

ŽENSKO:

— KEGLJANJE: 1. Sava Kranj, 1450 kegljev, 2. Donit Medvode, 1.354 kegljev, 3. Steklarna Sijaj Hrastnik, 1.267 kegljev, 4. Železarna Jesenice, 1.063 kegljev, 5. Feralit Zalec 882 kegljev;

— STRELJANJE: 1. Železarna Jesenice, 463 krogov, 2. Sava Kranj, 442 krogov, 3. Steklarna Sijaj Hrastnik, 434 krogov, 4. Donit Medvode, 334 krogov;

NAJBOLJŠE POSAMEZNICE SO BILE: 1. Majda Kralj — Železarna, 168 krogov, 2. Vanda Eniko — Železarna, 156 krogov, 3. Lea Bec — Steklarna, 155 krogov;

— NAMIZNI TENIS: 1. Steklarna Sijaj Hrastnik, 6 točk, 2. Donit Medvode, 4 točke, 3. Feralit Zalec, 2 točki, 4. Sava Kranj, 0 točk;

— PIKADO: 1. Steklarna Sijaj Hrastnik, 40 krogov, 2. Sava Kranj, 37 krogov, 3. Donit Medvode, 24 krogov, 4. Železarna Jesenice, 11 krogov.

SKUPNA UVRSITITEV — MOŠKI:

1. Železarna Jesenice, 31 točk, 2. Sava Kranj, 29 točk, 3. Donit Medvode, 25 točk, 4. Steklarna Sijaj Hrastnik, 23 točk, 5. Feralit Zalec, 11 točk.

SKUPNA UVRSITITEV — ŽENSKO:

1. Steklarna Sijaj Hrastnik, 16 točk, 2. Sava Kranj, 15 točk, 3. Donit Medvode, 13 točk, 4. Železarna Jesenice, 9 točk, 5. Feralit Zalec, 4 točke.

Kljub temu da je v moški konkurenci skupno zmagala Železarna Jesenice in tako že tretjič zapovrstjo osvojila veliki prehodni pokal (zdaj že v trajno last), pa je vendarle potrebno omeniti, da bo v prihodnje pri takih in podobnih športno-rekreativnih tekmovanjih potrebno veliko več resnosti, pri tekmovalcih in pri organizatorjih. Nedopustno je namreč, da kljub temu da v Železarni odvajamo velika sredstva za šport in rekreacijo (predvsem pri sindikatu), nimamo popolnih ekip, kot se je to letos zgodilo odbojkarjem. Zato vsa pohvala širim posameznikom, ki so vseeno osvojili četrto mesto.

Svojih predstavnic nismo imeli tudi v namiznem tenisu, prav tako pa so morale nekatere tekmovalke v streljanju vskočiti v kegljaško ekipo.

Moj namen ni, da bi demantiral delo določenih posameznikov, ki skrbijo za organizacijo tovrstnih tekmovanj (tudi profesionalno). Kot dolgoletni organizator tudi na tem področju pa mislim, da lahko v Železarni sestavimo ne eno ali dve ekipi, ampak veliko več, kadar gre poleg športno-rekreativnega tudi za družabni namen, le odnos posameznikov bo potrebno korenito spremeniti.

ZK

KOŠARKA

PIONIRJI — JESENICE : LOKAINVEST (ŠK. LOKA) 110:8 (62:0)

Jesenice: Berden, Gasar, Koranjer, Košir, Bertonec, Mujič, Adrovič, Fajkovič, Kačarevič, Klarič, Karadžić, Prešeren.

Jeseniški pionirji so proti vrstnikom iz Škofje Loke zaigrali izvrstno in v prvem polčasu jim gostje niso uspeli dati koša. Rezultat po 15 minutah (pionirji igrajo 2-krat 15 minut) je bil kar 62:0 za Jesenice. Igralcem Lokainvesta se tudi v drugem polčasu ni godilo dosti bolje, in končni rezultat 110:8 pove vse.

Naslednjo tekmo igrajo pionirji 31. maja v Radovljici na igrišču TVD.

KADETI — GORENJA VAS : JESENICE 63:170 (28:67)

Osnovna šola Ivana Tavčarja, Gorenja vas, sodnika Selak in Pustavrh (oba Gorenja vas).

Jesenice: Grahovac, Čatah, Peternel, Petič, Blagne, Jovanovič, Todorovič, Samar, Milaković, Rebol.

Jeseniška prva kadetska ekipa je na prvem gostovanju v novi sezoni dosegla

rekordno zmago s 107 koši razlike. Razlika je bila že v prvem polčasu visoka, v drugem pa so Jeseničani z agresivnejšo in hitrejšo igro povsem nadigrali domačine in dali kar 103 koše. Nekoliko pa so zanemarili obrambo, ki jo bodo morali do tejših tekem popraviti. Preveč je bilo tudi zgrešenih metov izpod koša. V celoti vzeto pa so igrali dobro. V naslednjem kolu se bodo v mestnem derbiu pomerili z mlajšo, B ekipo KK Jesenice, v četrtek, 22. maja, na igrišču v Podmežakli, ob 18. uri.

JESENICE B : KRVAVEC (Cerklje) 46:82 (24:36)

Jeseniška B kadetska ekipa je v prvem nastopu zadovoljila, čeprav je izgubila za 36 točk. Ekipa je sestavljena izključno iz igralcev, rojenih leta 1971, ki bodo lahko še drugo leto igrali za kadete. Fantje trenirajo skupaj šele tri tedne in nekateri so pokazali solidno košarkarsko znanje. Najboljši si bodo še letos priborili prilžnost za nastop v prvi ekipi.

Tekma je bila v prvem polčasu izenačena. V drugem polčasu pa je prišla do izraza izkušnost in višina gostov, ki so zasluženo visoko zmagali.

V četrtek, 22. maja, ob 18. uri igrajo Jesenice B proti Jesenicam A v Podmežakli.

Jesenice: Sučur, Jovičič, Šmitran, Serafinov, Pust, Ulčar, Vauhnik, Praskalo, Robič, Mulej.

Center srednjega usmerjenega izobraževanja Jesenice razpisuje v šolskem letu 1986/87 za IZOBRAŽEVANJE OB DELU naslednje usmeritve in smeri:

I. METALURŠKA

Vzgojno-izobr. program, naziv in zahtevnost programa	Naziv smeri izobraževanja in stopnja zahtevnosti dela	Poklici, dela oz. naloge, za katere se omogoča izobraž. po programu oz. smeri izobraž.
1. Pridobivanje, predelava in obdelava kovin SKRAJŠANI PROGRAM (SKR)	A. pridobivanje in predelava kovin (II)	— različna enostavna in manj zahtevna dela pri pridobivanju grodlja, barvnih kovin in zlitin, pridobivanje jekla — manj zahtevna dela v livarnah — manj zahtevna dela pri izdelavi metalurških proizvodov (izdelava žice, profilov, pločevine in drugih izdelkov v črni in barvni metalurgiji — dela pri čiščenju metalurških proizvodov — manj zahtevna dela pri metalurško-kemični obdelavi izdelkov in mineralurgiji
	B. obdelava kovin (II)	— ročna obdelava kovin — dela na manj zahtevnih strojih in napravah — montažna in vzdrževalna dela v procesni proizvodnji — manj zahtevna montažna in vzdrževalna dela v energetiki — manj zahtevna dela v varilstvu

2. metalurgija SREDNJI PROGRAM (SR)	A. talilec-livar (IV)	— vodenje obratovanja livnih naprav — dela in naloge pri pripravi vložka — dela in naloge pri obratovanju plavža — proizvodnja glinice — elektroliza glinice — vodenje obratovanja talilnih peči — litje barvnih kovin — priprava vložka za jeklarsko predelavo — pridobivanje jekla po različnih postopkih — izdelava kalupov, ročno, strojno s šablono — izdelava jeder — ulivanje v peščne kalupe — tlačno litje — čiščenje ulitkov — izdelava različnih modelov iz lesa — izdelava različnih modelov iz umetnih snovi — izdelava modelov za jedra — izdelava skeletov in šablon — izdelava industrijskih peči — popravilo peči in ponove — tekoče vzdrževanje industrijskih peči in ponove
	B. kulupar (formar) livar (IV)	
	C. livarski modelar (IV)	
	Č. gradbenec ind. peči (IV)	

	D. preoblikovalec	— valjanje jekla in barvnih kovin — stiskanje in iztiskanje profilov — žarjenje — kaljenje — umetno kovanje in druge vrste kovanja — eluksiranje — adjustiranje — pletenje žice
3. metalurgija NADALJEVALNI PROGRAM (NAD)	A. obratni metalurški tehnik (V)	— kontrola v neposredni proizvodnji in v laboratoriju — priprava dela — zahtevna operativna dela na metalurških procesnih napravah
4. kovinarstvo in strojništvo (SR)	A. oblikovalec kovin (IV)	— strugar — frezalec — vrtalec — ostrilec — brusilec — orodjar — mehanik obdelovalnih strojev — konstrukcijski ključavničar — varilec
	B. preoblikovalec in spajalec kovin (IV)	
	C. strojni mehanik	— mehanik delovnih strojev in industrijskih transportnih naprav — mehanik industrijskih strojev in naprav
5. kovinarstvo in strojništvo (NAD)	A. obrtni strojni tehnik (V)	— organizacija in vodenje dela v neposredni proizvodnji, storitvi — upravljanje zahtevnih procesnih naprav — izvajanje zahtevnih del in nalog v neposredni proizvodnji in storitvi — kontrola dela v proizvodnji in v laboratorijih

Pogoji za vpis:

- starost 18 let,
- skrajšani program (SKR) — šolanje traja od 18 mesecev do dveh let: — izpolnjena osnovnošolska obveznost (najmanj 6 razredov OŠ), — ustrezno zdravstveno stanje, — ustrezna zaposlitev v stroki, s priporočilom temeljne organizacije (metalurška ali kovinsko-predelovalna stroka);
- srednji program (SR) — šolanje traja največ tri leta: — končan 8. razred osnovne šole, — ustrezno zdravstveno stanje, — ustrezna zaposlitev v stroki, s priporočilom temeljne organizacije;
- nadaljevalni program (NAD) — šolanje traja dve leti: — uspešno končana kovinarska, metalurška ali avtomehanična šola, — najmanj eno leto delovnih izkušenj v kovinarski in metalurški stroki in mora opraviti še sprejemni izpit iz ustreznega programa (teorija in praksa).

Oddelki bodo odprti, če bo prijaviženih dovolj kandidatov v smeri. Prijave pošljite do 10. septembra na CSUI Jesenice, Enota za izobraževanje odraslih. Za sprejem je potrebno na upravi CSUI predložiti: — vlogo na obrazcu 1,20 (dobite ga v knjigarni), — zaključno spričevalo OŠ, — za nadaljevalni program tudi spričevalo poklicne šole, — potrdilo o zaposlitvi, ki naj vsebuje leta zaposlitve in kratek opis nalog, ki jih delavec opravlja, — izjavo delovne organizacije o plačevanju šolnine, — zdravniško potrdilo.